

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 150

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
POSLOVALNICA UPRAVE: 25-67 in 26-67
TELEFON CELJE, Prešernova 8. tel. 280
LJUBLJANA: 46-91

Maribor 6., 7. julija 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejemanje v uravi ali po pošti 14 dn.
Dostavljen na dom 16 dn. tujca 30 dn.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.400

Cena
din 1.—

Pogajanja med Madžarsko in Romunijo

Nova romunska vlada je podredila romunsko zunanjo politiko osi Rim-Berlin — Totalitarni režim v notranjosti — V Berlinu in Rimu so zadovoljni — Novi položaj Madžarske in Bolgarije

LONDON, 6. julija. Reuter. V Romuniji se šele zvečer pripravil gostilničar in prišel železne garde. Romunija je krenila odkrito na stran osovinskih sil, uvedla v notranjosti totalitarni režim, v zunanji politiki se je pa vključila v sistem Rima in Berlina. S tem je nastal v tem delu Evrope nov položaj, ki ne bo mogel ostati brez večjih posledic za nadaljnji razvoj odnošajev.

Deklaracija Gigurtove vlade

BUKAREŠTA, 6. julija. Rador. Nova Gigurtova vlada je izdala deklaracijo, v kateri pravi: »Država stoji pred odločilnim vprašanjem politike in notranjega političnega položaja. Kar tiče zunanjo politiko, bo vlada izgradila iskreno sodelovanje s sistemom velesil osi Rim-Berlin. Te politike ne bo vodila vlada samo kot izraz realizma, ampak tudi kot posledek politične ideologije članov sedanjega vlada in razpoloženja naroda. Istočasno je vlada pripravljena sodelovati prijateljsko in iskreno s vsemi svojimi sosedi, smatrajoč, da je mir v tem delu Evrope eden izmed neobhodnih pogojev za ohranitev političnega napredka. V tem smislu je treba smatrati naše regionalne zveze kot etape te politike. Kar tiče ostale države, smatra romunska vlada za svojo dolžnost, ohraniti tudi v bodoče one zveze, ki lahko služijo za ohranitev miru Evrope. V notranji politiki je vlada trdno od-

ločena zagotoviti mir in red ter varnost v državi. Vsi, ki širijo neresnične vesti in skušajo s tem izzivati nered, bodo brezobzirno prisiljeni k molku. Pozivamo vse Romune, da se zberejo okoli prestola. Vlada popolnoma razume žalost romunske vojske, da ni mogla uveljaviti svojega junaštva in bo zato storila vse, kar bo mogoče, da se njena moč še okrepi. Vlada bo posvetila veliko skrb gospodarskim vprašanjem in bo skrbela za to, da bosta dobila delo in produkcija pravično nagrado. Prav tako bo tudi urejeno vprašanje beguncev iz Besarabije in Bukovine. Sedanja vlada je izraz vseh nacionalnih smeri v državi. Držala se bo načel nacionalne celotnosti, katera bo izvajala metodično v okviru splošnih ukrepov za izvajanje načrta, kateremu je uspeh zagotovljen. Prepričani smo, da bo do ta načrt vlade odobrili vsi Romuni.

Novi kurz v notranjosti

BUKAREŠTA, 6. julija. Ass. Press. Novi kurz v Romuniji se naglo in zelo radikalno uveljavlja. V notranji politiki bo uveden popolnoma totalitarni režim z vsemi metodami, ki se prakticirajo v Nemčiji in Italiji. V zunanji politiki se je postavila Romunija brezpogojno na stran velesil osi. Razni politiki demokratičnih in poznejših režimov, ki so se eksponirali proti železni gardi, beže iz države. Pre-

ganjanje Židov zavzema vedno večji obseg. Izvršenih je bilo tudi že več napadov na Angleže. Vse angleško in francosko uradništvo petrolejskih družb je odpuščeno. Petrolejski izvirki bodo podraženi in bo vsa produkcija izročena izključno samo Nemčiji in Italiji. Angleški državljani morajo v 24 urah zapustiti Romunijo.

V Berlinu pozdravljajo

BERLIN, 6. julija. Berlinski politični krogi so sprejeli z zadovoljstvom na znanje izjavo nove romunske Gigurtove vlade, s katero se postavlja sedaj Romunija odkrito in nedvoumno v sistem osovinskih sil. Ta preokret se pripisuje vo-

jaškim dogodkom zadnjih mescev. Novi ljudje, ki so bili poklicani v romunsko vlado, dajejo s svojo preteklostjo nesumljivo jamstvo, da se bo novi zunanje-politični kurz trajno in dosledno izvajal.

Pogajanja z Madžarsko

RIM, 6. julija. Stefani. »Il Giornale d'Italia« poroča iz Budimpešte, da se po zanesljivih govoricah vodijo med Madžarsko in Romunijo pogajanja za rešitev medsebojnih sporov. Madžarski zunanji minister grof Csaky je imel daljši razgovor z italijanskim poslanikom, nakar se

je takoj sešel še z romunskim in jugoslovanskim. Madžarska vlada je poslušala prijateljske nasvete iz Berlina, Rima in Beograda ter pristala na to, da se rozi spor po diplomatski poti in da se doseže celo tesno sodelovanje med obema državama.

Pred važnim posvetom v Berlinu

Danes se vrača v Berlin vodja Hitler, kjer bo slovesno sprejet — V Berlinu je povabljen tudi italijanski zunanji minister Ciano — Izključena niso presenečenja

CURIH, 6. julija. Ass. Press. Po poročilih iz Berlina, prispe danes tja vodja in kancelar Adolf Hitler, ki se vrača z zahodnega bojišča. V Berlinu bo zelo slovesno sprejet. Kakor se zatrjuje, bo pa ta Hitlerjev prihod v Berlin tudi velikega pomena za nadaljnji razvoj dogodkov. V Berlinu je poklican italijanski zunanji minister grof Ciano, a ni izključeno, da pridejo na konferenco tudi še druge osebnosti. Kakšen je namen tega sestanka, ni mogoče izvedeti, zatrjuje se pa, da niso izključene nepričakovane senzacije.

LONDON, 6. julija. Reuter. Italijanski zunanji minister grof Ciano je bil sinoči povabljen na razgovor v Berlin. Ciano je s štabom uradnikov zunanjega ministrstva že davi odpotoval v Nemčijo, kjer bo ostal več dni.

BERLIN, 6. julija. DNB. Jutrnji listi posvečajo članke povratku Hitlerja v Berlin. Poleg razglasa dr. Goebbelsa izražajo v posebnih sestavih dobrodošlico. »Völkischer Beobachter« piše med drugim: Ko so se konzuli starega Rima vračali na če-

Odmev preokreta na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 6. julija. United Press. Dasi na vladnem mestu ni mogoče dobiti zanesljivih informacij, je vendar gotovo, da se vrši tako s strani Rima kakor Berlina vedno močnejši pritisk na Madžarsko, naj opusti vsako misel na napad na Romunijo, kakor tudi vse pretrane revizionistične zahteve nasproti njej in se z njo mirno pogodi in pobota. Zdi se, da so zadevni stiki med Budimpešto in Bukarešto že upostavljeni. Dasi so govorile nekatere vesti drugače, bo vendar dejstvo najbrže tako, da Nemčija in Italija ne odklanjata naslonitve Romunije na os Rim-Berlin, ampak jo celo z zadovoljstvom sprejemata, ker bi utegnili

Romunija igrati v taki zvezi v sedanjosti in še posebno v bodočnosti zelo važno vlogo. To pa pomeni, da Romunija ne sme biti še nadalje okrnjena, posebno ne tako, da bi bila njena sedanja moč oslajena. Zaradi tega je zašla Madžarska v neroden položaj, da se mora na pritisk svojih zaščitnikov sporazumevati s svojim glavnim dosedanjim sovražnikom in bo prisiljena z njim morda celo najtesneje sodelovati, ali pa ostati osamljena. Isto velja tudi za Bolgarijo, ki je zaešla v podoben položaj. V madžarski javnosti je zaradi tega mogoče opaziti precejšnje nezadovoljstvo z najnovejšim razvojem in celo razočaranje.

Nemške manjšinske zahteve

BUKAREŠTA, 6. julija. Ass. Press. Nemški senator Roth, ki je bil imenovan za ministra narodnih manjšin v novi romunski vladi, imenovanja še ni sprejel, ker zahteva prej posebne garancije. Roth zahteva stalnost manjšinske politike, stalnost ministrstva za narodne manjšine in stalnost položaja pripadnika nemške manjšine na čelu tega ministrstva. Dalje zahteva, da mora biti kot manjšin-

ski minister podrejen direktno kralju, da bo mogel posredovati med potrebami narodnih manjšin in pristojnimi ministrstvi ter izvesti zahteve nemške narodne manjšine v Romuniji, ki so bile že ponovno formulirane in tudi že načelno odobrene. Roth je imel v Bukarešti tudi konferenco z voditelji nemške narodne manjšine.

Horijeva izjava

BUKAREŠTA, 6. julija. Rador. Minister za vere in umetnost Horija je dejal, da se mora tudi romunski narod prilagoditi duhu in sistemu zmagovalca v Evropi. Novo mišljenje bo ustvarjeno v Romuniji že zato, ker je tesno povezano z obnovo Evrope. Je to želja samega kralja Karola in narod naj se zbere krog njega k nacionalni obnovi, kljub težkim časom. Romunska cerkev mora ostati svobodna, država naj jo podpira. Svobodno izražanje v umetnosti bo pridržano samo Romunom.

ZASEDBA KONČANA

BUKAREŠTA, 6. jul. Reuter. Davi je romunska vlada izdala uradni komunik, ki prav da je bil umik romunskih čet na nove meje dokončan že v sredo. Povsod tam, kjer so sovjetske čete pomotoma prekorčile demarkacijske črte, zlasti v južni Bukovini, so se sedaj zopet umaknile na določeno črto. Po privatnih poročilih se sovjetske čete vzdolž cele meje mrzlično utrjujejo.

ROMUNSKI DEMANTI

BUKAREŠTA, 6. julija. Rado. Tuje agencije so objavile vest, da je hotelo

HULLOVA IZJAVA

WASHINGTON, 6. julija. Reuter. Zunanji minister Cordell Hull je podal večeraj ostro izjavo na odgovor nemške vlade, češ da bo priznavala principe Monroeve doktrine v Ameriki le v toliko, v kolikor se Amerika ne bo vmešavala v evropske notranje zadeve. Hull je tako argumentiranje zavrnil. Kajti načela Monroeve doktrine so odraz ameriške samoobrambe, dočim da nemška vlada glede nameravane nove ureditve Evrope tega ne more trditi. Ponovil je striktno dano svarilo, da nobena ameriških republik na zapadni poltuti ne bo dopustila nobenega prenosa ozemlja na kako izvenameriško državo.

duška svojemu srcu in pokazali, da smo srečni, ko je vodja spet med nami. Naj živi vodja, narod in država.

BERLIN, 6. julija. DNB. Ves Berlin je že v mrzličnem pričakovanju povratka vodje rajha, ki se po 8 tednih vrača ovenčan z največjo zmago v zgodovini. Vse mesto je v zastavah, mladinske organizacije korakajo, da bodo stale v špalirju od Anhaltskega kolodvora do pisarne državnega kancelarstva, koder pojde triumfalni pohod.

UMIK NEMŠKE OKUPACIJSKE VOJSKE

CURIH, 6. julija. Ass. Press. Nemške čete, ki so bile v Lyonu in južno od določene demarkacijske črte za zasedbo Francije, so se umaknile in zavzele določene pozicije višje na severu.

Italijanska ofenziva v Afriki

Italijani so vdrl v Sudan in Kenijo - Hudi letalski napadi na afriških frontah - Nadaljevanje pomorskih in letalskih napadov Nemcev in Angležev

KAHIRA, 6. julija. Reuter. Močne italijanske sile, ki so jih podpirala letala, so se polastile, 2 obmejnih utrdb v Sudanu. Prvi napad so Italijani izvedli iz Libije ter zavzeli obmejno utrdbo Cassale, drugega pa iz Eritreje ter tudi tam zavzeli utrdbo. Tudi ob meji Kenije so prešli na neki točki Italijani v napad. Ti napadi naj bi očitno razbremenili angleško obleganje italijanskih trdnjav Capuzze in Solluma.

RIM, 6. julija. Stefani. Vrhovno poveljstvo italijanske oborožene sile je izdalo sledeče poročilo: Navzlic neugodnemu vremenu in hudemu sovražnikovem odporu je en naš lovski oddelek izvedel sijajno akcijo proti sovražnemu letališču Haltara. Letala so streljala na letališče s strojnimi. Osem sovražnih letal, ki so bila na letališču, je bilo onesposobljenih za borbo. Vsa naša letala so se vrnila po končani akciji na svoja letališča. Drugi oddelek italijanskega vojnega letalstva je izvedel uspešen napad z bombami na britanske bojne ladje v aleksandrijskem pristanišču. Navzlic hudemu odporu sovražnih letal in sovražnega protiletalskega topništva so bili doseženi zadetki na več sovražnih ladjah. Vsa letala, ki so pri tem sodelovala, so se vrnila na svoja oporišča. Neko italijansko pomorsko ogledniško letalo je izvedlo napad na neko britansko križarko in je pri tem zbil en sovražni bombnik in eno sovražno

lovsko letalo, ki sta poskušali ovirati njegovo delovanje. Na meji Cirenaike je večkrat prišlo do borb pri Husandu. Vse te borbe so se končale ugodno za Italijane. Med letalsko borbo je bilo zbito veliko britansko štirimotorno letalo. V vzhodni Afriki so italijanske čete odbile sovražni napad pri Metemu ter so takoj nato začele z ofenzivo ter zavzele sovražnikovo utrjeno postojanko pri Galabatu na meji Sudana. Nato so Italijani obvladali žilavi odpor sovražnika in zavzeli važno železniško križišče Kazalu. Podrobnosti o tej sijajni akciji bodo objavljene naknadno s posebnim službenim sporočilom. Razen tega so italijanski bombniki tolkli posamezne sovražnikove postojanke pri Belem Nilu. Pri teh akcijah italijansko vojno letalstvo ni utrpelo nobenih izgub. Nad Masauo so italijanski lovci zbili eno britansko ogledniško letalo. Podatki iz nevtralnih virov potrjujejo, da je pri nedavnem napadu italijanskih letal na

britanski konvoj v vzhodnem delu Sredozemskega morja težka bomba zadela neko britansko vojno ladjo.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 6. julija. Reuter. Angleška letala so bila včeraj nad nemškimi ladjedelnicami in pristanišči v Wilhelmshavenu, Hamburgu in Kielu, kjer so povzročila številne eksplozije in požare na dokih in pristaniških napravah. Poškodovana so tudi letalske tvornice v Wenzersdorfu in Bremenju ter letališča v Amsterdamu, Bruslju in Aachenu. Naša letala so dalje presenetila 4 nemške prevozne ladje ob holandski obali ter so eno potopila, ostala pa poškodovana. Naša letala so pretekli mesec na en sam dan potopila kr pet nemških podmornic.

LONDON, 6. julija. Reuter. Davi je letalsko ministrstvo objavilo komunikate o sinočnjem napadu nemških letal nad Anglijo. Letala so zaradi uspešne protiletalske obrambe zamogla predreti le nekaj milj v notranjost, na jugovzhodni obali, kjer pa niso povzročila posebne škode. Naši letalci so sestrelili en nemški bombnik. S tem se poveča število od 18. junija dalje sestreljenih nemških letal na 33. Nekaj napadov je bilo tudi na Yorkshire in na Kent; škode ni.

KAHIRA, 6. julija. Reuter. Letala RAF so sestrelila včeraj 9 italijanskih letal.

NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 6. jul. DNB. Poročilo vrhovnega poveljstva glavnega stana vodje rajha, ki je bilo izdano včeraj, pravi: Nemške podmornice so izvedle zadnje dni vrsto uspešnih napadov proti Angliji. Podmornica pod vodstvom kapitana Libeja je potopila britanskih ladij za 34.000 ton samo v zadnjem času. Skupno je ta podmornica potopila za 85.000 ton sovražnih ladij, neka druga nemška podmornica pa je potopila za 21.000 ton sovražnih ladij, tretja podmornica pa je potopila 32.000 ton. Nemški motorni čolni so izvedli napad na britanski parnik »Mary Pool« (5500 ton). Razen tega je bila napadena neka oborožena trgovska ladja za 8000 tonami. Na Norveškem pa je bila uničena ena sovražna podmornica. Od 1. do 5. julija so nemška letala bombardirala južno, jugovzhodno in severno obalo Anglije. Pri tej priliki je bilo poškodovanih več britanskih trgovskih ladij. Nemška letala so v omenjenih krajih bombardirala vojaške naprave. Britanska letala so izvedla 4. julija napade na nekatere dele Holandije, Belgije in zahodne Nemčije. Toda nikjer niso zadele z bombami vojaških objektov, pač pa več nevojaških objektov in nekaj zgradb. Ubitih je bilo več meščanov. Zbitih je bilo šest sovražnih letal. Tudi pri Kielu je bilo zbito eno sovražno letalo. Dve nemški letali se nista vrnila na soja oporišča.

Razdor med Francijo in Anglijo

Po bitki pri Oranu se je postavila francoska vlada odkrito sovražno proti Angliji — V Londonu še niso bili uradno obveščeni o prekinitvi diplomatskih stikov

VICHY, 6. julija. Havas. Na seji francoskega ministrskega sveta pod predsedstvom prezidenta Lebruna je bil sprejet sklep, da se zaradi napada na francosko mornarico v Oranu prekinejo diplomatski stiki z Anglijo.

LONDON, 6. julija. Reuter. Britanska vlada še vedno ni prejela uradnega poverila o prekinitvi diplomatskih odnosov bordske vlade napram britanski vladi. Včeraj popoldne je francoski veleposlanik Corbin obiskal Foreign Office ter v imenu svoje vlade vložil oster protest radi pomorskega nastopa pri Oranu. Po še nepotrjenih vesteh je takoj na to podal demisijo na svoj položaj. Toliko bolj je začudila angleško vlado uradna izjava

zunanjega ministra bordske vlade Baudoina, ki jo je podal sinoči. Njegova izjava je ena sama krivična obtožba angleških politike od začetka vojne sem, in očitek angleškim četam v Franciji, kar je tembolj čudno, ko je bil minister Baudoin še do pred pol meseca popolnoma istih misli kakor angleška vlada. Toda, seve, s tem, da se je bordska vlada predala Nemčiji in Italiji, stoji tudi v vseh svojih izjavah pod vtisom njune sile in je zato razumeti izjave francoskih ministrov kot izjave nemške in italijanske vlade. Pod tem vidikom angleška vlada tudi ocenjuje »avtentično« izjavo trenutnega francoskega zunanjega ministra. Ta je dejal, da si je Anglija s svojo akcijo pri Oranu omadeževala svojo vojaško

čast in da je že od politike sankcij dalje diktirala Franciji svojo voljo, s čimer jo je odtujila od svoje latinske sosedice Italije, da je Anglija Franciji tudi vsilila to vojno, kar jasno sledi iz dejstva, da je Anglija prva napovedala vojno, da so angleške čete v severni Franciji znatno odgovorne za predor francoskih črt, da so Angleži pri reševanju v Dunkerqueu mislili predvsem le na sebe, polovico Francozov pa prepustili poginu in da drže še sdaj v Aleksandriji ujetu tamkajšnje francosko eskadro. Toda vse to ne bo vplivalo na jasno črto francoske politike, ki se je s tem odločila, da definitivno prekine diplomatske odnose z angleško vlado.

Odmev nemških odkritij v Moskvi

MOSKVA, 6. jul. Tass. Moskovski radio v velikem formatu objavlja razkritja nemške 5. in 6. Bele knjige, iz katerih izhajajo svoječasni angleško-francoski načrti za nastop v Skandinaviji proti Sovjetni ferbruarja letos ter za zračna bombardiranje sovjetskih petrolejskih baz Bakua in Batuma, kar je razvidno iz testin francoskega generalnega štaba, datiranih z letošnjem marcem.

Napovedovalec izjavlja, da vse utrditve sovjetskih meja na severu, jugozapadu in jugu torej niso bile naperjene proti Nemčiji, marveč proti angleško-francoskim organizatorjem vojne. Citira pisanje »Pravde« in »Izvestij« in pravi, da stoji sedaj anglo-francoski vojni organizatorji razkrinkani pred celim svetom. Moskva je to že davno vedela. Zato se tudi poslej v njenem zadržanju nevtralnosti, iz katere jo je hotel zapad spraviti, ne bo nič spremenilo. V ostalem poroča moskovski radio neprijazno o nasilnem nastopanju romunskih oblasti napram ljudem, rojenim v Besarabiji.

ZVESTOBA JUŽNE AFRIKE

CAPE TOWN, 6. julija. Reuter. Južnoafriški ministrski predsednik general Smuts je znova poudaril neomajeno zvestobo napram Vel. Britaniji. Prišel bo dan, je dejal, ko bo francoski narod izrekel zahvalo angleškemu, kljub in ravno radi Orana.

Čemu 100 divizij?

S strani pristojnega oblastva smo bili obveščeni, da naša dne 1. t. m. na tem mestu in pod tem naslovom objavljena brzojavka ni bila resnična, ampak falzifikat, ker Nemški dopisni urad takega poročila nikoli ni izdal. Izjavljamo, da potvorba ni izvirala iz našega uredništva, ampak je bila omenjena brzojavna vest ujeta po radiotelegrafski poti. Oddajalec je navedel kot vir Berlin in DNB. Verjetno je zato, da je neka neznana postaja zlorabila ti dve oznaki, da prevara uredništvo listov in smo tej prevari nasledili tudi mi, kar s tem priznavamo in popravljamo.

Borza.

Curih 6. julij. Devize: Beograd 10, London 16.40, Newyork 441 1/2, Milan 22.30, Berlin 177.

Mariborska vremenska napoved: Malo oblačno, toplo in vetrovno vreme. Včeraj maksimalna temperatura 17,8, danes minimalna 8,4, opoldne 22,0. Skupna količina padavin včeraj 7 mm.

Po spopadu pred Oranom

LONDON, 6. jul. Reuter. Stanje glede francoskega brodovja še vedno ni čisto razčiščeno. Definitivno v angleški posesti da 2 francoskega dreadnoughta, 2 oklopni križarki, 8 rušilcev, 18 podmornic ter nad 200 vojnih ladij manjše tonaže. V Kanadi je francoski nosilec letal. Položaj glede francoske eskadre v Aleksandriji še ni razčiščen. Včeraj so se na francoskih ladjah nadaljevala posvetovanja glede angleških zahtev o predaji. Jasno je da nobena francoska ladja ne bo prišla iz pristanišča.

ALEKSANDRIJA, 6. jul. Reuter. Ni se znano, v kakšnem položaju je francoska vojna mornarica v Aleksandriji. Sinoči je bilo mesto polno angleških in francoskih

mornarjev. Slednji prejšnji dan niso smeli z ladij.

NEW YORK, 6. jul. DNB. Po nekaterih vesteh iz Alžira je bilo v bitki pri Oranu mrtvih in ranjenih blizu 1000 francoskih mornarjev.

ANKARA, 6. jul. Stefani. Turški tisk piše o dogodkih v Oranu, ki so zbudili ogromno pozornost v državi. Mnenja so, da bo ta bitka izzvala težko depresijo v svetu.

TOKIO, 6. jul. Stefani. List »Mijako« piše o spopadu pri Oranu in pravi, da je bila Francija s tem užaljena. Med njo in Veliko Britanijo je nastopila mrznja, ki je bo težko odstraniti.

Blokirana bo tudi Španija

STOCKHOLM, 6. julija. DNB. »Dagens Nyheter« javlja iz Londona, da bo po akciji pri Oranu došlo do poostrene angleške zunanje politike tudi v drugih smereh. Položaj v Evropi lahko postane dokaj kritičnejši, kakor je bil doslej. Spretnost in

odločnost bosta prihajali v diplomaciji še le poslej do veljave. Napovedujejo, da bo Anglija izvedla formalno blokado Španije, gotovi ukrepi določeni za uvoz nekaterih predmetov v Španijo, da so že v veljavi.

Novi angleški obrambni ukrepi

LONDON, 6. julija. Reuter. Vojna cونا, ki je 35 km široka in ki je doslej segala vzdolž cele angleške vzhodne obale ter vzdolž južne do Hastingsa, je bila včeraj podaljšana do Dorsetta. Tuje nemškega, avstrijskega in italijanskega

porekla, dasi žive v Angliji že od leta 1932., se morajo nemudoma zglasti na policiji. Po vsej Angliji vlada nezlomljiva volja nuditi sovražniku najljutejši odpor. Ne da bi hoteli podcenjevati strašno nemško vojno mašinerijo, da so splošno

prepričani, da vendar vse ne bo mogoče prenesti na angleška tla. Za to skrbijo odlične obrambe, pa tudi napadalne naprave.

KANADSKA PRERAČUNSKA DEBATA

OTTAWA, 6. julija. Reuter. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je dejal, da bo francoski narod prej ali slej spoznal, v kolikor že ni, da dela Petainova vlada popolnoma po direktivah od zunaj. Ako francoska vlada dela pod nemškim pritiskom, je delala angleška vlada v Oranu pod pritiskom čuta odgovornosti za svobodo narodov. Kanadski parlament je nato izglasoval budžet s 151:17 glasovom. Proračun znaša 1,148,000,000 dolarjev in je od tega dve tretjini namenjene za kritje vojnih izdatkov.

VAJE NA CIPRU

CIPER, 6. julija. Reuter. Danes so se na Cipru pričeli veliki kombinirani vojni manevri kopnenih, pomorskih in letalskih sil.

PRVI LETALSKI NAPAD NA GIBRALTAR

GIBRALTAR, 6. julija. Reuter. Včeraj je imel Gibraltar svoj prvi zračni napad. Letala so zmetala nekaj bomb, a so vse padle v morje.

FRANCOSKA INDIJA SE NI VDALA

MARTINIQUE, 6. julija. Reuter. Guverner francoske Indije je izjavil, da bo nadaljeval boj na strani Anglije. Francoska eskadra se bo priključila angleški.

KITAJSKI LETALSKI NAPAD

CUNKING, 6. julija. Reuter. Kitajska letala so izvršila silen napad na japonsko koncentracijo čet v Fu-Cangu ob reki Yangtse.

Novice

Pred zanimivim „plebiscitom“ v Središču ob Dravi

SREDIŠČANI UGOTAVLJAJO, DA IMAJO ZARADI »TRŠKE ČASTI« SAME STROŠKE TER HOČEJO TRG SREDIŠČE »REDUCIRATI« NA VAS

Kdaj je postalo Središče trg, se ne more natančno dognati, ker je ustanovna listina zgorela za časa madžarskega vpadu in opustošenja teh krajev. Dr. Franc Kovačič, ki je spisal tudi središko kroniko, sklepa iz dejstev, da se kraj Središče prvič omenja v zvezi z madžarskim kraljem Belo IV. l. 1255. in nikjer pred tem časom, da je postalo Središče »trg« med leti 1300 in 1355. Mnogo se je tudi že ugibalo o slovenskem imenu »Središče« in nemškem »Polstrau«. Najboljše bo še menda razlaga dr. Stegenška, ki misli, da je mogoče slovensko ime v zvezi z dnevnim imenom **sreda**, sklicujoč se na medjimursko Središče, katero Madžari zovejo Mura-Szerdahely (Mittwochsart) in ker je ravno v ozemlju panonskih Slovencev mnogo krajev, ki imajo imena od dnevnov. Torej bi Središče nastalo tako kakor Sobotišče in Nedeljšišče. Nemško ime »Polstrau« pa sploh nima verjetne razlage; sama ugibanja in prazno tipanje v temi...

Trgi so imeli v srednjem veku gotove predprave pred vasjo, o katerih danes niti več ne sanjamo; pri tem ko imajo danes le še razne davke, ki jih vaščani poznajo samo po imenu. Tako sta na pr. Središče in vas Grabe med seboj nenavadno ozko povezana. Tujec niti ne slutiti, kdaj je prekoračil »demarkacijsko« črto. Središče ima pošto in šolo. Grabe se ponajbolj lahko z župno cerkvijo, pri tem; ko ima Središče le podružnico, zra-

ven pa lepo občinsko hišo in čisto novo poslopje posojilnice. In vendar plačujejo pravi tržani povprečno po 300 din letno samo na takomenovani zgradarini, posestniki v Grabah pa ta denar lahko porabijo za druge nujnejše potrebe. Od častnega naslova »trg« imajo potemtakem Središčani le neprijetne dajatve, realnih prejemkov pa nobenih, če že ne štejejo časti »tržan«, kar je tudi nekaj. Do 6. 4. t. l. se je o tem le po gostilnah z večjo ali manjšo živahnostjo debatiralo.

Na ta dan pa sklene obč. odbor na predlog g. Šavore soglasno, »da pride na dnevni red prihodnje seje sklepanje o ukinitvi svojstva »trga« za Središče. Odbor ugotavlja, da prebivalstvo Središča kot »trga« v današnjih časih nima nobenih trških pravic, kakor svojodobno, pač pa mnogo raznih dolžnosti samo radi imena »trg«. Zato je predlog g. Šavore umesten.«

Dne 1. julija t. l. je bil gornji predlog zopet na dnevnem redu. »Po daljši debati ugotovi odbor, da gre v zadevi proglasitve trga Središče v »vas« za pravico in tradicijo, ki se tiče izključno domovinskih pripadnikov trga Središče. Zato bi moral imeti na rajpolago mnenje tržanov, da bi mogel sklepati v njihovem interesu. Sklene se, da se zadeva preloži in sklepa šele potem, ko bo odboru predložena zahteva od strani tržanov.«

Tako poroča sejni zapisnik z dne 1. julija 1940. Če pripomnimo, da so tudi Moravci spremenili svoj naslov, ki »nič ne nese«, ni izključeno, da bomo tudi Središčani prav kmalu pred svojevrstnim plebiscitom. Na vsak način je bila občinska seja dne 1. 7. 1940 za trg Središče zgodovinskega pomena.

Novi člani Akademije znanosti

Jutri bo svečana skupščina Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Na tej skupščini bodo proglasili pet novih rednih in prvih deset dopisnih članov za sodelavce naše najvišje kulturne ustanove. Novi redni člani so umetnostni zgodovinar **dr. France Stele**, specialist za prometno pravo **dr. Milan Škerlj**, kemik **dr. Maks Samec**, elektrotehnik **dr. Milan Vidmar** ter skladatelj **Anton Lajovic**. Razen zadnjega so vsi novi člani profesorji ljubljanskega vseučilišča. Za dopisne člane Akademije znanosti in

umetnosti so bili poleg nekaterih mlajših znanstvenikov imenovani tudi v tuji živeti nestorji naše znanosti, in sicer: slavist **prof. dr. Murko** (Praga), biolog **Ivan Regen** (Dunaj) in geolog, meteorolog ter naravoslovni pisatelj **Ferdinand Seidel** (Novo mesto), zgodovinar **prof. dr. Ljudmil Hauptmann** (Zagreb), botanik **Alfonz Pavlin**, slovničar **Anton Breznik**, literarni zgodovinar **Ivan Grafenauer**, geograf **Anton Melik**, filozof **France Veber** in teološki pisatelj **Fr. Ks. Lukman**.

Celje

Celjsko meščansko šolstvo

Na celjskih meščanskih šolah je bil v preteklem šolskem letu dosežen naslednji učni uspeh: Državna deška meščanska šola je imela ob koncu šolskega leta 263 učencev. Z odličnim uspehom je dovršila razred 18, s prav dobrim 51, z dobrim 82 učencev. Popravni izpit ima 69 učencev, razred jih ponavlja 39, pravico do rednega šolanja so izgubili 3 učenci, 1 je pa ostal neocenjen. — Državna dekliška šola je imela ob koncu šolskega leta 292 učenk. Z odličnim uspe-

hom je dovršila razred 39 učenk, s prav dobrim 97 in z dobrim 82 učenki. Popravni izpit ima 53 učenk, razred jih ponavlja 20, 1 učenka je pa ostala neocenjena. — Zasebno dekliško meščansko šolo šolskih sester s pravico javnosti je obiskovalo ob koncu šolskega leta 192 učenk. Z odličnim uspehom je dovršila razred 65 učenk, s prav dobrim 109 in z dobrim 14 učenk. Popravni izpit imata dve učenki in dve ponavljata razred.

c Zaščitni urad mestnega poglavarstva bo v kratkem razdelil med prebivalstvo poljudno pisano brošuro »Letalski napad... varujmo se!«. Ker so iz navedene brošure razvidna vsa navodila za zaščito pred zračnimi napadi, kakor oprema zaklonišč, zavarovanje stanovanjskih objektov proti požaru, organizacija hišne zaščite itd., je nujno potrebno, da ima to brošuro vsaka družina. Brošuro bodo razdeljevali in kasantni mestne elektrarne proti plačilu 1 din pri kasiranju računov za električni tok.

SPREMEMBA V VODSTVU CELJSKE FANTOVKE PODZVEZE

Razrešeni so funkciji odbornikov v celjski fantovski podzvezi dosedanjí predsednik g. prof. Mavčec, vodja mladcev g. Ivan Vrabl in gospodar g. Tone Vrabl ter nekdanji predsednik g. prof. Jancič. Na njih mesta so vstopili kot začasni vršilci dolžnosti odbornikov prof. Bitenc kot predsednik, Lah kot načelnik in šol. upr. Vid Vrtačnik kot tajnik. Za blagajnika je imenovan Rupert Kompan, za odbornika narasčaja in mladcev pa Alojzij Zupan. — Razrešitev zgoraj navedenih gospodov se je izvršila baje zato, ker so se toplo zavzemali za čim tesnejše delovanje in zblizanje s Sokolom.

* **Remonirana gostilna** v glavni ulici sredi mesta Celja s stanovanjem se odda za 1. avgust. Naslov v upravi Celja.

c **Umrli sta** v celjski bolnišnici 80 letna preužitkarica Julijana Vidie iz Male Breže pri št. Juriju pri Celju in 67 letna dninarica Barbara Lampret iz Tožišča pri Roguški Slatini.

c **Zdravniško dežurstvo za člane OUZD** ima jutri zdravnik g. dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici 1.

c **Nočno lekarniško službo** ima od 6. do 12. t. m. dvorna lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

c **Zaradi čiščenja uradnih prostorov** mestnega poglavarstva bo mestni urad v ponedeljek, 15. t. m., in torek, 16. t. m., zaprt. Stranke, ki so povabljene za omejen dneva k mestnemu poglavarstvu, naj se zgledajo v sredo, 17. t. m., ob navadnih uradnih urah.

ZAKUP KOLODVORSKE RESTAVRACIJE NA POSTAJI CELJE

Kolodvorska restavracija na postaji Celje. Direkcija drž. železnice v Ljubljani odda s 1. septembrom 1940 po predpisih pravilnika 135. v zakup za nedoločen čas kol. restavracijo srednje vrste in stanovanjske prostore na postaji Celje. Za obratovanje potrebna glavna znaša 40.000 din, če reflektant nima nobenega inventarja in opreme; v nasprotnem primeru pa 12.000 din, mora pa predložiti dokaz o posesti inventarja in opreme. Letna zakupnina za obratne prostore znaša 4.000 din, a letna najemnina za stanovanjske prostore 2.400 din. Prošnje se vlagajo do vključno 27. julija t. l. na naslov direkcije drž. železnice v Ljubljani, do katerega dne ob 11. uri je položiti pri depozitni blagajni direktorja v Ljubljani predpisano varščino v znesku 1.000 din v gotovini. Natančnejša pojasnila glede pogojev se dobe pri direktorju drž. železnice v Ljubljani, soba št. 59, odnosno 54 in pri šefu postaje Celje. — Direkcija drž. železnice v Ljubljani, št. 180-I-40.

c **Nova cesta Vojnik—Šmartno v Rožni dolini** bo jutri slovesno izročena prometu.

c **Modras je pilil** v roko v gozdu pri nabiranju borovnic 48 letno ženo pisarniškega vratarja Marijo Videnškovo iz Creta pri Celju. Oddali so jo v celjsko bolnišnico.

c **Poslovilni koncert** priredi drevi od 20.30 do 24. celjska vojaška godba na vrtu »Uniona« svojemu tamborju-mažorju g. Henrikju Strahu.

c **Odlikovan je bil** z redom Jugoslovanske krone V. slopnje rezervni artiljerijski poročnik g. dr. Ivan Belle, odvetnik v Celju.

* **Legija koroških borcev, krajevna organizacija Celje**, priredi v nedeljo, 21. julija, loterijo v korist gradnje Doma koroških borcev v Celju. Glavnih dobitkov je 20, skupna vrednost dobitkov nad 100.000 din. Dobitki so delno razstavljeni v trgovini Hladin. Segajte pridno po srečkah, ki se prodajajo po 5 din. Zrebanje bo v nedeljo, 21. t. m., ob 3. pop. pred Narodnim domom.

c **S kolesa je padel** v Lokah pri Mozirju 19 letni delavec Josip Benda iz Rečice ob Savinji. Pri padcu si je nalomil desnoro v gležnju. Pomoči je iskal v celjski bolnišnici.

c **Sosvet ekspoziture Delavske zbornice v Celju** je odpovedal poslovne lokale v poslopju Delavske zbornice podružnici Narodno-strokovne zveze v Celju.

c **Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Celju** poziva svoje članstvo, da takoj odda prijave tiskovine za spominsko kolajno. Celjani naj jih oddajo v dravštveni pisarni na Dečkovem trgu 6, vsi ostali pa pri ipoverjenikih, kjer naj tudi brez odlaganja poravnajo članarino. Vsak član naj izpolni svojo prijavo v smislu navodil, ki so na zadnji strani prijave, in v smislu priloženih okrožnic. Članstvo naj pride tudi po srečeh in jih čimveč razpeča med svojimi prijatelji in znanci. Dofinost članstva je, da na ta način sodeluje, ker bo le tako mogoč uspeh, ki si ga vsi želimo.

Ptuj

CIRIL METODOV KRES

Na predvečer praznika sv. Cirila in Metode je priredila ptujski podružnica CMD velik kres na Panorami. Pri kresu se je zbralo zelo veliko število občinstva, ki ga veže narodno obrambna misel v znamenju boja za slovanstvo. Kresovanje je razgibala mladina. Kres je bil viden daleč na okrog na poljsko in slovenjgorsko stran. Tudi v ptujski okolici so proslavili praznik slovanskih apostolov. Največ kresov je zagorelo v Halozah.

p **Iz Haloz**, v Halozah se je pričela pojavljati neka svinjska bolezen, ki pa ni rdečica. Poginilo je že več svinj. Halozani so tembolj prizadeti, ker običajno posedujejo le po eno svinjo in si stežka priskrbijo drugo.

p **Kolesa se vračajo**. Nedavno sta bili v Ptuj ukradeni dve kolesi, Molnaru Jožetu, Šoferju, in Horvatu Rudolfu, strojniku. Izsledili so obe kolesi. Prvo v Gornji Radgoni in drugo v Gorišcih.

p **Nesreča**. Solinu Jožetu, 18 letnemu delavcu iz Stojncev pri Sv. Marku je vagonček zmečkal obe nogi.

p **Oddajte oglase** v poslovalnici »Večernika« na Zrinjsko-Frankopanski c. (Čučkova hiša)!

p **Zvočni kino Ptuj** predvaja danes in jutri »Sahara«.

* **Gostilna Savec** v nedeljo gibance.

o **Dravograd**. Opozarjamo na pester večer, ki bo v soboto, 6. t. m., v Sokolskem domu, ob 20.15 pod naslovom »Vsakomur nekaj«. Lahke melodijozne operne arije, operetni spevi, naše lepe slovenske narodne in umetne pesmi, kakor tudi razni humoristični prizori s petjem bodo zadovoljili vsakogar. Ta večer vodi priznani režiser in slov. komik g. Jos. Povhe, ob sodelovanju priljubljenega koncertnega baritona g. Borisa Gerbeca. Kot uvodna točka se bo izvajal na glasovirju popularni Gregorčev venček slov. narodnih pesmi »Gorenjska, ti kras slovenski«. Zdravo!

o **V Polčanah** je tik pred svojo osemdesetletnico preminul upokojeni brzojavni mojster Jože Šterk, rojak iz Krškega. Marjivega in priljubljenega moža so na zadnji poti spremiti številni prijatelji in gasilci ter mu v slovo zapeli ganljivi »Vigred« in »Blagor mu...«

o **Klub prekmurskih akademikov** bo imel v ponedeljek, 8. julija ob 9. uri dopoldne v Meščanskem domu VII. redni občni zbor.

o **Umrli** je na Tišini v 68. letu starosti posestnik Fr. Vogrinčič, oče zdravnika dr. Fr. Vogrinčiča na Golniku.

o **V Muri je utonil** upokojenec Anton Jalševac iz Saferskega pri Ljutomeru. Pokojni je bil odličen ribič in je že nešteto ljudi prevozil preko Mure v svojem čolnu. V četrtek je vozil preko Mure travo, nenadoma mu je postalo slabo, omahnil je preko ladje in valovi so ga zagnili. Našli so ga mrtvega na obrežju, kamor ga je naplavila reka.

o **Silna nevihta**. Kakor drugod, je bila tudi v ljutomerski okolici velika nevihta.

o **Proga pri Pesnici**, kjer se je nedavno pripetila znana železniška nesreča, je sedaj popolnoma očiščena. Železniški službenec, ki je bil pri bločnici na Pesnici, je bil takoj odpuščen iz službe. V disciplinski preiskavi sta strojevodja in vlakovodja našega tovrstnega vlaka.

Grozdje je šlo letos lepo „k maši“

NEKAJ BEŽNIH VTISOV IZ ŠTAJERSKIH GORIC, KJER JE SEDAJ BUJNO

RASTJE IN DELOVNO ŽIVLJENJE

Vsa dela, bodisi na polju, v vrtovih ali vinogradih so letos precej zakasnela. To pa zaradi zelo neugodne zime in hladne pomladi, ki je naravo za dobrih 10 dni prebudila iz zimskega sna. Tudi neugodno vreme je zelo vplivalo, da so razna dela, posebno v vinogradih precej zakasnela. Ko je sedaj nastopilo toplejše vreme, ljudje hitijo, da nadoknadijo, kar so zamudili. Tako sedaj hitijo s škropljenjem in drugimi deli. Oni, ki so vestnejši, škropijo sedaj že tretjič, dočim nekateri komaj drugič. Peronospora se letos ne pojavlja v tako obilni meri kakor druga leta, vendar je nujno potrebno zaščitno škropljenje. Oni vinogradniki, ki so se držali navodil Sadjar-

ske in vinarske šole v Mariboru, imajo letos malo opravka s peronosporo, dočim je v drugih vinogradih, ki so prvo škropljenje zakasneli, peronospora močnejše napadla.

Povsod v vinogradih se letos poznajo posledice letošnje zime. Nastavki so slabi in nekateri trsi so se sedaj popolnoma posušili. Naši vinogradniki mnogo dajo na vreme 2. julija, na praznik obiskovanja Marije. Pravijo, da gre na ta dan grozdje »k maši«. Če je takrat lepo vreme, je vedno več grozdja, če pa je slabo, ga je vedno manj. Letos pa je bilo lepo vreme. To je potolažilo marsikaterga vinogradnika, ki se je bal, da bo

še to, kar se je nastavilo, polagoma ginevalo.

Druga kop je večinoma že končana. Sedaj se vrši pletev in tudi vez. Zanimivo je, da se letos kot vezivo uporablja največ ržena slama, ker je rafija silno draga. 1 kg rafije stane danes 40 din in še več, zato vinogradniki ne morejo uporabljati to običajno in drago vezivo. Letos bo manj vinskega pridelka kakor lani. Tudi vinske zaloge so se sedaj že precej izpraznile. Vinogradniki so bili prisiljeni prodati svoje zaloge za vsako ceno, kakršno so jim ponujali vinski trgovci ali gostilničarji. Sedaj, ko so cene nekoliko čvrstje, pa so zaloge prazne.

-ar

Velemestni utrip v angleški prestolnici Črnomske vojne mornarice

Vnanji obraz trenutno ogroženega Londona - Kako žive, kako se hranijo Angleži

London je v pričakovanju zračnih napadov brez dvoma v ospredju zanimanja. S svojimi osmimi milijoni prebivalcev je največje mesto sveta. Zanimivost sledi zanimivosti, dalje pa so po naših pojmi ogromne. Londončani so celo izračunali, da nihče ne more dočakati tiste starosti, da bi — prehodil vse ulice mesta.

V Londonu je vse v kričečem nasprotju: tu bogastvo in razkošje, okrog ogle pa umazanost in beda. Prav ta ekstrem je ena največjih značilnosti Londona.

London zida ulice, ne hišo. Večina stranskih ulic — redkeje glavnih cest — kaže sliko neskončnega hišnega pročelja; ozke angleške hiše so nanizane druga poleg druge, nekaj stopnic vodi do hišnih vrat, na vsaki strani stojita dva vitka stebriča. Često so vrata opremljena s pregrinjalom, ki naj v pogostem megleno vlažnem vremenu varuje pleškarijo, v lepem vremenu pa visi odgrnjen v kotu vrat.

Angleška hiša je drugačna kot naša. Ponajveč enostanovanjska, le redko za dve ali tri družine. Spodaj je kuhinja z eno ali dvema sobama za služinčad, eno nadstropje više je jedilnica in salon, v prvem nadstropju, ki je v resnici drugo, so družinske spalnice. V zadnjih desetletjih so zidali mnogo večstanovanjskih hiš, ki motijo celotno sliko mesta.

Okna so po navadi porivajo, ne odpirajo, tako da jih morajo običajno snažiti od zunaj izurjeni čistilci, opremljeni z dolgimi lestvami. Vendar se zadnje čase uveljavlja naš sistem oken s krili.

Življenje v angleški hiši je zelo prijetno. Angleži vstajajo pozno, ob osmih zajtrkujejo, ob pol devetih ali devetih se začne šolski pouk. Banke odpirajo med deveto in deseto uro,

drogerije, papirne, manufakturne in druge trgovine ob devetih, trgovine z živili ob osmih.

Za lunch (lence), to je drugi zajtrk med 12. in 13. uro, porabijo Angleži kruh, maslo, mrzle ribe ali meso, solate vseh vrst, najraje paradižnikovo, trdo kuhana jajca, nazadnje mrzle tortice s tipičnim jamom (džem), nekakim marmeladnim nađevom. Ob 19. je glavni obed z juho, biftekom ali koštrunom, v slani vodi kuhanim sočivjem brez vsakega prežganja, za zadnji jed pa razne vrste pudgov z gorkimi kompoti. Po drugem zajtrku kakor po kosilu pijejo kavo, ki je pa slaba.

Povsem drugačen je zajtrk: najprej porridge (škotska nacionalna jed), nekak zdrob, ki ga dobivajo v srednji Evropi mali otroci — nanj vsipajo po okusu rjavi sladkor in vlivajo mleko. Pogosto sledi ocvrta šunka s posajenimi jajci na prepečenem kruhu (znani »Ham and eggs on toast«), dalje en do dva tanko rezana angleška prepečenca z maslom in jagnom, k temu eno ali dve skodelici čaja z mlekom. Čaj pripravljajo večinoma zelo močan, tekočina je tako temna kot pri nas črna kava.

Ti trije obedi tvorijo glavno hrano Angležev. Vmes pridejo popoldne dve do tri skodelice močnega čaja z maslenim kruhom, rozinovi krapički in sadnim šarkljem. Na izletih je »tea« v čajarnah na deželi nekoliko drugačen. Tam servirajo razen čaja, kruha z maslom in šarkljem tudi solato brez kisa in olja, samo soljeno, ki jo jedo kar s treni prsti, obenem vodno krešo, ki imajo jako oster okus in jo še po urah neprijetno čutimo v ustih. Toda Angležem prija.

»Hiking«, nova beseda, ki naj izraža izlet, je prišla zelo v modo. Dekleta se udeležujejo teh izletov pogosto v hlačah. Nahrbtnik upo-

rabljajo Angleži šele kakih deset let, zato vidimo starejše gospode še z enojermensko stransko torbo »haversack«.

Pokrajina okrog Londona je precej enolična, po večini sama ravnina, razen na severu, kjer je nekaj hribovitih cest. V teh krajih je tudi nekaj nizkih gričev, ki so pri londonskih nedeljskih izletnikih zelo priljubljeni.

Angleži opisujejo vedno flegmatičnega in zelo nedostopnega. Do gotove mere je to res, vendar ne velja za vse. Anglež žvižga, stavi, rad premišlja, je zelo vpluden in uslužen, nikdar vsiljiv. Ima vedno svoje lastne nazore, ki pa jih, če treba, takoj podredi potrebam naroda.

V Londonu imajo tri prevozna sredstva za osebni promet: omnibus, imenovan »buss« z 255 progami. Omnibus je dvonadstropen, prav tako kot cestna železnica z enim vagonom. Cestna železnica, ki ima 79 linij, vozi samo v zunanjih okrajih, ker bi v notranjem mestu preveč ovirala promet. Londonsko najzanimivejše, ampak tudi najdražje prevozno sredstvo je »Underground«, ki prepleta kot neizmerno omrežje vse ogromno mestno podzemlje. Postaje so prave velike mestni kolodvozi z več peroni, v prestopnih postajah včasih celo z več nadstropji, kakor na primer pri »Charing Cross«, kjer tekoče stopnišče prevaža ljudi navzdol in navzgor — enako kakor pri toboganu.

Poleg teh treh glavnih prevoznih sredstev ima London še različne Railwaye: štiri železnice, deloma na paro, deloma z električnim pogonom.

Voznje s temi vozili neverjetno podražijo bivanje v Londonu, peš pa človek v notranje mesto — če stanuje v zunanjih okrajih — ne more hoditi. —jak.

Kmečko gibanje in priznanje Rusije

Ob vzpostavitvi odnošajev med Jugoslavijo in sovjetsko Rusijo niso predstavniki HSS izpustili nobene prilike, da v svojih izjavah naglasijo pomen novih zvez. Tako so podali dr. Maček, dr. Andrić in Bičanić pomembne izjave. HSS je bila zaradi tega izpostavljena kritiki z več strani. Toda njeni vodje so prekaljeni borci ter bodo odločno vodili k cilju, ki sta ga postavila že Anton in Stjepan Radić. Pri Srbih je kmečko gibanje zajel Savez zemljoradnikov. Ta je

vstopil v vlado, da pomaga Hrvatski seljački stranki ustvariti njen nacionalni program. Ne le pravilen političen razvoj Jugoslavije, nego tudi njena današnja notranja in zunanja situacija zahteva ustanovitve novega skupnega bloka, ki bi ga tvorila Hrvatska kmečka stranka Zveza srbskih zemljoradnikov in delavstvo z narodno omladino. V ta blok naj bi vstopili tudi meščansko-demokratski elementi (»Težačko Pravo«, Banjaluka.)

Roosevelt o trajnem, resničnem miru

Novinarjem je dal Roosevelt naslednjih pet točk, ki so po njegovem mnenju glavni pogoji za ustvaritev trajnega, resničnega miru:

1. Vsi narodi in vsa ljudstva se morajo osvoboditi strahu, da jih bo kdo bombardiral ali pa da jih bo sosedni narod napadel. Zato treba popolne razorožitve.
2. Obvestilom in informacijam mora biti dana popolna svoboda. Vsaka država in vsi državljani morajo biti svobodno obveščeni o resničnem stanju dogodkov doma in po svetu.
3. Vzpostavljena mora biti popolna verska svoboda. Demokratske države izpolnjujejo to načelo, v drugih državah se dovolj ne spoštuje.
4. V svobodnem izražanju misli naj vsak neovirano izrazi svoje misli in nazore tako dolgo, dokler ne bo sejal pogubne kali.
5. Vsakomur naj bo omogočeno, da si

Najkulturnejše mesto na svetu je po mnenju slovaških listov Spišska Kapitula, kjer je sedež slovaške škofije. Med maloštevilnimi prebivalci jih ima 94% visokošolsko izobrazbo.

— Moj mož vstane vsak dan ob 7., še začno v radlu s telovadbo.
— Tako, ali se pridno vežba?
— Ne, toda mlado dekle, ki stanuje vis-a-vis...

lahko svobodno preskrbi vse, kar potrebuje za obstanek.

Roosevelt priznava, da so režimi v Italiji, Nemčiji in sovjetski Rusiji bolj učinkoviti kakor demokratske vladavine. Vendar je po njegovem mnenju za Američane boljše sedanja vladavina, ker sloni na ravnotežju med zakonodajno in izvrševalno oblastjo. Mnogi Američani se navdušujejo za korporativni sistem, toda so v znatni manjšini.

Amerikanizacija dežele na pragu Sibirije

Vtisi hrvatskega popotnika iz moderniziranega Sverdlovsk pod vznožjem Urala

Brezkončna ravnina. Nepregledna zelena biljardna miza. Namesto rdeče ali bele biljardne krogle pa drvi po njej kovinski trak brzega vlaka. Zdrvel je preko ozemelj večih avtonomnih republik in pustil za seboj Volgo, Vjazno in Kamo. Prebil se je skozi griče in gozdove smrek ter brez in me pozno zvečer drugega dne poti iz Moskve pripeljal na cilj, v mesto Sverdlovsk v Uralu, na mejo med Evropo in Azijo.

Stvarno je mesto že v Aziji, toda nič azijskega nisem našel na njem. Namesto starih lesenih bajt, ki jih je še imel prejšnji Jakaterinburg, vidim zdaj samo široke ulice, moderne trge, s hišami in palačami iz betona, železa in stekla. Novo mesto je to, ki se je zadnjih 15 let povečalo več kot sedemkrat in šteje nad pol milijona ljudi.

Sverdlovsk je središče oblasti, ki je skoro za tretjino večja od Jugoslavije. Predsednik oblasti, star kovinarski delavec, preprosta, prostodušna osebnost, mi je dejal:

— Razvijamo se, napredujemo! Ural je danes povsem nekaj drugega kakor je bil pred leti. Še do kraja prve petletke so bile tukajšnje metalurške tovarne podobne onim iz starih časov. Pogon je bil na ogelje, danes ga daje elektrika. Ali hočete videti Uralmaš, naš sovjetski Krupp?

Uralmaš je velika tovarna strojev, izven mesta, onstran reke Isete. Podjetje je povsem novo, okrog tovarne je nastalo celo mesto stanovanjskih hiš s šolami, dečjimi domovi, kinii in drugimi ustanovami. V samem Uralmašu je bilo ob mojem obisku zaposlenih 25.000 delavcev.

Tovarna ima svetle, prostorene in zračne dvorane. Šum strojev, udarjanje batov, oglušajoča pesem kovine. Že izdelani stroji delajo nove. Prevladuje mlajši naraščaj delavstva, kar sem opazil tudi drugod. Po večini je to delavstvo prišlo iz vasi. »Gospodariji smo nad svojimi stroji« mi je dejal preprost delavec,

vaški sin. Izraz je značilen za vzpon industrializacije v Rusiji v tretji petletki.

Delavstvo je zaposleno v treh izmenah, dan in noč. V sami tovarni je več strokovnih in drugih tečajev, ki skrbijo za izpopolnitev kvalifikacije. Obiskal sem tudi šole, dečje domove in krasne sportne stadione. V neki osnovni šoli »sedmoljetki« s sedmimi razredi so mi pokazali 13-letnega dečka, ki je dobil patent za nek poseben izum, dopolnilo poljedelskega stroja. V dečjih domovih puščajo delavke za majhen denar svojo deco v varstvo, kadar odidejo na tovarniško delo. Sportni stadion je zgradila delavcem tovarna sama. V nekem privatnem stanovanju sem naletel na diplomiranega inženirja, ki je poučeval svojo ga očeta, starega kovinarja, kako se na moderniji način mešajo nekatere kovine.

— Kaj hočemo? Je dejal stari. Vsi se uče, zato se še jaz. Takšen je čas!

Stari je imel s sinom in ženo stanovanje z dvema precej udobno opremljenima sobama, z neizbežnim zidnim radiom in gramofonom. Za ti dve sobi s kuhinjo in kopalnico je plačal 20. del svoje plače.

V Sverdlovsku sem si ogledal še neko drugo tovarno. Prav za prav je to bila stara je-katerinska brusnica draguljev. Kakor na mnogih rudah in nafti obiluje Ural tudi na zaloga dragih kamenj. V tej tovarni, nekdanje lastništvo uralskega bogataša Demidova, so brusili nakite za carja. No, ob mojem obisku so brusili velike dragulje za peterokrake zvezde, ki bodo zamenjale stoletne, samo pozlačene carske orle na kupolah moskovskega Kremlja, sedežu ruske vlade.

V ostalem izdelujejo tu kakor v nekdanjih carskih dneh še dalje okusne ogrlice, prstane, broške, škatle za cigarete in druge okrasne predmete. Čeprav je prišel na oblast revnejši sloj, smisel za polepšanje življenja ni prepadel.

Črnomorsko vojno brodogradništvo ni posebno močno, lahko pa ima v zvezi z zemljepisno lego morja velik pomen. Tako imajo Rusi 1 večjo oklopnico »Pariško komuno«, štiri križarke od 6000 do 8000 ton, dve torpedovki, 1 nosilec letal, 30 podmornic, 12 manjših pomožnih vojnih ladij in 60 velikih torpednih čolnov. Turčija ima odlično oklopnico »Javuz«, dve manjši križarki po 3500 ton, dve križarki v gradnji, 8 torpedovk in 17 podmornic. Romunija nima križark, ima 2 rušilca, 2 torpedovki sta gotovi, 2 sta v gradnji, vsaka po 1800 ton. Močna je romunska donavska flotilja, ki lahko uspešno operira tudi po Črnem morju. Opremljena je z najmodernejšim orožjem. Bolgarija ima le 4 patrolne ladje in 2 manjši torpedovki.

Demonstracija politične nezrelosti

Lutie E. Stearns, najbolj vidna feministka v USA zadnjih 50 let, je demonstrirala politično nezrelost žensk. Borila se je dolga leta za žensko volilno pravico. Zdaj, ko so jo 20 let imele, je dognala, da je bil ves njen trud zaman. Na zborovanju v Milwaukee je izjavila, da ženske podedujejo politične nazore prav tako kakor vero. Vržejo se v politično življenje ne da bi vedele, kaj pomeni. Njih vpliv v oblikovanju političnega življenja in javnega mnenja ne šteje nič.

Lutie E. Stearns je svoja opazovanja izpopolnila z ugotovitvijo, da so nedavno pri občinskih volitvah ženske glasovale za Karla Zeidlerja samo zato, ker je bil lep fant in dober pevec. »Za žensko volilno pravico sem agitirala 34 let«, pravi Stearnsova, »ker sem bila prepričana, da bodo volile po kvalitetnem prepričanju politične zrelosti in ne po ženskem čustvu. Zdaj vidim, da sem se motila.«

Živela svoboda

Ko je hotel postati Napoleon doživljenjski konzul, oslanjajoč se na moč vojske, je stopil pred svoje vojake general St. Hilaire in jih nagovoril:

— Tovariši! Francoski narod namerava izbrati generala Bonaparta za do smrtne konzula. Tudi vi morate izraziti svoje mišljenje! Narod mora svobodno izbirati, zato nočem vplivati na vas. Eno vam pa rečem: Prvega, ki bi glasoval proti Napoleonu, bom dal ustreliti pred očmi vsega polka. Živela republika, živela svoboda!

Mnogo predmetov je bilo določenih za izvoz. Izvoz vodi poseben trust, Rusi izgovarjajo trjast. Ko je moj sonarodnjak čul to besedo, se je vžičen nagnil k meni in dejal:

— Pomislite, tudi v Trst izvažajo...

Blizu Sverdlovsk sem si ogledal rudnik zlata. Kakor v mlinu iz žita moka, tako se je tu iz kamna mlelo zlato. Ni bilo tu tolikšnega dobička kakor v velikih zlatokopih Sibirije, kjer najdejo včasih čist komad zlata, težak tudi en kg. Ali je tudi ta majhni rudnik pri-speval svoje, da se Rusija čim dalje bolj vzpenja na prvo mesto proizvodnje zlata na svetu.

Bogastvo zemlje in koristna izraba tal je pripomogla, da se je Sverdlovsk, imenovan tako po prvem predsedniku sovjetskega sveta, razvil v prvorazredno kulturno središče. Ima svojo opero, cel niz ostalih gledališč, več tehničnih visokih šol, kinov, delavskih klubov, dvor kulture, dom tiska, umetnosti in književnosti. Posebno velik vtis napravi nova terapevtska klinika za živčno bolne. Je to ogromno poslopje, opremljeno po zadnjih pridobitvah tehnike. Za paciente so v vsakem nadstropju zase okusno prirejeni saloni, opremljeni s cvetjem, palmami, divani, naslanjači, kipi, novinami in šahom. Saloni so namenjeni za kramljanje bolnikov s svojci, kadar jih obiščejo. Na kliniki kakor tudi drugod po Rusiji ni razredov, vsa mesta so brezplačna. V vsaki sobi, ki spominja bolj na okusen privatni dom, so največ trije do štiri bolniki. Vsaka postelja ima svojo žarnico in radijsko slušalko, po kotih zelene palme. Hrana se dobiva po izbiri, pet obrokov na dan. Neki pacient mi je z zadovoljstvom dejal:

— Tu je pač prijetno biti bolan...

(Iz knjige Avgusta Cesarca: Potovanje po Sovjetski uniji, Zagreb, 1940).

Transilvanija in Dobrudža – Ahilova peta Romunije

Preorientacija v Bukarešti - Dejansko stanje manjšinskega problema v Erdelju - Madžarski pozitivizem - Dobrudža, žitnica in skeleča rana Bolgarije

Zadnji dogodki v spodnjem Podonavju, prislonitev ruske meje na obale veletoke, iz dneva v dan menjajoče se notranjepolitično stanje Romunije, revizionistične težnje Madžarov in Bolgarov, veliki delavski nemiri na meji Besarabije, vse to je pritegnilo zanimanje sveta na jugovzhod Evrope. Iskanje novih političnih smernic ter znaki, ki dajejo slutiti, da ruski cilji na Balkanu nikakor še niso končani, spravljajo predvsem Romunijo z močnimi narodnostnimi problemi v zaskrbljene čase.

Stara in nova Romunija

Stara Romunija ni imela manjšinskega problema, tujerodci so šli v njej komaj 6% vsega prebivalstva. S priključkom Dobrudže, Transilvanije, Besarabije in Bukovine se je pa 1918, položaj znatno izpremenil. Država je dobila nad 3.500.000 manjšin. V Erdelju je bivalo ob koncu svetovne vojne 2 milijona 184.000 ali 42,71% neromunskih pripadnikov, v Besarabiji 48%, v Bukovini celo 53,43%. V povečani kraljevini Romuniji je bilo 1918 26% tujerodcev, od tega 8,49% Madžarov, 7,82% Slovanov, 4,85% Nemcev, prav toliko Židov in drugih pripadnikov raznih narodov.

Manjšinski problem Romunije je tembolj pereč, ker je zraščan z najvažnejšimi pokrajinami: Dobrudžo, Besarabijo, Bukovino in Transilvanijo, deželami, ki meje direktno na morje, dalje na velikega sosedu, ki se odrezanim pokrajinam ni hotel odreči, ali pa na gospodarsko kakor politično važen notranji rob Karpatov, kjer je manjšinski problem najbolj zapleten. V Erdelju so namreč madžarski otoki tako raztreseni med romunsko in nemško narodnostno skupino, da jih je težko razmejiti. Posebno velja to za večji madžarski narodnostni otok med Braševom in Karpati, ki ima le rahlo vez z materno zemljo. Nemci so spet najmočnejši v okolici Brašova in ob vzhodni meji našega Banata, vmes so pa močne romunske skupine, tako da bi vsaka druga razmejitev ugrabila k Madžarski nove, močnejše skupine narodnostno kompaktno naseljenih manjšin.

Madžari o svoji manjšini v Erdelju

Za razmejitev med Madžarsko in Romunijo prihajajo v mešanem ozemlju v večjem pomenu v poštev socialni kakor narodnostni razlogi. Kakor je Romunija zanemarjala Besarabijo v slutnji, da ji dežela ne bo trajno pripadla, tako je tembolj skrbela za Transilvanijo. Manjšine, ki žive tamkaj, se niso mogle pritoževati, da so z novim stanjem po 1918 nezadovoljne. V dokaz za to naj citiramo nekaj odstavkov iz dela odličnega madžarskega kulturnega delavca iz Erdelja, Lajosa Gyorgyja, ki je izdal v Budimpešti knjigo pod naslovom: »Das Kulturleben des siebenburgischen Magyarenthums«. Izvrstno urejena monografija navaja po lastnih statističnih virih, da je samo od 1. januarja 1919 do 31. decembra 1924 izšlo v Erdelju 1066 madžarskih knjig. Dobesedno pravi Gyorgy: »V teh letih je izšlo prav toliko madžarskih knjig v Erdelju, kakor v dveh desetletjih pred 1. 1919. Pred združitvijo z Romunijo smo imeli v Erdelju 87 svojih listov, zdaj jih imamo že 330, novih je tedaj 243. Izmed 233 tiskarn v odtrganih ogrskih delih Transilvanije jih je 66 (27,7%) romunskih, 25 (10,5%) nemških, 147 (61,8%) madžarskih. Od 361 knjigarn v Erdelju je spet 80 (22%) romunskih, 56 (16%) nemških in 225 (62%) madžarskih. Jasno je, da vodi madžarski življenj v Erdelju danes prav tako močno kulturno življenje kakor v časih 16. in 17. stoletja, ko je glavno nalogo kulturno-političnega uredjanja Madžarov odpadla na ta del, ker je bila ostala Ogrska pod turškimi jarmom.«

Enako pohvalno se je izrazil o napredku Madžarov pod Romunijo predsednik sindikata madžarskih bank, Elemér Gyárfas, ki je v budimpeštanski reviji »Magyar Szemle« napisal, da se je gospodarstvo Madžarov v Erdelju zelo lepo razvilo. Tako navaja naslednji porast madžarskega denarnega prometa v letih:

	1922	1927
kapital	174.000.000	430.000.000
rezerve	54.000.000	212.000.000
depoziti	868.000.000	3.430.000.000
kredit	397.000.000	694.000.000
posojila	283.000.000	4.347.000.000

Položaj Madžarov pod romunsko vladov v Transilvaniji ni tedaj tako obupen, kakor ga slikajo v Budimpešti. Nasprotno, po izjavah samih madžarskih veljakov se je neprimerno izboljšal.

Za populacijsko razmerje med posameznimi manjšinami je značilen razvoj pred in po svetovni vojni. Navajamo samo primer iz nekaterih največjih erdeljskih mest, kjer je bilo stanje naslednje:

	1910 %	1930 %
Romuni	151.800 19,6	338.000 35,3
Madžari	480.000 62,0	368.000 38,4
Nemci	123.000 15,9	127.000 13,3
ostali	19.000 2,5	124.000 13,0

Pod novo upravo je romunski priliv v mestih znatno narasel, madžarski pa občutno padel. Razlog ni le v pritisku podeželskega romunskega prebivalstva v mesta, nego tudi v upadanju rojstev, ki se javlja pri Madžarih tudi v svobodni državi. Podeželsko prebivalstvo tvori v Transilvaniji 82,6% vseh ljudi. Od teh je Romunov-kmetov 89,5%, meščanov le 10,5%, Madžarov je na deželi 72,9, v mestih pa 27,1%. Rojstni prirastek znaša pri 1000 Romunih Transilvanije 29,1, pri 1000 Madžarih 23,2, pri 1000 Nemcih 19,5. Umrljivost nasprotno znaša pri Romunih 11,9, Madžarih 8,3, Nemcih 6 na 1000 prebivalcev.

Politično življenje

V političnem življenju je samostojna madžarska stranka dobila decembra 1933

od 2.978.748 oddanih glasov 119.562 ali 4,01% vseh glasov. Izvoljenih je bilo 8 poslancev, ki so dobili v volivnem okrožju Trei Scaune 43,58%, v okrožju Ciuc 40,56, Mureš 24,40, Šalaj 23,63, Odorhei 21,10, Cluj 18,73, Turda 17,49 in Brašov 14,65% oddanih glasov. Tako tudi politična slika Erdelja priča, da je težko postaviti načelo popolne prevlade ene narodnosti in jo vključiti k Madžarski, ne da bi bile pri tem prizadete celo močnejše enote ostalih narodnih skupin.

Vprašanje Transilvanije spada med one bistvene probleme evropskih manjšinskih teritorijev, ki jih je v skrajnem primeru mogoče rešiti le s sporazumnim »preseljevanjem narodov« po baltskem vzoru ali pa s sporazumnim sodelovanjem podonavskih narodov, upoštevajoč enake pravice vseh na eni kakor drugi strani. Vsaka druga rešitev bi zarezala še hujše rane in zasejala kali za nova trenja v kasnejših desetletjih.

Stoletni boj za Dobrudžo

Dobrudža ali kakor ji pravijo v Romuniji Dobrogea, leži med spodnjo Donavo in Črnim morjem. Je približno tako velika kakor Dalmacija in Črna gora skupaj. Prebivalstvo šteje nekaj nad 800.000 duš. Tvorijo ga mešanice narodov in ras, tako Bolgari, Romuni, Rusi, Ukrajinci, Nemci, Grki, Turki, Židje, Cigani, Tataři in Čerkezi.

Največje in glavno mesto je luka Konstanza, znani kraji so še Rasov, Črna voda, Silistria, Hiršov, Macin, Tulceu, Solina in Izaceu ob Donavi, ob morju pa Karaorman, Tangalia in Dobrič v notranjosti. Prebivalstvo se bavi s poljedelstvom in živinorejo, donosno je tudi ribarstvo, znan je kaviar iz Dobrudže.

Konstanza je moderno mesto in za

Odeso glavno pristanišče Črnega morja. Tu izvažajo mnogo žita in petroleja. Bližje je morsko kopališče Nemaia s prekrasno peščino. Mesto je zasedla bolgarska vojska novembra 1916 brez boja.

Dobrudža je bila znana že 29. leta pr. Kr. kot del rimske province Moesie. Za časa Diokleciana in Konstantina je ta del zemlje tvoril Scythio minor. Ob preseljevanju narodov so bivali v njej Goti, v VII. stoletju so prišli sem Slovani. Leta 679. je prišla Dobrudža pod bolgarsko oblast, od 971 do 1186 so jo imeli v rokah Bizantinci. Kasneje so jo dobili spet Bolgari tja do 1396. Od 1350. do 1385. ji je vladal bolgarski knez Dobrič, po katerem je pokrajina dobila ime. Med rusko-turško in krimsko vojno je bila Dobrudža prizorišče vojne. Francoska vojska je poleti 1854 tu silno trpela zaradi kolere in lakote. V drugi balkanski vojski je Dobrudžo okupirala Romunija in je v bukareškem miru 1913 priključila ostali državi.

Bolgarija ni mogla preboleti izgube te žitnice. V svetovni vojni se je 1915 postavila na stran osrednjih sil, v nadi da bo tako prišla do svojega ozemlja. Spet so se vodili v Dobrudži hudi boji, tu se je borila jugoslovanska dobrovoljska legija, tu je padlo mnogo naših sinov. Po bukareškem miru junija 1918 je dobila Bolgarija južno Dobrudžo, kmalu nato pa je okupirala še severni del dežele s Konstanco vred. Po zlomu centralnih sil se je morala Bolgarija v miru v Neuillu znova odpovedati Dobrudži, zdaj se nadeja, da jo bo končno spet dobila v okvir svojih mej.

Ivo Lapajne

— Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevnim redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjen ječev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Vatikan bo sodeloval na mirovnih pogajanjih?

Iz Vatikana javljajo »Basler Nachrichten«, da bo sv. stolica brez dvoma podpirala vlado Petaina. Stari maršal uživa z Weygandom v Vatikanu velik ugled. Papeževa diplomacija se je tudi postavila dokončno ob stran belgijskega kralja Leopolda, kar je bilo tudi v pastirskem pismu belgijskega primasa, kardinala van Roye poudarjeno. Kralj da zasluži spoštovanje naroda, ker je ravnal modro in previdno. Popularnost papeža je v zadnjih tednih v Italiji še bolj narasla. Ko je sv. oče pred dnevi zapustil Vatikan in

se napotil k počastitvi novega svetnika, so izbruhnili že itak vročerkvni Rimljani v spontane manifestacije Piju XII. Rimski dopisnik švicarskega lista dostavlja, da so v vatikanskih krogih prepričani o papeževi odločitvi, aktivno sodelovati na prihodnji mirovni konferenci in pomagati ustvariti mir, ki bo dal vsakemu narodu svoje pravice. Vsak narod naj se razvija in napreduje. Obstoj enega naroda naj ne pomeni smrt drugega.

Pota k medsebojni povezanosti narodov

Švicarski socialistični dnevnik »Volksstimme« razpravlja v daljšem članku o medsebojni povezanosti človeštva. Iz članka posnemamo:

»Pravi demokrati so že pred svetovno vojno leta 1914 bili prepričani, da more človeštvo doseči svoje civilizacijske in humanitarne cilje le takrat, če bi se odrekli blaznemu ljubosumju med posameznimi narodi, vsa-

kemu nizkotnemu egoizmu ter vsem zavojvalnim prizadevanjem. Če bi se človeštvo temu odreklo, bi bila dana podlaga za bratsko sodelovanje med vsemi narodi sveta. Početniki minule svetovne vojne svojega cilja niso dosegli, ampak so pahnili sebe in druge v žalostno uničevanje. Štirin letom klanja in nečloveškega barbarstva je sledila gospodarska zmeda. Šele po popolnem denarnem in

gospodarskem polomu je prišla doba mednarodnega sporazumevanja in zdelo se je, da bo človeštvo le prišlo do pametne gospodarske in narodne politike. Toda ni trajalo dolgo, svet se je znašel v novi napetosti. Demokratske države so prepoznale spoznale bistvo diktature. Ko so se zdramile iz spanja, jim je preostajalo le še izbira med podjarmljenjem in oboženi odporom. In Evropa je bila vržena v novo svetovno vojno, katere posledice nihče ne ve.

Le medsebojna povezanost narodov bi še bila morda rešila Evropo in njeno civilizacijo. Ne lažna povezanost, ki se sklicuje na patriotizem, ampak resnična povezanost, ki daje vsakemu iste pravice in iste dolžnosti. Le s spoštovanjem narodnega prava in socialne pravičnosti bi se lahko ustvaril nov svet, kjer bi vladal razum, pravica in socialno blagostanje.«

Norveški vojaki, ki so se zatekli med vojno na severu na Švedsko, so izpušeni na svobodo. Vrnili se bodo v domovino.

Pet milijonov dolarjev so dali Američani na razpolago za preskrbo begunske dece iz Evrope. Skupaj z angleško dečo bodo dospeli tudi otroci Francozov, ki so se zatekli v Anglijo.

Ob 80 letnici dela in uspehov Mohorjeve družbe

Ustanova, ki je opravila v minilem stoletju ogromno delo za prebujenje našega naroda

Na praznik slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda so se Slovenci spomnili obletnice, ki tudi v našem glasniku severne meje ne sme ostati brez odmeva. Pred osemdesetimi leti je bila namreč v Celovcu, zibelki slovenskega Korotana, ustanovljena Mohorjeva družba, ustanova, ki je v tistih časih zarezala globoke brazde v ledino narodnega preuda. Malo je takšnih iniciativ v svetu, ki bi se ob prilikah in maloštevilnosti udov narodnega telesa povzpelo do tolikšne veljave, kakor se je vprav Mohorjeva družba v drugi polovici minulega stoletja med Slovenci. Slovenski Korotan, rojaki ob Dravi, Savinji, Savi, Kolpi in Soči, pa tudi onstran meja v bivši Avstriji vokvirjene Slovenije so prejeli na dom dragocene knjige in armada zvestih udov je razveseljevala naglo na raščala. Krivulja vzpona članov Mohorjeve družbe, od preprostih začetkov tja do visokega števila 90.000, je bila zgovoren dokaz zrelosti prebujajočega se naroda. Mohorjeva družba je prispevala

velik delež v razvoju narodnega duha.

Kdor se je kdaj koli poglobil v delo in ustvarjanje tiskane naše besede na prelomu druge polovice minulega stoletja ter proučil prilike, v katerih je naš narod živel, mora brez oklevanja priznati, da je bila zamisel ustanovitve Mohorjeve družbe izrednega pomena za prebujanje Slovencev. Učila je narod brati, preganjala je nepismenost iz slovenske vasi, ki je še zelo pogrešala šole, v preprostem slovenskem kmetu pa je z lahko pisano besedo budila narodno zavest. Rodoljubi, ki so stali ob zibelki Mohorjeve družbe in narodni misli, njim na čelu zavedna duhovščina, so bili stebri braniki, ki so neumorno skrbeli, da niso široki sloji našega naroda po prometnih dolinah pa visoko v gorah podlegli sistematičnemu pritisku tujih naklepov. Vsakoleni dar Mohorjeve družbe, ki je prihajal iz Celovca v slovenske vasi, od najsevernejše meje do obal našega morja, tja v prekmurske vasi pa beneška br-

da, je dvignil pogum in voljo do življenja ter vcepil našemu človeku ljubezen do lepe materine besede. Po župnijah in dekanijah porazdeljen vsakoletni prirastek v imeniku udov je bil zgovorna priča naraščajoče moči slovenske tvornosti in zraščeniosti našega človeka z materino besedo in zemljo. In ker je Mohorjeva knjiga hitela tudi k Slovincem daleč preko morja, je bila matična ustanova celovških rodoljubov resnično prava centrala duhovne slovenske tvornosti, ki je bruhala med svoje zveste člane milijone in milijone dobrih knjig.

Ob 80-letnici Mohorjeve družbe se obmejni Slovenci s hvaležnostjo spominjamo ogromnega dela in naporov mož, ki so tej prepotrebni družbi dali poleta in opravili zgodovinsko delo v vzgoji naroda. Nad 21 milijonov knjig je dala družba med člane, postavila si je za svoje veliko delo v najtežjih desetletjih našega naroda v minulem stoletju hvaležen spomin.

Maribor

Na meji so žareli Ciril-Metodovi kresovi

Tudi letos je naš obmejni Kozjak pokazal, kako živo se zaveda baš v teh časih za nas usodnega pomena praznika naših slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Izmed vseh naših rodoljubov se je še prav posebno letos stari tržaški Ciril Metodar, dolgoletni predsednik podružnice Ciril Metoda za okraj Sv. Jurij ob Pesnici, g. Mihael Živic, posestnik na Vršniku. Njegov kres na Lepi gori — po domače »Gorca« — to je prelepa razgledna točka, 10 minut od Sv. Križa — je že lani zbujal posebno pozornost daleč na okrog. Napravljen je bil iz velikih začetnic CM in namesto običajne grmade so goreli smolniki. Letos pa se je njegova narodno zavedna sokolska mladina še posebno odlikovala s tem svojevrst-

nim kresom. Črki sta bili še večji in še bolj vidno razpostavljeni. Pa tudi družbe je bilo še več kot lani, dasi je bilo manj kresov. Zato pa so tembolj živahno goreli tisti, ki so bili vendarle prižgani. Med temi so bili tudi na Tuzlovem hribu (pri Sv. Križu), katerega aje preskrbel bivši šol. upravitelj, sedaj upravitelj banovinskega dečjega zavoda v Mariboru, g. Hlebec, potem kres na Urbanu, katerega je šele zvečer pripravil gostilničar, in pri katerem je iz znanih vzrokov izostala sicer običajna velika narodna slavnost. Izmed kresov nižje ob Pesnici je bil najbolj viden kres znanega narodnjaka g. Trčela pri Sv. Juriju. Nad vsemi je kraljeval Živčev kres na Lepi gori, kjer se je letos zbrala tudi večja družba iz Sv.

Jurija. Cela lepa gora je preko polnoči odmevala narodnih pesmi, katerih vodilna duša sta bila Živčeva Nada in Dušan, dočim je Boris z mlajšim bratcem Radom skrbel za ogenj, za okrepčilo pa narodno zavedna Živčeva mama Ivanka. Pri kresu so bili letos častno zastopani tudi Mariborčani. Poseben pomen letošnjega kresa zlasti za obmejne Slovence je v poljudnih besedah pojasnil vsakoletni obiskovalec teh večerov na Kozjaku, novinar g. Pirc, kateremu je letos ponočni dež spridil spomin na lanski kres, pri katerem je po odhodu družbe ostal sam in prenočil do ranega jutra. Zato pa je bil letos priča, kako se je to prav narodno slavlje nadaljevalo tudi še na domu gostiljane Živčeve rodbine.

Kaj je z novo šolo v Sp. Dobravi?

Šolsko leto smo zaključili, pričele so se počitnice; z njimi pa, kakor že nekaj let sedaj — skrb staršev iz takozvane Sp. Dobreve, kaj bo in kako bo zopet septembra z deco. Kam bo hodila v šolo, kje se vzgajala in izobraževala?

Da bo javnost o zadevi poučena in da bodo starši pravočasno obveščeni ter lahko potrebno ukrenili, objavljamo pisno, ki ga je prejel krajevni šolski odbor na Teznu dne 30. maja t. l. od upravne občine Hoče.

Na vaš dopis in sklep z dne 25. IV. 1940. št. 14. sporočamo, da tukajšnji občinski odbor vašega predloga ni osvojil, nego je sklenil, da vašo šolo do nadaljnjega obiskujejo deca iz Sp. Dobreve le samo še prvi in drugi letnik, dočim se nadaljnji letniki prešolajo v šole Razvanje in Sv. Miklavž.

Za te majne palčke smo pa vstavili primeren prispevek v proračun 1940/41

ter nam blagovolite ob priliki število teh otrok sporočiti. Tajnik Goršič, s. r., predsednik Varnik A., s. r.

Tako je odločila upravna občina na sklep kraj. šol. odbora Tezno radi šol. prispevka za to deco v prihodnjem šol. letu. Upr. občini Hoče se je zdel znesek prevelik, ni pa stopila v pogajanja s kraj. šol. odborom Tezno, nego je kratko štiri razrede izšolala in prešolala v Razvanje in Šmiklavž. Omeniti je treba, da se je občina Hoče že dvakrat na okrajnem načelstvu v Mariboru pisмено obvezala, da bo pristopila h gradnji nove šole v Sp. Dobravi. Doslej se še ni storilo nič v tej zadevi, dasi bi morala šola stati in biti otvorena že 1. septembra letos. Nadaljnjo besedo imajo prizadeti starši in pa šolske oblasti, ki naj energično stopijo vmes ter odločijo mladini v dobro.

VELJAVNOST STARIH KOVANČEV

Po najnovejšem rešenju finančnega ministrstva ne bodo plačilno sredstvo stari 10 dinarski kovanci 31. avgusta t. l. Prav tako so prenehali biti zakonito plačilno sredstvo stari srebrni kovanci po 50 din 16. februarja, srebrni kovanci po 20 din 30. aprila in stari dinarski kovanci 20. aprila t. l. Zamenjajo jih še v naknadnem roku 6 mesecev blagajne Narodne banke in državnih finančnih ustanov, stare srebrne kovanice po 50 dinarjev pa najkasneje do 16. avgusta letos.

SANATORIJ v Mariboru, Tyrševa 19. Najmoderneje urejen za operacije. Enteroklizer za izpiranje debelega črevesa. Vodja specialist-kirurg dr. ČERNIC.

KRAJEVNI ODBOR UNIJE ZA ZAŠČITO OTROK V STUDENCIH

Te dni so imeli zastopniki krajevnih organizacij, šol in občine sejo v pisarni deške šole v Studencih v zadevi ustanovitve Krajevnega odbora Unije za zaščito otrok. Temeljito, dobrohotno in vsostransko so se navzoči pogovorili o delovnem programu Unije in ugotovili, da vse to, kar bi bilo treba ustvariti v okviru te nove organizacije — v Studencih že obstoja, odnosno se izvršuje večinoma pod okriljem Rdečega križa.

Rdeči križ skrbi za hrano in obleko revnih, ima stalno evidenco o socialnih prilikah, skrbi preko svojih predstavnikov za otroško igranje, kopališče, za letovanje itd. Nove ustanove tedaj v Studencih ne bo, pač pa bo prosil odbor Rdečega križa, da pristopijo kot članice vse naše gospe in gospodične, ki imajo kaj ljubezni do trpečega bližnjega k Rdečemu križu, ki bo ustanovil samostojen odsek za zaščito mladine. Ta odsek bo izročil v vodstvo studenškemu gospod in gospodičnam, katere bodo gotovo prednjačile v organiziranem človekoljubnem delu.

m. Na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu, v šoli za kandidate srednješolskega učiteljstva risanja, je diplomirala gđ. Marica Kupfer-jeva iz Maribora z odličnim uspehom. Bila je učenka prof. Ljube Babiča in prva Mariborčanka, ki je doslej diplomirala na Akademiji likovnih umetnosti.

m. Poročila sta se v Ljubljani g. Maks Kotnik, trgovec in g. Franica Klemenčič, zas. uradnica. Cestitamo!

m. Tezenski Rdeči križ bo po uspelem gostovanju z igro »Rodoljub iz Amerike« na Fati uprizaril to igro to nedeljo tudi na Teznu v gostilni Dovič (prej Pulko). Po igri bo koncert v dobrodelne namene.

* Park-kavarna, ponedeljek, torek, sreda ob lepem vremenu koncert z umetniškimi nastopi od 8.—10. ure zvečer.

SOKOLI — POJDI TE V RUŠE!

Sokolsko društvo Maribor-matica vabi vse članstvo, da se udeležijo telovadnega nastopa Sokolskega društva v Rušah. Ob tej priliki bodo pripeli Sokoli iz Ruš na naš prapor spominski trak. Z ozirom na to, vabimo vse člane in članice ter ostale pripadnike Sokola, da se udeležijo nastopa v

Mariborčani!

Udeležite se velikega sokolskega nastopa v Rušah v nedeljo 7. t. m. ob 15. na letnem gledališču Sokola-Ruše

krojih. Odhod iz Maribora je ob 14.35 z glavnega kolodvora. Prijatelj Sokola vabljeno. Bratje in sestre v krojih udeležba obvezna. Ker je to letos prva manifestacija te vrste, vabimo vse, da se je gotovo udeležijo. Zdravo!

m. Koncert v parku bo nocoj od 20.30 do 22. ure. Igra godba »Drave«.

m. Pregled motornih vozil. Predstojništvo mestne policije v Mariboru objavlja, da se vrši redni polletni pregled motornih vozil, ki služijo javni uporabi, to je avtobusov, avtotaksijev in avtoizvoščkov ter vseh letos še nepregledanih motornih vozil iz Maribora 10. t. m. ob 15. na dvorišču mestnega avtobusn. podjetja v Plinarniški ulici v Mariboru.

m. Jutri na koncert harmonikarjev v park! Mariborčani bodo gotovo pohiteli jutri ob 11. v mestni park, kjer bodo igrali Sušteršičevi harmonikarji za siromašne otroke, ki bodo poslani na letovanje na morje.

m. Smrt na cesti. Na Vodnikovem trgu se je zgrudil delavec Simon Petriček in izdihnil. Zdravnik je ugotovil srčno kap.

m. Pri slovesni blagoslovitvi novega gasilskega doma v Studencih nastopila pevsko zbor »Drava« pod vodstvom g. Horvata in »Enakost« pod vodstvom g. Plevanča.

m. Umrl je v Kneza Koclja ulici upokojeni policijski pristav Dragotin Jug, star 59 let.

m. Studenški živilski trg se razvija v popolno zadovoljstvo gospodinj, saj se že sedaj dobi tam vse južno ter zgodnje sadje, kakor tudi vsa zelenjava. Tudi prodajalcem je ustrezno, ker svoje blago prav hitro prodajo. Vedno več je tudi stalnih stajnic, ki gospodinjam še popoldne nudijo nakup.

m. Operni tenorist g. Slavko Lukman se je vrnil z uspešne koncertne turneje po Dalmaciji, o čemer smo že poročali. Hrvatski kritiki so se zelo laskavo izrazili o njegovih nastopih. Po krajšem oddihu bo nadaljeval koncertno turnejo v Splitu in Sarajevu.

m. Zadruga »Obrtniški in vajeniški dom« v Mariboru ima jutri ob pol 10. v gostilni Dermastja na Aleksandrovi cesti ustanovni občni zbor.

m. Nočna lekarniška služba. Od 6. do 12. t. m. imata nočno lekarniško službo Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85 in lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

m. Člani neodvisnega kluba Nab. zadruga drž. uslužbenecv naj se v nedeljo, 7. t. m., ob 10. udeležijo korporativno mednarodnega zadruga dne v dvorani Ljudske univerze v Mariboru.

m. Zaradi »Kurenčkove Nežike« in »Frtaučkovega Gustla« so padale klofute. Pred neko framsko gostilno je tamkajšnji trgovec Matija P. pretepel trgovskega vajenca Franca Cvetka, ker je njegovi ženi rekel, da je »Kurenčkova Nežika«. Vajenec pa se zagovarja, da ga je trgovčeva gospa imela za »Frtaučkovega Gustla«.

* Obveščamo tem potom Dedička Franca, frizerja v Zagrebu, da je njegov oče Dediček Simon umrl v Mariboru, Ribiška ul. v četrtek, 4. t. m. Bratec Ribič.

* Obvestilo! Razstava sarajevskih preprog se vrši od 5. do 10. julija t. l. v dvorani hotela »Zamora«.

* Pavešič, Kamnica. V nedeljo odojki na raznju in ocvrte piške.

* Hale! Jutri vsi na veliko tombolo in veselico Sokola I. v magdalenskem predmestju.

* Tombola Sokola Pobrežje bo 4. avgusta.

* Pomisli! 14.000 din v gotovini in še mnogo drugih dobтков v blagu. Pri tomboli boste sedeli, po tomboli se veselili ter se naplesali in to vse za 2 din, kolikor stane tombolska karta.

* Končni izpiti na Ant. Rud. Legatovem Enoletnem trgovskem tečaju s pravico javnosti v Mariboru so se vršili od 5. do 25. ju-

nija pod predsedstvom ravnatelja in lastnika zavoda g. Ant. Rud. Legata. Uspeh izpitov je sledeč: 6 kandidatov(inj) ima odlični uspeh, in sicer: Belšak Nada, Velika Nedelja; Hronek Margareta; Kokal Ida, Koprivnikar Albina, Maribor; Lukman Mirko, Zg. Kungota; Zgavec Zora, Studenci. — Prav dober uspeh ima 25 kandidatov(inj), in sicer: Barčini Tea, Hrastnik; Bauer Marija, Cvetič Olga, Čelan Maks, Maribor; Dediček Ivan, Velenje; Frangež Erna, Ruše; Germ Danica, Jan Zdenka, Maribor; Kuralt Anica, Studenci; Novak Matilda, Pobrežje; Planišček Dana, Jesenice; Podpečan Dragica, Ptuj; Pušnik Marija, Reich Justina, Robar Marija, Sitar Anica, Sobotkiewicz Olga, Maribor; Suša Barbara, Pragersko; Stumberger Emil, Studenci; Turin Marija, Sv. Lovrenc na Dravskem polju; Vizovišek Amalija, Zalec; Wolf Elizabeta, Pobrežje; Wenigerholz Karolina, Znidarica Viktorija in Koršič Anton, Maribor.

— Dobar uspeh ima 21 kandidat(inj), in sicer: Biščak Katarina, Blokar Stanislava, Maribor; Bračko Vida, Pragersko; Gnilšek Milena, Goljevčček Magdalena, Maribor; Hudikov Ignac, Ruše; Krajnc Rudolf, Krašovec Jožef, Kravos Dragica, Kuhar Pavla, Maribor; Lavrenčič Marija, Zg. Kungota; Lobnik Amalija, Ruše; Mikek Silva, Studenci; Mohr Marija, Pinter Roman, Rataj Silvan, Skačec Katarina, Vivat Emerik, Zupanič Hilda, Maribor; Peršič Ciril, Pobrežje; Šuman Marija, Sv. Lenart v Slov. gorah. — Zadosten uspeh imata dva kandidata, in sicer: Herič Adolf, Krčevina; Jarc Feliks, Ruše. — Ponavljalnega izpita nima nihče in tudi za vse leto ni bil nihče odklonjen. Povprečni red je 3.64 in je to eden izmed najboljših uspehov zadnjih 10 let. Ta sijajni uspeh je pripisati izvrstni organizaciji Legatove šole, nenadkriljivi delovni metodi, strogi disciplini in sodelovanju ravnateljstva, učiteljskega zbora in staršev. — Dne 28. junija se je vršila šolska proslava. Prišlo je mnogo staršev, vsi absolventi in učiteljski zbor. Gospod direktor Legat je imel obširno poročilo o letnem delovanju. Potem se je zahvalila z izbranimi besedami v imenu tovarišic in tovarišev učiteljskega zbora in ravnateljstva absolventka Kokal. Končno je še g. prof. Jan Sedivy v jedrnatih besedah govoril o pomenu Vidovega dne in dal absolventom dobre nauke na življenjsko pot. — Novo šolsko leto se začne dne 9. septembra. Vpisovanje in pojasnila dnevno, Maribor, Vrazova ulica 4.

S Kamiške ceste

V dalji se oglašja zvon stolne cerkve in kmalu za njim tudi kamiške. Poldan. Žito na polju se ziblje v lahmem vetru, na travniku ob prašni cesti so kaznjenci odložili kose in počivajo. Mimo klopi, na kateri sedim, pridejo šolarčki. Iz Kamišce so. Blizu mene se malce ustavijo. Prvi pravi s svetlimi očmi: »Jaz pa dobim harmoniko, če izdelam z odličnim, so mi rekli ata!« Od ponosa se mu našobijo usta. »Jaz pa nič ne dobim!« prvi drugi žalostno. »Kako da ne, saj si najboljši v razredu!« nadaljuje nekdo tretji. »Ker nimamo ničesar!« odgovori vprašanec in skoraj na jok mu gre. Potem pa nadaljujejo pot. Ko pridejo mimo, ustavim šolarčka, ki je bil tako žalosten, pa ga vprašam: »Mali, zakaj pa nimate pri vas ničesar?« Nekaj časa me je nezaupljivo gledal in šele, ko so se tovariši oddaljili, je bruhnilo krčevito iz njega: »Mati so bolni, oče pa vse zapijejo, kar dobijo v tovarni!« In je kakor od sramu zbežal za drugimi. Tako majhen, sem pomislil, pa že občuti vso grenkobo življenja. In takšen otrok ni več mlad. Kakor jabolko je, ki prehitro dozori, ko pa bi moralo biti šele zrelo, odpade!

Saj bi mogli v šoli razveseliti ubogega šolarčka. Učitelj n. pr. bi mu na koncu šole, ker je najboljši učenec, podaril v priznanje lepo povestno knjigo in bi ga s tem razveselil in bi malček razumel, da se ni zastonj potrudil. kv.

* Enoletni trgovski tečaj Kovač s pravico javnosti v Mariboru, Tyrševa 14. Pismeni in ustni izpiti so se vršili pod predsedstvom ravnatelja M. Kovača od 14. do 27. junija. K izpitu se je prijavilo 76 učenec, odnosno učenec obeh razredov. Z odliko je napravilo izpit 31 kandidatov, s pravim uspehom 30. Ostali absolventje z dobrim uspehom. Noben učenec ni padel. Dobri učni uspehi so zopet potrdili dober glas te stare trgovske strokovne šole. Pri zaključni proslavi se je ravnatelj zahvalil predvsem učiteljskemu zboru za vestno delo, nato tudi učencem za marljivost. Opozoril je absolvente, naj se izobražujejo še dalje, da postanejo tako neobhodno potrebne pisarniške moči. Prav iskreno je govoril tudi gospod bančni ravnatelj Ivo Kočvar. V imenu absolventov sta govorili gospodični Petek Tatjana in Jemec Vera. Zahvalili sta se učiteljskemu zboru za ves trud. — Vpisovanja za šolsko leto 1940-41 se vrše dnevno.

* Damski modni salon Roth Alojzija, se je preselila z Jugoslovanskega trga št. 8 v ulico »Ob jarku 6«.

Kino

* Grajski kino. Od danes pa do vključno ponedeljka »Snežulčica«. Največji in najpompozantnejši film v naravnih barvah v popolnoma novi kopiji. Uspeh zajamčen, ne zamudite ugodne prilike!

* Kino Union. Od danes do vključno torka »Banditi prerije«, senzacionalen kovbojski film z znamenitim Jones Buck-om v glavni vlogi.

* Esplanade-kino. »Vaški demon«, izborni češki film z Jirino Stepičkovico. Krasni naravni posnetki slovaških vasi.

* Kino Pobrežje. 6. in 7. julija »Učiteljica ljubezni«. Marija Andergast — Hans Söncker.

Radio

Sobota, 6. julija

Ljubljana: 17 otroška ura; 17.30 koračnice (plošče); 18 za delopust igra Ro; 18.40 pogovor s poslušalci; 19 poročila; 20.30 vesele in žalostne iz življenja Jake Smodlaka (igra); 22 poročila; 22.15 za veseli konec tedna igra Ro. — Beograd: 17.45 narodna glasba na harmoniki; 19.10 poročila; 19.40 Potijski večer; 21.40 poročila; 22 zabavni koncert; 22.40 poročila; 22.50 plesna glasba (pl.). — Sofija: 17.30 glasba za ples in zabavo; 18.30 vaška glasba; 19 mandolinski kvartet; 20 Ro. — Firenze: 20.30 operni odlomki (pl.); 21 lahka glasba in pesmi; 23 raznovrstna gl. — Budimpešta: 17.50 madžarska narodna glasba; 22.10 jazz; 23.20 ciganski orkester.

Nedelja, 7. julija

Ljubljana: 8 jutranji pozdrav; 9 poročila; 9.15 prenos cerkvene glasbe; 9.45 verski govor; 10 Le brez skrbi (plošče); 10.15 slovenske narodne pesmi; 11 koncert Ro; 12.30 poročila; 13.02 pevski zbor »Sava« z Jesenice; 14 vesele orkestralne točke (pl.); 17 kmelitska ura; 17.30 vesele popoldne; 19 poročila; 20 poskočni napevi (pl.); 20.30 pevski in orkestralni koncert slovenske glasbe; 22 poročila; 22.15 mandoline in balalajke (pl.). — Beograd: 12.35 plesna glasba (pl.); 13 narodne pesmi; 13.30 poročila; 18 plesna glasba (pl.); 19.10 poročila; 19.40 narodne pesmi; 20.40 koncert velikega Ro; 21.40 poročila; 22 prenos iz kavarne; 22.50 plesna glasba (pl.). — Sofija: 12.50 operetni odlomki; 18 lahka in plesna glasba; 19 valčki iz operet; 21.55 glasba za ples in zabavo. — Praga: 21.30 zabavni koncert in solisti. — Firenze: 20.30 Mozartova komična opera »Ugrabljenje iz Seraja«; 23 raznovrstna glasba.

Prirodopisna kramljanja

Beseda o strupih, ki ne učinkujejo

Dr. Stanko Bevk / Strupi ne škodujejo človeku in živali v enaki meri - Nekaj primerov

Če govorimo o strupih, mislimo na snovi, ki škodujejo zdravju ali povzročijo celo smrt. Pri tem navadno ne deloma razločimo med človekom in živalmi. Večina ljudi meni, da učinkujejo strupi na vse žive stvari enako ali vsaj podobno. Temu pa ni tako. Če pri ljudeh samih nahajamo precejšnje razlike. Pri tem ima veliko vlogo navada. Pričenši z najmanjšimi količinami, ki vidno še ne učinkujejo, se more človeški organizem polagoma privaditi na večje množine, celo na tolikšne, ki bi nevarnemu povzročile celotno smrt. V tem pogledu so znan primer oni prebivalci Alp, ki uživajo arzenik (mišjico) in ga brez škode za zdravje ali navidezno celo v njegovo korist prenesejo do tri desetinke grama, ko sta sicer že dve desetinki smrtonosni.

Se večja je

razlika med človekom in živalmi.

Atropin, ki ga človek ne prenese niti desetinko grama, ne škoduje kuncem in drugim glodalcem nič. Nasprotno pa je strup scilain, ki ga vsebuje morska čebula, škodljiv baš glodalcem. Zato zastrupljajo z njim na veliko po mestih podgane, kar ni nevarno za druge živali, kakor za pse, mačke, golobe itd. Psi so odporni proti velikim količinam morfija, jež proti kurarinu in kantaridinu. En gram tega strupa usmrti 250 ljudi, pa le 5 ježev; torej je jež skoraj 3000 krat bolj odporen proti kantaridinu kakor človek. Tudi kačjega strupa je treba dobršeno mero, da od njega jež pogine, več, kakor ga ima na razpolago gad ali modras pri spopadu.

Večja množina gadjega strupa pa umori tudi ježa,

prav tako tudi strup kake večje kače, zlasti take, ki ima drugačen strup kakor naši domači strupenjači. Drugi preganjalci kač, kakor ihnevnom, mungo in ujeđe kačarke, niso imuni napram kačjemu strupu, pač pa znajo kače tako spretno loviti, da jih te ne uko-ljejo. Mungo, ki spominja po velikosti in obliki na zgodno kuno, le da ima daljši rep, je deloma v Vzhodni Indiji in velja za najhujšega sovražnika strupenih naočark pa tudi manjših sesalcev. Zato so ga razplodili tudi v Zapadni Indiji in na Jamajki, pred leti tudi na dalmatinskih otokih, da bi jih očistil strupenih kač.

Dobri zatiralci kač so tudi prašiči, ki jim kačji strup zaradi plasti tolšče, ki jo imajo pod kožo, ne more do živega.

Nekatere živali žro brez zlih posledic strupene rastline, ki bi drugim živalim povzročile smrt. Tako gloda zajec s posebno naslodo ti-so, ki konja zastrupi do smrti. Neka vrsta miši v Sibiriji se prehranja posebno pozimi skoraj izključno s koreninami preobjede, ki vsebujejo strašen strup akonitin, ki pri človeku že v količini štirih tisočink grama učinkuje smrtno. Močno strupene plodove norice (volčje češnje) jedo drozgi in kosi, volčinove jagode zelenec, taščica, fazan.

Kljub temu, da bi mogli sličnih primerov navesti še precej, moramo vendar reči, da

je neobčutnost za strupe pri toplokrvnih živalih le redek pojav,

izjema, v tem ko jo pri nižjih živalih najdemo prav pogosto. Prej omenjeni strup kurarin, ki ga rabijo za zastrupljanje strelce, sploh ne škoduje živalim nižje organizacije od vretenčarjev. Celu na piškurje in morske pse je brez vsakega učinka. Polži, črvi, glavonožci, morski klobuki in drugi povodni brezkostniki so ugodno počutijo v raztopini strihnina, ki bi je žlica zadostovala za usmr-titev človeka. Tudi digitalin, hud strup iz na-prstca, ne škoduje nižjim živalim. Nekatere od njih se vobče hranijo s strupenimi rastlinami. Tako žive mnoge gosenice samo na strupenih rastlinah, in sicer jim mora baš strup ugajati, kajti če ga izlužimo, ne ma-rajo več za to rastlino. Prav tako je s tistimi polži, ki jim gredo v slast najbolj strupene gobe, kakor mušnica, krompirjevka i. dr. Od listov naših najbolj strupenih rastlin, kakor so razen že imenovanih še zobnik, kristavec, trobelika, mišjak itd. žive posebne vrste žuželk in njihove ličinke.

Izcedek iz strupenih žlez, ki naj bi ščitil nekatere živali pred mesojedci, je brez učin-ka napram posebnim zalezovalcem. Tako žre belouška brez škode in prav rada močerade in pupke, neke afriške kače s posebnim užit-kom krastače. Tudi pikajoče žuželke, stru-peni pajki in stonoge imajo svoje »odjemal-ce«, ki se prav nič ne boje njihovega strupa;

zanje je brez učinka. Brez učinka je tudi last-ni strup.

Z lastnim strupom se žival ne more zastrupiti;

gad ne pogine od gadovega ugriza, škorpion ne od lastnega vboda. Zato spada n. pr. nje-gov samomor, o katerem se je mnogo pisalo, med bajke.

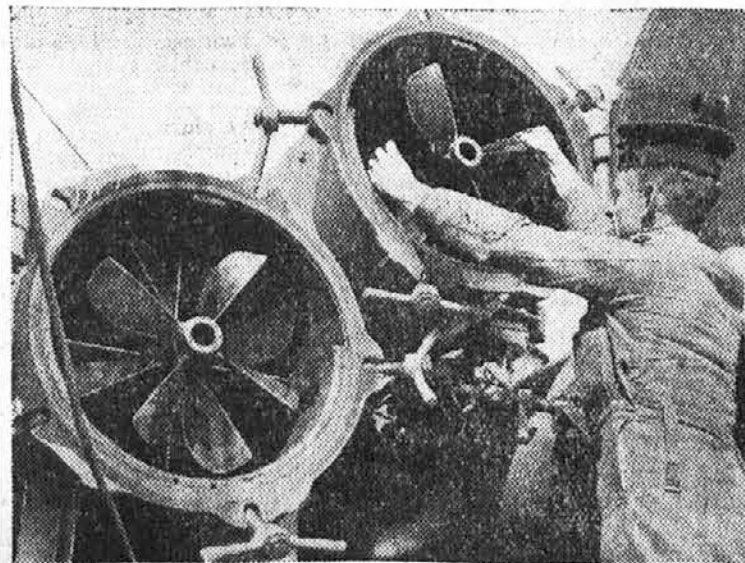
Nastane vprašanje, če so živali, ki žive od strupene trave, tudi same strupene? V naj-več primerih moremo to zanikati, vendar ne v vseh. Posebne vrste gosenic v tropičnih krajih, ki se hranijo s strupenimi rastlinami iz družine podračnic, ohranijo strup v sebi.

Ta strup pride tudi v metulje, ki jih žužko-jedi ptici dobro poznajo in se jih ogibajo. Nekaj sličnega nahajamo pri neklih morskih polžih, ki žro mehovce z ožigalkami. Teh oži-galk polž ne prebavi vseh, ampak nekaj jih prodere črevo in še polne strupa se naselijo na polževem hrbtu ter tako ščitijo polža pred živalmi, ki se ogibajo ožigalk.

Druge vrste zanimivost je

ličinka kalifornske muhe *Psylopa petrolei*, ki žive v petrolejskih vrelih.

To živalco so prvič opazili leta 1898. v pe-trolejskih lužah pri Los Angelesu in l. 1912. sta ameriška zoologa Crawford in Esterley

Na levi: Na angleškem rušilcu pripravljajo torpedo — Na desni: Gloucesterska vojvodinja inspicira prostovoljke

Volframov svinčnik piše po jeklu

Zgodovina se ponavlja: stari Babilon-ci in Asirci so pisali na opeko, Grki in Rimljani na voščene tablice. Kasneje so pisali na bakrene plošče le še umetniki, bakrorez se je dvignil do zavirljive umet-niške prefinjenosti. Sodobni človek piše le po površju papirja, prenašajoč s pere-som črnilo na raznobarno podlogo pa-pirne industrije. Zdaj so izumili nov pi-salni aparat, ki piše z lahkoto celo na

najtrše jeklo. Za pisalo služi prirosten svinčnik iz trde, težko topljive kovine volframa. Pri najtršem jeklu spuste v volframov svinčnik in jeklo električni tok. Svinčnik piše z lahkoto na odporno podlago. V dotiki električnega toka po-stane jeklo mehkejšo in svinčnik riše po začrtanih progah prav tako, kakor na papirju pero, samo počasneje, zato pa jasneje.

Bratislava, rusko izvozno pristanišče

Bratislavsko pristanišče je velikega pomena za tranzitni promet v Nemčijo in južnovzhodno Evropo. Po sklenitvi ru-sko-slovaškega trgovinskega sporazu-ma, ko bo urvala Slovaška iz Rusije velike množine bombaža in nafta po Do-navi, se bo promet v bratislavski luki še povečal. Zato bodo morali pristanišče precej povečati, tako da bo lahko spre-

jelo na leto do 3 milijone ton blaga. V načrtu je tudi izgradnja posebne luke za nafto, razširitev svobodne luške co-ne in postavitve obsežnih skladišč za sovjetsko Rusijo in druge države na ju-govzhodu Evrope. Gradnja kanala Do-nava—Odra bo pomen Bratislave še po-večala.

Nov način raziskavanja prsti

Prst ni povsod enaka in je velikega pomena, če se za njeno obdelavo po-znajo posamezne sestavine. V Nemčiji so se lotili intenzivnega raziskavanja ze-meljske prsti, tako da se kmet sproti obvešča o pravilnem dodajanju zemlji onih sestavin, ki jih v njej primanjkuje.

Staro železo iz morja pobirajo Kitaj-ci v Sanghaju. Med državljansko vojno in v bojih z Japonci je padlo v morje mnogo bomb in granat. Spretni potap-ljači love železne predmete po dnu in si služijo s tem kruh.

Le tako lahko pravilno priporoča doda-janje potrebnih gnojil.

Prst ni odvisna le od geološke sesta-vine tal, nego tudi od rastlin, ki rastejo na njej in gnojiva, ki se zemlji dodaje. Točno poznavanje prsti je seveda mož-no le z znanstvenim raziskovanjem. Tako so ugotovili, kje je treba dodati kalij, kje fosfor in apno. Posebni zavo-di raziskujejo zemljo, vzorci prihajajo z vseh strani. Za vsak vzorec preiskane zemlje se sme računati le 1,50 marke stroškov, ki jih ne more kriti prebival-stvo, pa plača država.

Nekaj nasvetov za vroče dni

Strokovnjaki pravijo, da se najbolje varu-ješ vročine — z vročino samo. Izpiti je tre-ba zelo vroč čaj ali kavo. Z razgretim že-lodcem se razgreje vse telo, zunanji zrak čutimo hladnejši. V vročih dneh se s hla-dno pijačo ne pogasi žeja, hladen želodec daje telesu občutek še večje vročine na zunaj. Mnoge bolezni želodca nastanejo baš zato, ker ljudje vroči pijejo mrzle pi-jače.

V vročih dneh jejmno čim manj mesa, pa več sadja, zelenjave in surovih jedi. Obleke naj bodo lahke, kdor trpi zaradi vročine, naj ne hodi gologlav okrog. Ner-vozni ljudje, ki ob vročini še bolj trpe, naj pokrijejo ramena večkrat s hladnimi obkladki in z mrzlimi krpami tarejo noge do kolen. Sončne kopeli naj se prvega

dne vzamejo le nekaj časa, potem postopoma več. Iz sobe preženemo vročino, če razgrnemo v hladno vodo pomočene plachte.

Duševni delavci, ki imajo v vročih dneh obilo posla, naj čelo in zatilnik namažejo z mentolom, glavo, zatilnik pa naj nato povežejo s hladno oblogo. Tako bodo ostali cele ure sveži in ne bodo občutili vročine, ker mentol zelo hladi. Kadar se obloga posuši, jo je treba zamenjati.

Poleti je treba večkrat menjati perilo. V svežem perilu se telo nenavadno osve-žujoče počuti. Če spimo v tesni obleki, imamo težke sanje. Kdor v vročini ne more zaspati, naj obleče sveže perilo, no-ge pa vtakne za nekaj časa v hladno vo-do in kmalu bo zaspal.

dognala način njenega življenja. Prav tako so se navadile druge živali, da žive v jako slanih vodah. Vobče je zgornja meja za ži-valsko življenje 15 odst. slanica, vendar po-znamo živali, ki prenašajo še višjo slanico. Neki rakec artemija se dobro počuti v vodi, ki ima 22 odst. soli v sebi.

Tudi človek se je v teku časa navadil na nekatere strupe, kakor so kuhinjska sol, al-kohol in tobak, ki v manjših količinah ne škodujejo vidno njegovemu zdravju. Zlasti soljenim jedem se je človek tako privadil, da nesoljenih skoraj uživati ne more. Vendar je tudi kuhinjska sol strup. Znani so

smrtni primeri zaradi preveč zaužite soli:

pol kilograma more povzročiti smrt. Na sol so volk tudi koze, ovce in drugi prežveko-valci, tudi divje živali. Srnam in gamsom narejamo v gozdu solnice, da jih obdržimo v lovišču. Če jim sol koristi, je še odprto vprašanje, zlasti za lovišča, kjer ima ta divjad vso potrebno pašo. Čudno je, da gamsi in srne z največjo slastjo jedo tobak. Zlasti udomačenim se kar najbolje prikupi s smot-ko ali cigareto.

Znidarsko jezero dalje izsušavajo. Pri-dobili bodo z njim velike ploskve plodne zemlje. Zdaj bodo načrt glede južno-vzhodne etape izpremenili, ker odpadejo po sedanjih vojni strateški obziri.

Klavir iz novinskega papirja je na-pravil neki mizar v New Yorku. Pravijo, da ima dober zvok, le tipke in podlaga so iz kosti in lesa.

Na umeten način sproženi potresi na morskem dnu odkrivajo podmorske slo-je premoga. Z novim načinom odkrivanja tega goriva se pečajo Japonci.

Vročinski val je zajel — Švedsko na visokem severu.

Nov nadomestek za pivo bodo dali v promet v Nemčiji. Zdaj, ko je reducira-no točenje kave, čaja in kakava, naj bi bil tudi alkohol prizadet. Pri tem igra važno vlogo psihološki moment. Nova pijača naj bi imela prav takšno barvo, okus in duh, kakor pivo, samo, da bi v njej ne bilo alkohola.

140 milijonov frankov je vzel iz treso-ra Francoske banke neki uradnik in jih tik pred prihodom Nemcev v Pariz var-no spravil do morja. Odtod se je pre-peljal v London, kjer je državni denar spravil v Angleški banki.

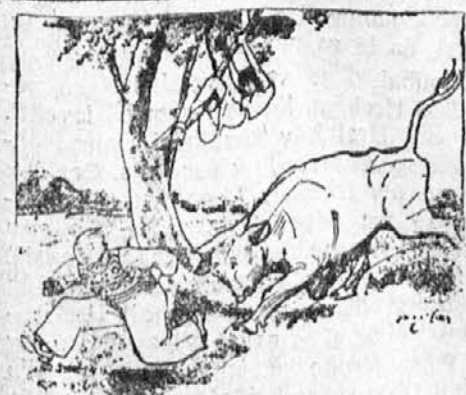
Znorel je zaradi sreče, ker je zadel v državni loteriji 50.000 din, poštni ura-dnik Roderigo Himez v Rio de Janeiro. Revez je končal v norišnici.

Morske pse lovijo v vreče. Na vzhodni cballi Južne Afrike pomenja lov na mor-ske pse za ondoine domačine zlato ja-mo. Iz čolnov mečeje v morje na vrvi privezano vabo, ki privabi živali v ve-liko vrečo. Ker pa morski pes ne zna plavati ritenski, je izgubljen v trenutku, ko zaide v nastavljen past. Tako se ri-bičem neredko posreči, da ulove v eni uri več šest do osem metrov dolgih mor-skih psov.

Točenje alkohola so prepovedali do nadaljnjih odredb na Madžarskem.

Nova teorija o bliskih

Vsako sekundo se sproži na zemljo naj-manj 100 bliskov. Po novih raziskavah stara teorija, po kateri udarjajo strele po navadi iz oblaka na zemljo, ni pravil-na. Prof. dr. Anton Schwaiger s tehnič-ne visoke šole v Monakovem je ugo-tovil neko uvodno sprostitev, podobno ognju sv. Eme, ki zapuša oblak sunko-vito, dokler ne doseže zemlje. Po vsem novem dognanju bo mogoče zaščitne na-prave proti strelji napraviti tako, da bo-do zanesljivejše nego sedaj.

—Ah, Boltek, tako je prav. Teci z njim toliko časa okrog, da se bo utrudil.

Ženski kotiček

Kar zamudiš v mladosti
se nikdar več ne povrne

Vsem mladim dekletom naj govorijo moje besede, predvsem vsem onim mladim dekletom, ki še študirajo, svoj študij dovršujejo ali pa v brezposelnosti čakajo na primerno službo.

Mlada dekleta rada sanjarijo o svoji bodočnosti. Ta bodočnost je v sanjah vedno lepa, brez trnja, brez neprijetnih ovir, in ostane lepa vse do taktat, ko se sanje izpremenijo v resnico.

Vsako dekle, ki danes študira, se pripravlja na neko službo, odrejeno ali neodrejeno, samo da bo pač imela pozneje svoje dohodke. Pozabijo pa dekleta misliti na to, da je dandanes silno težko dobiti primerno zaposlitev, pozabijo se izpraševati, če pač tudi poleg raznih sanjarij izkoristijo vsako priliko, da svoje znanje vsestransko izpopolnijo, da bodo nekoč res lahko stopile pred delodajalca katerekoli vrste kot vsestransko uporabna moč. Nikjer namreč ne stoji zapisano, da bo dekle dobilo službo baš v tisti stroki, za katero se izobražuje. Pogosto je treba prijeti za kaj drugega, a takrat se šele pokažejo razni nedostatki v znanju.

Srednje šole nudijo sicer obširno znanje, ki pa služi v glavnem le splošni izobrazbi. Radi znanja klasičnih jezikov, literature ali realij te še ne bodo jemali v službo. To je le potrdilo o tvoji izobrazbi. Ali bi ne bilo torej primerno, če bi

se o pravem času seznanile tudi nekoliko s stenografijo, knjigovodstvom, stroje-pisjem, glasbo, tujimi jeziki, gospodinjstvom in z znanjem, ki ga nudijo v samaritanskih in podobnih tečajih? V šoli se sicer marsikaj o tem učimo, toda le v obliki stranskih ali neobveznih predmetov. Šele pozneje vidimo, da so pravzaprav zelo važni.

Dekleta, nikar torej ne izgublajte mladostnih dni in se torej vsestransko pripravite za borbo z življenjem.

Higijena dojenčka

Predvsem so namenjene te besede poročni oziroma delavski materi, katero delo in borba za kruh tako vprežeta, da komaj utegne pomisliti na svojega otroka, uverjena pa sem, da bi ne bilo napak, če bi si jih tudi marsikatera mlačanka vzela za dobro.

Svojemu otroku, svojemu največjemu zakladu, mora posvetiti mati največjo pozornost v vsakem pogledu, predvsem pa v pogledu higijene. V prvi dobi življenja ustvarjamo otroku vso podlago za njegovo poznejše zdravje. Ključ raznih bolezni, ki se ukoreninijo v nežnem telesu, je pozneje težko ali pa sploh nemogoče odpraviti. Tega se mnoge matere pogosto ne zavedajo. Ne samo, da grešijo pozivom na dojenčkovo telesno higijeno, kar se tiče snage, še bolj ga strujajo pri prehrani. Ni torej čudno, da najdemo tam, kjer si zamišljamo same zdrave in rdeče lične otroke toliko šibkih, nerazvitih in že v rani mladosti z raznimi boleznimi obremenjenih otrok.

Ena najgrših navad, ki jo večkrat opazimo zlasti pri delavski ali kmečki materi je ta, da mati otroku namenjeno hrano najprej sama prežveči ali vsaj prizkusi v ustih, če ni prevročja, jo potem vrne na žlico in da otroku. Niti sama se pa ne zaveda, koliko bacilov lahko vsebuje njena slina. Njej so lahko neškodljivi, nežno dete pa jih ne prenese. Dokler otrok ni

dorastel za hrano, ki jo je treba grizti, ne spada ista v njegov želodec. Ko bo čas, si jo bo že sam zgrijel.

Zelo neprevidna je tudi mati, ki da otroku kruh, jabolko ali slaščico, in ga pusti potem brez nadzorstva. Otrok plazi po tleh, ki so ponekod vse prej kakor čista, bo stokrat položil kruh na tla, nato pa zopet v usta. Občudovanja vredno je, da otrok vse to sploh prenese. Seveda, posledice se pokažejo pozneje.

Posebno poglavje je steklenica za mleko. Delovna žena hitro odstopi otroka in ga navadi na steklenico. To končno ni nič slabega, če bi steklenico redno pošteno umivala. Steklenico splahne samo za silo, cevke in sesalca pa navadno sploh ne. Kako naj črpa otrok iz te skisane in osmrnjene priprave svoje zdravje in moč?

Jasno je, da spada k higijeni dojenčka tudi neprestano pranje, umivanje in kopanje. Važno vlogo pa igra tudi poljubljanje. Niti sama ne poljublja otroka na usta, kaj šele, da bi to dovoljevala drugim.

Kuhinja

Kakavov led. Kuhaj 15 minut 6 žlic vode, 1 dkg kakava in 10 dkg sladkorja; ko je kuhano, prideni 2 dkg surovega masla in vse dobro zmešaj. Ko je še vroče, oblij piškotno ali kako drugo torto.

Marelični kompot. Operi 2 in pol kg zrelih pa še trdih marelic, odstrani koščice in stresi v čisto emajlirano kozo, v kateri kuhaš marmelado. Po vrhu natresi kilogram stolčnega sladkorja in polij s pol litra vode. Postavi na zmerno vroč štedilnik, kjer naj polagoma zavre in vre 10—14 minut. Ko z lahkoto zabodeš zobotrebec v krhlej marelice, so dovolj kuhane. Paziti treba, da se ne razkuhajo. Še vroče polagaj marelice in njihov sok z leseno žlico v kozarce, ki morajo biti dobro pomiti in zbrisani. Vrh sadja vlij v vsaj pol-litrski kozarec jedilno žlico finega špirta, za-veži takoj, torej še vroče, neprodušno s pergamentnim papirjem in ko se kozarci dobro ohladi, jih hrani na suhem, hladnem prostoru.

Spinačna juha z rižem. Razgrej žlico masti in zarumeni v njej žlico drobno zrezane čebule; v zarumenjeno čebulo stresi žlico moke in ko se moka blede zarumeni, stresi vanjo četrt litra prevrete in dobro sesekljane spinace ter jo duši nekaj minut. Posebej kuhaj v 2 l petršiljke ali druge juhe osminko litra riža, ga osoli in stresi kuhanega v špinaco; prideni ščepec popra in ko prevre, je juha gotova.

Zeljnat juha s krompirjem. Zreži na debele rezance pol srednje debele zeljate glave, jo operi in duši v kozi v 4 dkg masti z nekaj kosci čebule. Ko se zelje nekoliko zarumeni in zmehča, prideni debel, olupljen in na kocke zrezan krompir, ga osoli, zalij z 2 l tople vode in vse skupaj kuhaj tri četrt ure. Prideni še žličico magija.

Grah s smetano. Skuhaj v zavreli slani vodi pol litra mladega, izluščenega graha z vejico zelenega peteršilja. Kuhanega odcedi, stresi na krožnik, ga potresi s krušnimi drobtinami (za pol žlice) in zabeli z razgretim surovim maslom; nato zavri 3 žlice kisle smetane in jo polij po grahu.

Izdelujmo likerje doma

Na obiskih smo zelo pogosto deležni postrežbe z likerjem. Toda, ko se pričnemo pri-gostiteljici zanimati za njih, za njihovo izdelavo in podobno, izvemo mnogokrat, da je liker kupljen. — Čemu kupovati drag liker, ko ga lahko z majhnimi stroški naredimo sami, in to na prav eno

Enostavne stvari si lahko sešiješ sama

V kolikih stanovanjih stoje šivalni stroji pač zato, ker so jih nekoč skrbne babice ali mamice kupile. Nihče pa jih danes ne uporablja. To je že izguba, kajti vsaka stvar, ki jo kupimo, nam mora nekako metati obresti, sicer je boljše, da jo zopet prodamo in nabavimo nekaj drugega, kar nam bo res na nek način služilo. Bolje kakor to bi pa bilo, če bi se same nekoliko oprijele šivanja. Naravnost smešno je, s kakšnimi malenkostmi tekamo včasih k šivilji, doma pa stoji šivalni stroj. Pa ne samo malenkost, tudi enostavnejše obleke, krila in bluže, predvsem pa otroško obleko bi lahko sešile same. S pomočjo dobrih krojnih pol si delo silno poenostavimo. Kako snemamo kroje? Najprej poiščemo ob strani med besedilom, kateri kraj spada k modelu, ki smo si ga izbrali. Maht, pregledni krojčki nam pokažejo obliko posameznih krojev in njih število. Vsak

kroj, t. j. vsaka skupina krojev je narisana s posebnim znakom ali z drugačno črto. Vsak kraj ima po eno veliko številko, to je zaporedna številka kroja, in več malih števil. Te poslednje so vedno na dveh ali več mestih enake in nam kažejo, kako moramo sestaviti kroje. Postaviti moramo namreč vedno dve enaki številki skupaj. Na malem kroju je navadno puščica, ki nam kaže, v kateri smeri moramo krojiti blago. Notranje črte pomenijo gube in žepe, valovite črte ali pičice pa nabore. V kroju so označene tudi gumbnice in gumbi. Vse kar vidimo na malem krojčku, moramo poiskati tudi na velikem.

Za snemanje si nabavimo par pol prozornega papirja, ga položimo na krojno polo in prerisemo vsak kraj posebej. Tan-ka, pretrgana črta pomeni, da se tam blago pregane na dvojce. Ne pozabi prenesti vseh znakov in dodatki za šive.

Sorgiusz Plasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

40 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

»Ah, ta usoda! Usoda!« je vzdihnil Bunja. Zlezel je z desk in jel s težkimi škornji meriti celico, počez in povprek. Temni se. Za vrati je čuti vojake in krike s hodnika.

»Nekoga bijejo!« pravi Spratek.

»No, tega si bodo privoščili!« pristavlja Zaba.

Prizgali so luči. V clici je postalo živahnije in veseleje. Vsi se nekam razgibamo, celo Kvalinski vstane ter hodi kar po deskah, ker na tleh ni več prostora. Edino Žid sedi v kotu in uporno molči. Danes mi niso prinesli kosila, pa je radi tega žalosten in pobit.

S kmetom Umenskim stojiva pri oknu. Govoriva o tihotapstvu ter o blagu, ki ga velja prenašati čez mejo.

V celico je vstopil poveljnik jetniške straže z nekoliko rdečearmenci. Nekaj trenutkov nas je prebadal z očmi, potlej pa je dejal:

»Kdo hoče v mesto po moko?«

Lobov je skočil naprej. »Jaz...!«

Poveljnik nas je meril z očmi, nato pa se je obrnil k »Blaznemu«:

»No, pojdi ti! In ti!« je s prstom pokazal na Bunja. »Nekaj lahko storite, ko že zastoni jeste kruh!«

Odšli so iz celice.

Čez dve uri smo začuli s hodnika

udarce škornjev in zadirčno preklinjanje. Vrata so malone odletela, ko je Bunja skoraj padel v celico. Bil je silno potr. Dolgo je nepremično stal na pragu. Nato je zavekal:

»Ah, ti usoda! Usoda! Zakaj me tako neizprosno zasleduješ?«

Začudili smo se, ker se »Blazen« ni vrnil. Vsi smo silili v Bunja. Izvedeli smo, da sta se odpeljala Bunja in Blazen v spremstvu štirih rdečearmecev v vojaško skladišče. V Veseli ulici blizu mosta se je Bazen pognal z avtomobila in zbežal proti reki. Vojaki so avtomobil ustavili ter pričeli streljati za pobeglim kaznjencem. Dva sta ga jela zasledovati. Toda Blazen je spretno izrabil temo ter jim pred nosom pobegnil. Bunja so pripeljali nazaj ter ga na hodniku pošteno obricali in premlatili. Vojaki so ga okrivili, češ da je pomagal Blaznežu pri begu.

Ta novica je vzbudila med nami silno presenečenje. Vseprek smo pričeli razgovarjati o Blaznovem pobegu. Sedaj je skoraj vsako pripomnil, da je že zdavnaj imel Blazna na sumu, da se samo pretvarja. Seveda so lagali in se izmišljevali, ko so ga pa do tega trenutka smatrali zares za blaznega.

»Ah, bratje, škoda da niso vzeli mene,«

je žalostno dejal Lobov. »Tudi jaz bi jim popihal. Pa nimam sreče, golobčki moji!«

Zaba je sedel na deskah in s slabotnim in piskajočim glasom pel:

Ah, ti moja draga mati!
Ah, zakaj si me rodila?

»Tale že spet stoka!« se je jezil Lobov.

»Če ti ni všeč, ne poslušaj!« se je odrezal Zaba in pel dalje, naslanjajoč glavo v dlan.

Ponoči nisem mogel spati. Žrle so me uši in štenice. Mučil me je glad. V glavi me je stiskala vročica. Poslušal sem šklobotanje vode iz okna. Spomlad prihaja. Novo življenje prinaša, nove upe drami. Prinas pa je vse tako temačno in umazano in gladno. Srečni »Blazen«! Kje neki je sedaj? Morda ždi v skrivališču, morda beži proti gozdu, kjer ga bo zagrnila tema... Šele proti jutru sem nekoliko zadremal.

Drugo jutro so me poklicali k preiskovalnemu sodniku. V spremstvu dveh rdečearmecev sem stopil pred Niedbalskega. Ukazal mi je, naj stopim k vratom. Nato je odšel iz sobe. Ko se je vrnil, sta vstopila za njim dva rdečearmeja z bajoneti na karabinkah. Pripeljala sta nekoliko sključenega moža, v katerem sem na prvi pogled spoznal Hrebika.

Postavili so naju drugega proti drugemu. Niedbalski je stopil k Hrebiku.

»Ali ga poznaš?« je pokazal s prstom name.

»Če pozna on mene, poznam tudi jaz njega; če me pa ne pozna, ga tudi jaz ne poznam!«

Niedbalski je nervozno udaril z ного ob tla.

»Nikar ne modruj! Odgovori na vprašanje!«

»Nikar ne kriči! Ne bojim se te! Ukro-ti rajši svojo ženo!« se je odrezal Hrebik.

»Ali ga poznaš?« je nato Niedbalski vprašal mene ter pokazal s prstom na Hrebika.

»Poznam.«

»Od kje ga poznaš?«

»Fant je z naše strani, z Rakova.«

»Tudi jaz ga poznam«, je planil vmes Hrebik.

»In zakaj tega nisi takoj povedal?«

»Ker nisem tvoj vohun! Morda on«, je Hrebik namignil z glavo proti meni, »ni hotel, da bi ga poznal!«

Niedbalski je velel vojakom, naj odvedejo Hrebika. Kasneje sem bil izvedel, da sedi Hrebik v kaznilnici Dopru, odkoder so ga privedli k soočenju. Čez dva dni so me soočili z Leno. Takoj po kosilu so me odpeljali iz celice. Ko sem stopil v pisarno, je ondi Lena že čakala. Sedela je na stolu blizu mize. Vojaki, ki so jo privedli, so ostali za vrati. Preiskovalni sodnik ji je nekaj pripovedoval ter se vmes široko smejal. Lena pa je bila videti silno resna. Oblečena je bila v črn plašč s kožuhoastim ovratnikom. V rokah je imela velik zavoj.

(Dalje.)

Šah

Inž. Botvinnik - Ragozin 8 1/2 : 3 1/2

Bitka med dvema velikimi ruskimi šahistoma je končana. Zaman je sanjal Ragozin o naslovu »velemojstra«. Preko Botvinnika-

Inž. Miša Botvinnik, prvak SSSR

vega »trupa« bi utegnil priti Ragozin do tega naslova. Srdito se je zagnal. Pa je odletel kot žoga. Botvinnik je nezavzet. Kakor velikan stoji na šahovskem prestolu Rusije. Zaman se zaganjajo vanj Alatorcev, Ragozin,

Smislov, Kan, Toluš in cela vrsta odličnih ruskih mojstrov. Botvinnik je še mlad, svež in najboljših let. Zna biti bo še dolgo kraljeval v šahovskem kraljestvu SSSR. Lani bi ga skoraj prevrgli. Ena sama točka ga je rešila. Jeseni se bo moral na turnirju za prvenstvo SSSR v Moskvi temeljito upreti, kajti na kvalifikacijskem turnirju, ki je pravkar v teku v Kijevu, ki mojstri brusijo zobe za »jesensko trgatavo«.

Toda Ragozin je v dvoboju, ki je bil odigran v Leningradu, strahovito propadel. Brez zmage je moral svoje sanje o velemojstrskem naslovu odgoditi na kasneje. V razmerju 8 in pol : 3 in pol je Botvinnik odpravil Ragozina s temeljito lekcijo; 5 partij je dobil, 7 je bilo neodločenih. Poročila so navajala, da je bil Botvinnik sicer v treh partijah izgubljen. Toda Ragozin ni znal izrabi šans. In tudi to je slabost, zaradi katere je doživel tako grozovit poraz.

HRVATSKI AMATERSKI TURNIR V BOROVU

V Borovu je pravkar pričel amaterski turnir Hrvatske šahovske zveze za naslov hrvatskega mojstra. Turnirja se udeležuje 16 hrvatskih amaterjev, med njimi nekaj znanih imen kot Rabar, inž. Feuer itd. Turnir je v priredbi Šahovskega kluba Borovo ter ga vodi Zagrebčan Milan Nevečeral.

Dvoboj za švicarsko prvenstvo neodločen

V Zürichu je bil pravkar zaključen match med Grobom in Johnerjem za prvenstvo Švice. Dvoboj je bil silno napet in dramatičen, daši nekatere partije niso bile na posebni višini. Do zadnje faze je bilo pričakovati, da bo dvoboj dobil H. Johner. Toda Grob je založil vse svoje znanje ter mu je zares uspelo izenačiti naskok, ki ga je imel Johner. O prvih petih partijah smo poročali že v zadnjem pregledu. Šesto partijo je dobil Johner, prav tako sedmo, ker je Grob napravil »grob« začetniško napako, ko je enostavno spregledal mat. Osmo partija je končala neodločeno, prav tako deseta. Kot zadnja je bila odigrana deveta partija, ki naj bi odločila dvoboj. Tu se je Grob pokazal pravega mojstra ter po sijajni igri partijo dobil in tako izenačil dvoboj na 5 : 5. Grob je torej še nadalje ostal prvak Švice, vendar pa mu je Johner docela dorasel nasprotnik.

95. Ruska partija

Beli: H. Johner Črni: H. Grob
1. e4, e5 2. Sf3, Sf6 3. Sc3, Sc6 4. Lb5, d6

5. d4, exd4 6. Sxd4, Ld7 7. 0-0, Le7, 8. Sde2 (dr. Laskerjeva poteza), a6 9. Ld3, Se5 10. f4, Sxd3 11. exd3, Le6 12. Sd4, Ld7 (črni si hoče ohraniti lovski par) 13. Sdf3, 0-0 14. d4, c6 15. h3, Dc7 16. Le3, Tae8 17. Tac1, Sxe4 (ta navidezna žrtve pa ni korektna) 18. Sxe4, Ld8 19. Se5 (najenostavnejše je pač 19. Sc3, Txe3 20. Sd5 itd.), Lc8 (nekaj bolje je gotovo 19... dxe5) 20. d5!, f6 21. dxc6, bxc6 (ali pa 21... fxe5, 22. cxb7, Dxb7 23. Sxd6 itd.) 22. Txc6, Db8 23. Sxd6, Le6 24. Sxe8, Txe8 25. Txe6 (beli vrne kvaliteto, kajti končnica je zanj gladko dobljena), Txe6 26. Dd5 (izsili menjavo dam), Dd6 27. Dxd6, Txd6 28. Sc4 in beli je zmagal v končnici.

Š. Celjski šahovski klub je na Vidov dan odigral svoj brzoturnir za prvenstvo junija. Prvo mesto si je s 7 in pol točkami priboril inž. Srečko Sajovic, drugo prof. Josip Grašar s 7 točkami.

Turnir v Kijevu

V Kijevu je že delj časa v teku obširen kvalifikacijski turnir za vstop na glavni turnir za prvenstvo SSSR, ki bo jeseni v Moskvi in ki se ga bo udeležil tudi sedanjí prvak inž. Miša Botvinnik. Kijevski kvalifikacijski turnir ima 18 udeležencev, med njimi nekatere izredno močne mojstre, tako Bondarevskega, Čehoverja, Alatorceva, Konstantinopolskega in druge. Turnir je sedaj tik pred zaključkom. Trenutno je po 15. kolu na čelu tabele Gerstenfeld iz Lvova (mojster iz priključenega ozemlja), ki ima 10 točk. Tik za petami mu je Stolberg z 9 in pol (1), nato sledijo Bondarevski iz Rostova na Donu in Dubinin iz Gorkega z 9 (1), Konstantinopolski 8 (2) in Alatorcev 6 in pol (5). Spricho številnih prekinjenih partij je težko reči, kdo ima največ izgledov za končno zmago.

S tega turnirja je naslednja krasna partija:

94. Caro-Kann

Beli: Bondarevski Črni: Chavin
1. e4, c6 2. d4, d5 3. Sc3, dxe4 4. Sxe4, Lf5 (Sf6 nudi boljše obrambo) 5. Sg3, Lg6 6. h4, h6 7. Sf3, Sd7 8. Ld3, Lxd3 9. Dxd3, c6 10. Lf4, Sgf6 11. 0-0-0! (beli že pripravljajo odločen napad), Sd5 12. Ld2, b5 13. Kf1, a5 14. Tde1, Le7 15. Sh5, Lf6 16. Sf4!, Sxf4 17. Lxf4, a4 18. g4, b4 19. g5!, hgx5 (ali g6 20. Txe6+!, fxe6 21. Dxc6+, Ke7 22. Tel itd.) 20. Txe6+!, Le7 (ne fxe6 radi 21. Dg6+ in 22. Sxg5) 21. Sxg5!, Kf8 22. Te6el, Sf6 23. Le5, Th6 24. Thg1!, (na Txh4 sledi 25. Sxf7!) 25. Se4!, Se8 (Txh4 26. Sxf6 in nato Dg3) 26. Sg3, Lxh4 27. Sf5!, Lxf2 28. Lxg7+, Sxg7 29. Sxh6, Lxe1 30. Dh7!, Ld2 (na Se8 dobi 31. Sf5) 31. Dxc7+, Ke7 32. Sg8+, Kd6 (črni bi moral dati kvaliteto, s čimer bi si še nekoliko podaljšal »življenje«) 33. Dg3+, Ke6 34. Te1+! in črni preda, ker izgubi damo. Zares lepa in duhovita partija!

»ČE JE MARSHALL V STISKI...«

Marshall je zaključil s krasno potezo Dc3-g3!, nakar se je Levicky takoj vdal. Če vzame belo damo s katerim koli kmetom, dobi po Se2+ mat v eni ali dveh potezah; na 1... Dxc3 pa sledi 2. Se2+, Kh1 3. Sxg3 in beli ne sme vzeti skakača, črni pa s premočjo cele figure z lahkoto dobi partijo.

Rešitev smo prejeli 28, toda med njimi so bile le 4 pravilne. Trd oreh, kaj? Pravilno so rešili naslednji: Miloš Verk, Sv. Križ pri Rog. Slatini; Andrija Mišura, Maribor; Ivan Limbeck, Domžale in J. Schneider, Celje.

Š. Srbski šahovski savez. Vodstvo Beograjskega šahovskega kluba je prevzelo nase nalogo organizacije Srbskega šahovskega saveza. Po pripravljalnih delih bo ustanovni občni zbor že to nedeljo v Beogradu. S tem bodo definitivno osnovani vsi trije savezi, nakar bo izvedena še reorganizacija Jugoslo-

vanskega šahovskega saveza, kot smo že svojčas poročali.

Š. Turnir za prvenstvo Češko-Moravske, ki bo glavna prireditelj letošnjega kongresa češko-moravske šahovske zveze, bo avgusta. Med drugimi so se za turnir prijavili dr. Treybal, Opočensky, Zita in Foltys.

1. ŠAHOVSKI OREH

Ker so za zaključnico »Če je Marshall v stiski« pokazali naš naročniki in šahovski prijatelji izredno zanimanje, bo poslej objavljali »Večernik« v svoji stalni sobotno-nedeljski šahovski rubriki probleme, študije, končnice in zaključnice iz partij, ki jih bo zastavljal svojim šahovskim naročnikom pod naslovom »Šahovski orehi«. Za pravilne rešitve bo vsak teden razpisana lepa knjižna nagrada, ki bo pripadla onemu reševalcu, ki ga bo izbral žreb. Rešitve je pošiljati na naslov: Uredništvo »Večernika« (šah), Maribor, in sicer vsak teden najkasneje do četrтка. Po četrtku dospelje rešitve ne bodo prišle več v poštev za nagrado. Rešitvam je treba priložiti tudi kupon, ki ga je izrezanega treba prilepiti na pismo ali dopisnico. Kupon je z datumom vezan na dotični »Šahovski oreh«, tako da zastareli kupon ne velja za dotični »šah. oreh«. Za mesec julij so izbrane naslednje nagrade: Duhamel »Prizori iz bodočega življenja«, Sienkiewicz »Z ognjem in mečem« in »Jubilejni zbornik Otona Zupančiča«.

Za prvi šahovski oreh smo izbrali izredno zanimivo zaključno pozicijo iz partije Maroczy-Romi, ki je bila igrana na turnirju v San Remo 1930. Pozicija je napeta in dvo- rezna. Beli (Maroczy): Kg2, Dh6 Te1, Tg6, kmetje na a2, e7, f4, g2 in h3. Črni (Romi): Ke8, Db2, Td2, Th8, Lc8, kmetje a7, b7, c6.

Beli na potezi

Na videz je Maroczy, ki je na potezi, izgubljen. Dama je napadena s hudimi grožnjami. Poleg tega grozi tudi 1... Txc2, 2. Txc2, Dxc2+ in nato 3... Txb6. Maroczy pa je le našel v tej prekarni poziciji rešitev ter z elegantno potezo rešil položaj in naglo odločil partijo v svojo korist. Katera je ta poteza? Poskusite jo najti! Rešitev s kuponom vred pa mora biti najkasneje do četrтка, 11. t. m. v uredništvu.

Kupon za šahovsko nagrado
»Večernik«, 6. julija 1940

Večer

VIKTOR EMERŠIČ

Vse mirno je in tiho vse;
na nebu zvezde se blešče,
in lunin svit,
v zlato zavil,
na nas sanjavo zre.

Mir v dalji je in v duši mir;
nikdo kaliti ta večer
ne upa se,
kar v srce vre
kot neskaljene sreče vir.

Nalivno pero

KOKI

Povedal sem očetu, da bi imel rad nalivno pero. Vsi sošolci ga imajo, le jaz sem brez njega. Če pišemo šolsko nalogo, moram nositi črnilo v žepu. Zadnjič se mi je razlilo.

Očetove oči so se nasmehnile. Delavec je moj oče. Njegove roke so trudne, žuljave in raskave. Vsak dan se sklanja nad strojem, ki mu pije življenje. On pa trpi na tihem za nas doma, ki še ne vemo, kaj je skrb za kruh in ne pomislimo, kaj bi bilo, če bi te žuljave roke otrpnile.

Nasmehnil se je oče, ko sem ga poprosil za pero.

Zvečer je prišel iz mesta. Njegov obraz se mi je zdel skrivnosten. Pravkar sem reševal težko nalogo, ko je vstopil. Komaj da sem se ozrl. Nekako plašno je stopil k mizi.

»Glej, Mile!«

Iz žepa je vzel nekaj v svilnen papir zavitega. S tresočo roko je odstranil papir in med prsti mu je ostalo novo nalivno pero.

»Tukaj ga imaš, Mile, ko si si ga tako želel!«

Njegov izmučeni obraz je žarel. V tem trenutku pa sem storil zločin. Dejal sem:

»Ne motite me sedaj!«

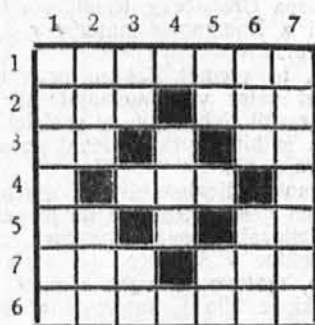
Moje besede so morale biti trde in krute. Očetova roka je obstala. Njegov obraz je onemel, ustnice so mu zatrepetale. In ko sem videl očeta in njegovo žalost, mi je srce zatrepetalo. Oče je še vedno stal. Dvignil sem se in stopil pred njega:

»Odpusti, oče, nisem te hotel žaliti!«
Vzel sem pero. Njegove oči so se razširile, solza mu je zdrslala po trdem licu. Potem se je nasmehnil v neizrečnem veselju.

UGANKA

Sveti v temno noč,
vendar zvezda ni,
plamen ne, ne luč —
tudi ne gori.

Križanka

Vodoravno: 1. dan v tednu; 2. števnik, pritrilnica (tudi priimek pokojnega primorskega pisatelja); 3. osebni zaimek, kratica za latinsko besedo »rečeno«; 4. morska ali tudi rečna riba; 5. kratica za neaktivnega ministra, globina v vodi; 6. kar rabimo, ko delamo solato, množinska oblika besede za doživljaje v spanju; 7. del sveta.

Navpično: 1. žensko krstno ime, izvedeno od shr. besede nedolžnost; 2. oblika števnik, glavno mesto evropske velesile; 3. pritrilnica, oblika osebnega zaimka; 4. kraj, kjer je najlepše, po pregovoru; 5. kratica za potrditev podpisa, oblika osebnega zaimka; 6. tisto, od česar živimo, pripadnik starega ameriškega ljudstva; 7. kavarna v Mariboru.

Rešitev zadnje križanke:

Vodoravno: 1. svoboda; 2. los, Nin; 3. ol, ra; 4. sir; 5. ak, me; 6. nos, tul; 7. Idrija.
Navpično: 1. Slovani; 2. vol, kod; 3. os, s.r.; 4. ris; 5. on, tj; 6. dir, muc; 7. Anabela.

Rešitev uganke: umetna cvetica.

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 7. julija 1940

Štev. 27

PISMO S FRONTE

VLADKO KOS

Ljuba mati! Tu zdaj noč je.
Zvezde v dalji že gorijo.
Jaz bi hotel jih prešteti,
a čez jarke žarometi
sanjati me ne pustijo.

V mojih rokah mrzlo jeklo
se od žarkov lune sveti.
V dalji tulijo volkovi,
v mrak pogreznjeni so rovi,
mrtve čutim v njih drhteti...

Kje je, mati, zdaj ljubezen?
Vso so jo iz src nam ukrali!
Veste, kaj so v nje nam dali?
Led in kri...

Nič ne smemo verovati,
Biti moramo živali,
ki na plen le vsaka čaka.
Kaj zato, če kdo zanj plaka,
ko ga bodo v grob dejali...

Neprevidna zaupljivost

STANKO PAHIČ

V zakajeno izbo predmetne krčme so se odprla vrata. Tine Kocir, pohajač in literat, je trdo pograbil kljuko in oblastno tresnil vrata za seboj. Bahavo se je razgledal po dimu in sedel v kot, k edini prazni mizi. Samo neki možak je sedel za njo in zamišljeno strmel v kozarec vina pred seboj.

»Da, da,« je zamrmral Kocir glasno in nekaj naročil. Potem je privlekel iz žepa polo zmečkanega popisanega papirja in dolgo strmel vanj.

»Preklicana reč!« je vzklil nazadnje in brž nagnil, kar so mu prinesli. Dobro si je ogledal možaka onkraj mize in najbrž prišel do ugodnih zaključkov, da ga je ogovoril:

»Slabo vreme je danes, ali ne.«

»Seveda, slabo.«

Sosed ni kazal nič kaj zanimanja za pogovor in Kocirja. Očitno je nekaj premišljal.

»Ni zaslužka dandanes,« je nadaljeval Kocir, »posebno za nas literate ne. Jaz sem namreč literat, toda precej trda mi prede. Seveda, ti uredniki...«

Komaj vidno se je sosled zganil in za trenutek ošinil Kocirja z zvedavim pogledom. Prišel ga je zanimati, vsa prejšnja zamišljenost ga je minila.

»Kako in kaj pa pišete?« je vprašal.

»Da,« se je razbohotal Kocir, »mi literati smo važni ljudje, tako rekoč glas naroda smo. Z nami je narod, mi zastopamo njegove težnje, mi mu pomagamo, da, mi... Toda ti preklicani uredniki so vražje sitni ljudje, da bi jih koklja brcnila. Ne dajo in ne dajo mi do besede, meni, razumete. Toliko sem se že prejezil z njimi, toda ne moreš jim do živga. Da, enemu sem celo kuril peč s svojimi deli, to se pravi, on sam si jo je kuril. Moje delo, moj trud, razumete, da, vse do zadnjega je pokuril, kar sem mu poslal. Potem pa sem ga opsoval.«

»Pa ste mu prišli do živga s psovanjem?« je vprašal možak z vidnim zanimanjem.

»Kje le,« je dejal Kocir in zvišal glas, »toda potem sem ga pustil pri miru. Kuri zdaj, če imaš s čim, sem si dejal in se obrnil na »Besedo!«

Film

Lepe žene se ne postarajo

Zena se pogosto spreminja, pravi pregovor. Lahko pa bi pristavili, da se njena leta spreminjajo posebno, če gre za filmske igralke. Novinarjem ali svojim oboževalcem navadno pravijo, da so pet, deset ali še več let mlajše, kakor pa so v resnici.

Zelo zanimiv je primer filmske igralke Me West. Trdila je, da je stara 30 let. V procesu z njenim možem pa se je izkazalo, da se je poročila že leta 1911. In od takrat vedo vsi v Hollywoodu, da ima Me West že blizu 50 križev.

Sicer pa ni sama med petdesetletniki. V njeno družbo spadajo tudi pionirji nemega filma Mary Pickfordova, Gloria Swenson, Marion Dawis, Bebe Daniels, ko so še sedaj dobro znane filmskemu občinstvu.

V Franciji in v Hollywoodu je mnogo štiridesetletnih filmskih igralcev in igralk. Reči se mora, da dobro »nosijo« svoja leta in da je njihova lepota še vedno tako sveža, kakor da bi bile deset let mlajše. Vsem se zdi, da te igralke ne bodo nikoli ostarele.

»Mlada« dekleta z lasmi »a la« Daniele Darieux imajo prav za prav 35 do 40 let. Ali bi kdo trdil, da je Mirna Loy starejša kakor 35 let? Pa je vendar tako. Že leta 1917 je Mirna Loy debutirala v nekaterih filmih. Pozneje je igrala vloge »vamp« in eksotične žene in šele sedaj je dobila vloge šarmantne žene v zvočnem filmu.

Tudi Constanze Bennet je že 40 let stara. Jeanette Gaynor, ki še vedno igra vloge mladih deklet, ima tudi že 35 let. Prav tako Claudette Colbert, John Crawfordova, Carola Lombard in Marlena Dietrich, ki ima že 18-letno hčerko.

Blizu štiridesetih let so Kay Francis, Norma Shiner, Miriam Hopkins, Irena Dane, Grace Myr itd.

HENRY FONDA (MGM)

Lepa Anabella, ki je mati 14-letne deklice, je že prekoračila 30 leto. Bety Dawis je 31 let stara, božanska Gréta Garbo pa ima samo 33 let.

Luise Rainer, Loretta Yong, Virginia Bros in Poketa Godar imajo 30 let.

Med francoskimi filmskimi igralkami je najmlajša Michelle Morganova, ki je stara šele 20 let. Družestna Danielle Darrieux je rojena leta 1917 in šteje torej 23 pomladi.

CECILIA PARKER IN MICKEY ROONEY V FILMU »OTROCI SODNIKA HARDIJA« (MGM)

f. »Učiteljica ljubezni« je film, za katerega ima zagrebški »Bosna film« največ povpraševanja. Deppejeva režija je napravila iz vsakdanje ljubezenske vsebine mnogo duhovitosti in privlačnosti. Je to film mladih src, ljubezni in glasbe. Sedaj ga predvaja kino Pobrežje.

SPENCER TRACY (MGM)

DOROTHY LAMOUR (MGM)

Hollywood se pomlajuje

10.000 DEKLET NA IZBIRO ZA FILM »SEN INDIJE«, A SAMO ENA IZBRANA

Po odkritju danes že slavne Linde Darnell lansira sedaj Hollywood svojo novo senzacijo, lepo in šarmantno Brendo Joyce. Privlačnost tega mladega dekleta, ki s svojo pojavo in talentom vidno pomlajuje in osvežuje kader filmskih starov v Hollywoodu, je v njeni prirodni lepoti in izrednem šarmu.

Brenda Joyce je studirala umetnost in književnost v Los Angelesu, poleg tega pa je bila zaposlena tudi kot fotografski model za reklamiranje izdelkov neke, velike tovarne kozmetičnih preparatov. Tako je spoznal tudi dinamični šef Foxove filmske družbe Darryl Zanuck in jo povabil na poskusno snimanje.

Medtem pa je že 10.000 deklet nestrno pričakovalo odločitve žirije, ki je izbirala dekleta za glavno vlogo v največjem filmu sezone. Ko je Brenda Joyce prišla v Hollywood, so tudi njo odločili za ožje tekmovanje. Samo šestdeset deklet je bilo izbrano od 10.000 za to tekmovanje. Po sedmih dneh poskusnega snimanja je zmagała lepa Brenda Joyce, ki je

prekosila 10.000 zavistnih tovarišic. Poverili so ji vlogo Fern Simone v filmu »Sen Indije«. Brenda Joyce je postala partnerica najslavnejših zvezdnikov. Igrala je s Tyronom Powerom, Myrno Loy in Georgeom Brentom.

V Hollywoodu so sprva zelo kritizirali Zanuckovo odločitev glede Brende, ker so vsi dvomili v njen talent. Šele kasneje so videli, da se ni zmotil, saj je doslej odkril Tyrona Powera, Shirley Temple, Alice Faye, Donn Ameche, Henry Fonda, Nancy Kelly, Richarda Greenea, Sonjo Henie, Mary Healy, Jane Withers, Lynn Bari in Lindo Darnell.

Brendo Joyce, ali kakor jo imenujejo v Ameriki, »deklet z najlepšim smehljajem«, smatrajo danes za najbolj tipično američansko deklet, najnaravnejšo filmsko igralko in najsolidnejšo prebivalko Hollywooda. Zaročena je s svojo staro simpatijo iz študentskih dni. Je strastna sportkinja in zbiralka eksotičnih kaktusov.

SONJA HENIE IMA RAZKOSNO KNJIZNICO

Simpatična Švedinja in kraljica ledu Sonja Henie je velika ljubiteljica knjig. Zvezdnica »Fox« filma ima tako bogato knjižnico, kakor malokatera Američanka. Njeni znanci jo čisto najdejo pri urejanju in čitanju najrazličnejših literatur in knjig.

V DALMACIJI BODO SNIMALI KULTURNE FILME

Oddelek za trgovino, obrt in industrijo pri Banski oblasti v Zagrebu je sklenil v svojo uspešnejše turistične propagande ustvariti nekaj kulturnih filmov o Dalmaciji. V kratkem bodo snimali dva filma, enega o Splitu z okolico, Makarski, Korčuli in Hvaru, drugi

pa bo iz Dubrovnika in okolice. Dela je prevzela zagrebška zadruga »Zora film«. V Split je že prispele naš znani filmski operater in režiser Oktavijan Miletić iz Zagreba z vsem potrebnim osebjem. Snimanje se je že pričelo.

MASČEVANJE ALI REKLAMA?

Hollywoodske zvezde se morajo stalno brigati za to, da bi o njih kar največ govorili, pa naj bo to dobro ali slabo. Tako je neka filmska diva nosila po velemestnih ulicah velik letak, v katerem obtožuje svojega moža, da ji je odpeljal otroka. Pravi, da je pet let vzdrževala moža, ker je bil brez službe. Sedaj pa, ko je dobil delo, jo je zapustil in ji ukradel še otroka. Ljudje si razbijajo glavo, ali je to masčevanje ali reklamni trik podjetne filmske igralka.

»In vam je uspelo?« se je zavzel so-sed, in da bi kaj več izvedel, je dejal: »Veste, jaz sem tudi literat in vas popolnoma razumem. Razmere pač danes gredo drugače...«

»A tako, potem se razumeva, ali ne. Veseli me, da sem vas našel, saj danes bi se morali literati organizirati, ne pa da vsak vozi svojo. Tako seveda ne more nič doseči. Torej, vruga mi je uspelo. »Beseda« ima še prav posebno trdega urednika. Da bi mogel, bi mu že pokazal; premikastil bi tega zločda na vse mile in nemile viže.«

»Neverjetno, da se vam je tako zame-snil,« je sosed majal z glavom.

»Kaj, neverjetno!« se je Koci razgrel, »pomislite, vse članke do zadnjega mi je vrnil. Da, vrnil, kot bi bil ne vem kak nič kaj pridna, jaz, literat. To, pogledajte, to,« je pograbil papir z mize, »to zadnje delo so mi danes vrnil. Urednik me še videti ni hotel. Samo naj mi pride kdaj v roke... Kaj pa vi pišete, ali ste kje v službi?«

»Da,« je malomarno odvrnil sosed in nagnil kozarec, »jaz sem urednik »Besede«.

KRVAVA ZARJA...

KOKI

Krvava zarja na zahodu sije, rdeče se blesti nebo v daljavi, grozotni žar odseva po planjavi in daleč tam se črna megla vije.

V tej črni megli strašen boj se bije. Ob možnarjev in ob topov bobnenju, ob tankov trušču in letal brnenju prepeva puška smrtno melodije.

In ne ustavi vihra se morije. Zastoj sira nad očedom plaka in smrt iz žrel pogubnih dalje čaka.

Li sonce še nam kdaj miru zasije, pokaže v svobodo izhod iz mraka, in masčevana bo krivica vsaka?

Razbito okno

ANČIČ

Tistega dne zjutraj je sonce močno pripekalo. Ulice in hiše so žarele od vročine. Roman je ves otopel od vročine pohajkoval po ulici. Počitnice, ki jih je tako težko pričakoval, so bile že nekaj dni, pa ni vedel, kaj bi počel; brezdelje ga je ubijalo. Nobenega znanca ni bilo na spregled, skoro vsak je še imel šolo. Iz te otopelosti ga je mahoma zbudilo živahno čivkanje. Na hruški pred neko hišo (Roman je nekje slišal, da je njen lastnik gospod Rebič, a poznal ga ni) sta se srdito zaganjala drug v drugega dva vrabca ter se pretepala, da je perje letelo po zraku.

Sklonil se je, zagrabil kamen ter ga zagnal proti kričočemu. Zadel je v vejo, a vrabca sta utihnili in odletela.

Tedaj je Romanu zastala sapa, v nemoči je stisnil pesti — kamen se je odbil od veje ter odletel v loku v okno.

Zažvenketalo je; steklo se je sesulo na tla. Romanu je postalo nekam hladno, v kljub vsej vročini, misli pa so se mu zjasnile zaradi strahu in nevarnosti. Ozrl

se je naokoli. Vsa okna so bila zaprta, nobenega človeka nikjer. Zbežati ni hotel, če bi ga kdo videl bežečega, bi se mu zazdelo sumljivo, zato je odšel dalje po ulici, ko da se ni nič zgodilo.

V hiši je ostalo vse mirno, najbrže je razbil okno kakšne spalnice, kjer ni bilo nikogar, da bi slišal žvenket.

Komaj je bil Roman za ogrom, je pa stekel na vso moč. Vroče mu je postalo ob misli, kaj bi bilo, če bi ga zasačili. Doma je bil potem tako redkobeseden in miren, da ga je mati vprašala, če je bolan. »Da, kako ubije ta vročina človeka!« je pripomnila.

On pa je ždel v kotu na stolu z glavo v dlaneh. Misli je, misli... V duhu se je že videl, kako ga lastnik one hiše ustavi na cesti pred vsemi ljudmi ter ga povleče za uho: »Aha, ti si tisti falot! Sedaj greva k očetul« V huššem primeru morda: »Sedaj greva na stražnico! Ti bom že dal, kamenje metati v okna!«

A kaj pa potem, če se izve, da je hotel zbiti vrabca? Zadnjič je bral v dnevniku, da so morali plačati starši nekega dečka visoko globo, ker je fant streljal ptice. Tako vandalstvo!

Videl se je že, kako ga ogledujejo so-

sedje, češ, glejte ga, falota! V mislih je poslušal profesorja, kako mu pri vpisu pred vsemi pridiga, ker so mu prišli na uho njegovi »podvig«.

Zvonec je zazvonil.

Roman se je stresel. Je že tu... Sel je za mano in videl, kje stanujem.

Pa je bil samo neki krošnjar, ki je prišel ponujati svoje blago.

Vreme se je izpreverilo. Silovit veter je bil pihati in oblaki prahu so se dvigali po ulicah. Mati je hitela zapirati okna, da ne bi vdrl prah v stanovanje.

Popoldne se je oglasila pri Romanovih gospa Urbančeva. Kmalu sta bili zapleteni z Romanovo materjo v živahen razgovor.

»Ah, to vreme! Kakšen prah nanaša ta nori veter v stanovanja! Ali veste, da je razbil Rebričevim v spalnici veliko okno?« je hitela pripovedovat gospa Urbančeva.

Roman je živahno dvignil glavo. »Sama gospa Rebičeva mi je pravila,« je nadaljevala gospa Urbančeva. »Ko je šla opoldne v spalnico, je našla okno razbito. Gotovo je veter loputal z oknom, ki je bilo le priprto, in šipa je šla...«

Roman si je globoko, globoko oddahnil.

Pohujšanje

J. S.

Kvartarča sta se spogledala: nekdo trka na durih.

»Kdo neki bi bil?«

Nato še enkrat tok, tok, tok!, toda močnejše in nestrpno; šipa na oknu je počeno zažvenketala in se stresla. Petrin se je prestrašil: morda je oče že tako zgodaj iz tovarne, morda mati z dnine? In da bi ju zalotili, zalotili pri grehu, pozno v noči? Trepetajoč je odrinil v vežo in Pavlek je čul, kako je odpahnil duri. Nato jih je zopet zaprl za sabo.

Pavlek je ostal sam v sobi in čudno tesno mu je bilo pri srcu. Bal se je tovariša, bal te hiše in skrivnostnega trkanja. Pogledal je na mizo: karte so razmetane ležale na lesu in čakale na igralko. Pavlek bi zmagał, zakaj njegove karte so bile dobre, da nikoli tako. In izenačila bi; ne bi zmagoval več Petrin; tudi Pavleku bi se sreča nasmešnila.

Tisti hip je čul zunaj glasove; dva

ni vedel, nekam droben glas je bil in nerazločen. Nato je sledilo nekaj udarcev in razbrzdani smeh.

Te besede je Pavlek ujel in ni imel časa premisljati o njih pomenu, ko so se odprle duri in je vstopil Petrin, nasmejanega obraza in oči so se mu iskrale.

»Kdo je bil, Petrin?«

»Ej, kaj bi pravil!«

Pavlek je bil radoveden, zato je vprašal dalje:

»Kdo? In kaj sta imela?«

Zadovoljstvo se je pojavilo na tovariševem licu; pomel si je roke in navidez pazljivo prebiral karte:

»Slabe karte, slabe... Kaj sva imela, vprašaj?«

»Tak povej že enkrat!«

Petrinu so se lisičje zalesketale oči; premeril je Pavleka in z zaničevanjem povzdignil svoj glas:

»Tebi naj bi povedal, ki se še matere za krilo držiš in slepo ubogaš do poslednje njene besede? Otroci si, pa naj bi ti zaupal?«

V Pavleku se je dvignil mož; ni hotel več biti otrok, mož je hotel postati, mož, ki se ne briga za želje materine in ukaze očetove. Udaril je s pestjo po mizi in zarobantil:

»Jaz otrok? Nikoli! Meni nihče ne ukazuje, prav nihče; delam, kar se meni ljubi in kar mi je bolj povšeči! Si razumeš?«

Petrin se je zasmejal, suho in nekoliko z zaničevanjem, nato pa se nagnil k ušesu strmečega Pavleka in pričel šepetati.

Ko je nehal, je stopil k vratom in se obrnil:

»Če hočeš, Pavlek, pojdi z menoj!«

In utonila sta v temni noči...

Ze dan se je zori, ko je Pavlek snel ključ s police in polahko odklenil hišna vrata... Opočel se je skozi kuhinjo v spalnico, se kar oblečen vrgel na slamnato posteljo in takoj zaspal kakor ubit...

Tisti dan se je mati začudila. Sin je kazal resno in utrujeno lice, največ je molčal in z gnevom odgovarjal na materina vprašanja, kje da je bil preteklo noč. Mati se je zazrla v Pavlekov oči in v njih iskala rešitev in tolažbo; toda fant se je obrnil proč.

In mati je spoznala, da ga je za vedno izgubila...

Konec.

Zanimivosti

Zadnji legijonarji španske mednarodne brigade v Ameriki

S posredovanjem pri Francu je lepa Američanka rešila moža pred smrtjo

V njujorški luki se je izkrcal pred tedni truden potnik, ki ga je pričakala lepa žena; izmučeni borec, ki se je sedmimi tovariši vrnil iz Evrope v Ameriko, je bil sloviti ameriški letalec Harold Dahle. Pred odhodom v Španijo se je bil poročil s filmsko zvezdnico Edith Therry. Komaj sta okusila slast međenega tedna, že je šel Harold kot prostovoljec k španski republikanski vojski v Evropo. V državljanski vojni je bil Harold kratak čas letalec in se je izkazal kot izredno hraber pilot. Ko so ga nekega dne Francove protiletalske baterije zbile, se je rešil s padalom. Med padcem na neko pečino je utrpel hude poškodbe, zavedel se je šele v vojaški bolnišnici v San Sebastianu, ki je bil tedaj že v rokah nacionalistov.

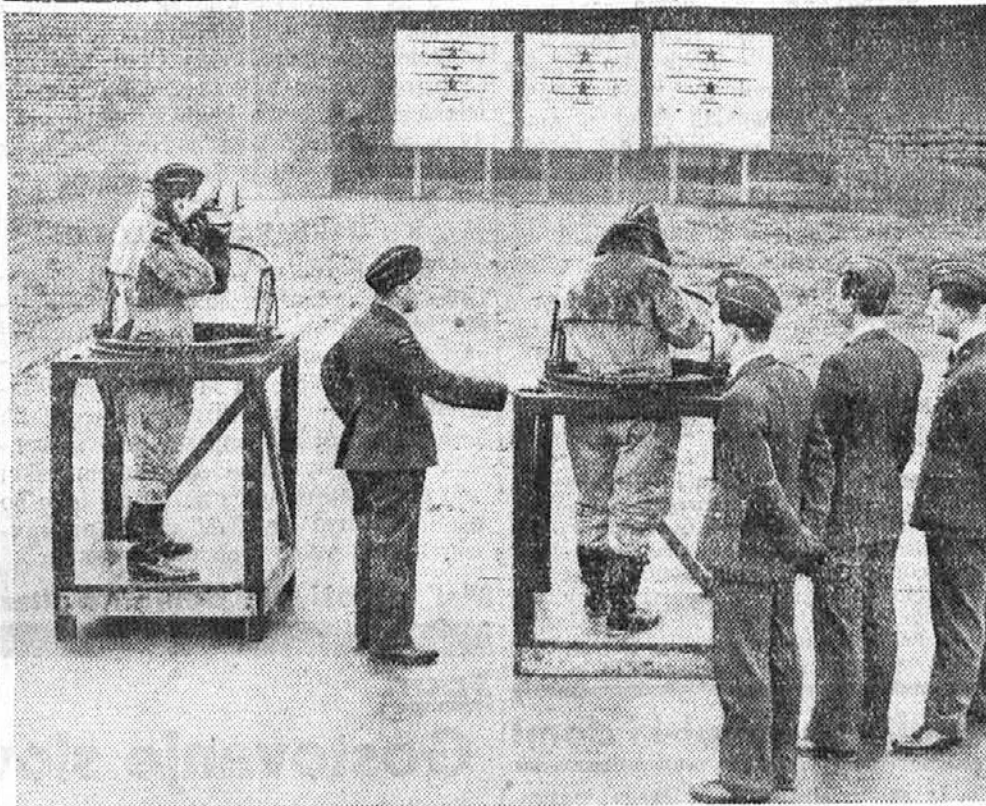
Po nekaj tednih zdravljenja so ga s stražo odvedli v Salamanca, kjer so ga postavili pred vojno sodišče. Ker je bil tuji legionar, so ga obsodili na smrt. Da je ušel smrti, se je moral zahvaliti le svoji lepi ženi, ki je vodila za njegovo osvoboditev ogorčen boj s španskimi oblastmi.

Ko je Dahlova zvedela, da je njen mož obsojen na smrt, se je naglo obrnila na ameriško poslaništvo v Španiji za

posredovanje. Korak tega pri Francovi vladi pa ni uspel, zaman je pri njej prosila za moža tudi Edith sama. Pisala je tik pred obsodbo še pismo samemu Francu. Med vrsticami je lepa žena na pretresljiv način prikazala tragedijo svojega zakona, ko ji je bil v največji ljubezni odtrgan mož iz zakonskega gnezda, teden dni po poroki. Grozila je generalu, da se bo ubila, če ji ne bo uslišal prošnje. Pismu je seveda dodala tudi svojo najlepšo fotografijo.

Kar niso mogla doseči diplomatska po-

sredovanja, to je uspelo pismu. Pri generalu Francu je zmagovalo kavalirsko občutje nad političnimi obziri in Harold je bil skoro pomiloščen. Polna tri leta je še odsedel po španskih ječah, šele nedavno je dobil dovoljenje, da se sme vrniti v Ameriko. Z njim je potovalo še sedem članov republikanske mednarodne brigade, ki so jih po padcu republikanske vlade zaprli, kasneje pa izpustili. Tako se je spet srečno našel par, ki se je bil v ljubezenski opojnosti ločil in pretrpel med tem veliko »živčno vojno...«

Angleški piloti se vežbajo v streljanju na sovražna letala

Videla je film in neprestano se smeje

Pred dnevi je bil v Banji Luki pokopan sodnik dr. Bruno Nimkičević, ki je osem dni neprestano spal in v snu umrl. Zda pa poročajo iz Newyorka o zdravniškem fenomenu, nekem dekletu, ki je gledalo humoristični film in se začelo od srca smejati. Njen smeh je okužil vso dvorano, po vseh kotih je odmeval gromki krah ljudi. Vse bi bilo v redu in dekleta bi zaslužilo celo nagrado od filmskega podjetja za izvrstno reklamo.

Toda zgodilo se je nekaj nenavadnega: dekleta se ni moglo jenjati smejati in se smeje kar naprej še danes, že 14 dni. Zdravniki so jo uspavali z narkozo, toda čim se je zbudila, se je začela spet krčevito smejati. Ubogo dekleta je zaradi tega že zelo oslabilo. Samo sprevidi tragikost svojega stanja, a si ne more pomagati. Zdravniki so mnenja, da mora biti nekje organska pogrška, ki jo bo treba operirati.

Če se vname muholovka na repu mačke

V življenju se večkrat primerijo stvari, ki imajo zaradi malenkostnih vzrokov velike posledice. Tako je v Servingu v državi Minnesoti v USA hotela neka kmetica vreči muholovko v peč. Ko se je lepilo že vnelo, se ji je del muholovke po naključju prilepil na rep mačke, ki je predla na robu peči. Mačka je z gorečim repom norela po hiši. Seveda jo je ogenj kmalu vso zajel. Prestrašena žival je v velikih bolečinah zbe-

žala na podstrešje, kjer je bilo polno slame in sena. Ogenj je zajel vso hišo in še preden so prihiteli gasilci iz sosednjega kraja, je bilo že pol vasi v plamenih. Gasilci so se morali omejiti le na lokalizacijo požara. Šestdeset družin je ostalo brez strele, materialna škoda je bila ogromna.

Vse to samo zaradi tega, ker se je goreča muholovka slučajno prilepila na rep nič hudega sluteče muce...

Novinarske race v dobi kislih kumaric

Človeštvo včasih neverjetno rado nasede raznim izmišljotinam. Tako spadajo tudi novinarske race med potegavščine, ki krožijo okrog kot gola resnica in jim celo najbolj izobraženi ljudje verujejo.

V Ameriki je nekoč neki novinar na-

pisal, da leži pri Bostonu, izven ameriških teritorialnih voda, neka angleška ladja, polna whiskeyja in tedaj še prepovedanih alkoholnih pijač. Takoj so šle cele vojske finančnih in kontrolnih ladij na lov za parnikom, še več je pa bilo seveda čolnov, brodov in jadrnic, polnih

žejnih Američanov, ki bi si radi pogasili žejo s prepovedano pijačo. No, kar je bilo prvotno potegavščina, to so kasneje podjetni trgovci v resnici izkoristili in daleč na morju prodajali prepovedano pijačo...

O morskih kačah se je tudi mnogo pisalo. Slovita potegavščina z lohneško pošastjo, kačo velikanko v jezeru na Škotskem, je vznemirjala svet cele me-sece. Še bolj slavna je bila novinarska raca o farmi pajkov v Ameriki, ki marljivo predejo pajčevino za predelavo v industrijske svrhe. Vest je krožila po vsem svetu, Evropski učenjaki so ji sveto verjeli in pisali razprave o naj-finejših tkaninah, ki bodo izpodrinile še tako fino surovo in umetno svilo...

Peter Veliki in njegov general

Peter Veliki je bil močan človek. Včasih se je zaradi malenkosti silno razjezil. Vozeč se v čolnu ob majhnem morskem zalivu blizu Kronštata, se je car razjezil nad generalom Leforom, ki je bil vedno z njim. V največji jezi je zgrabil drugače ljubljenega generala okrog pasu in ga hotel vreči v morje.

— Lahko me potopiš, toda zgodovina bo zapisala tudi to o tebi, je mirno dejal general.

Car se je nenadoma zbral in pozabil na jezo...

J. Milton o ženskah

Angleški pesnik John Milton (1608—1674), pisec »Izgubljenega raja«, se je večkrat oženil, toda v zakonu ni imel sreče. Ko ga je nekoč obiskal prijatelj, mu je dejal, da ima zelo lepo, kakor roža cvetočo ženo.

Pesnik, ki je bil že slep, je odvrnil: — Ne morem videti lepote te rože, toda občutim njene trnje...

Nekoč so vprašali Milтона:

— Čudna je naša ustava! Kako je mogoče, da se prestolonaslednik lahko okro-na že v 14. letu, poroči pa šele, ko dopolni 18. leto.

— Stvar je zelo enostavna, je odvrnil Milton. Mnogo lažje je upravljati državo, kakor pa krotiti ženo...

Milton ni nikoli imel lepih besedi za ženske, celo tedaj ne, kadar je bilo go-vora o njegovi lastni hčeri.

Prijatelj mu je očital, zakaj ne pusti hčere, da bi se učila tujih jezikov. Pes-nik je dejal:

— Za ono, kar ima ženska povedati moškemu, zadostuje en jezik...

— Za božjo voljo, saj tu smo vendar v kleti! Jaz pa hočem v sedmo nadstropje.
— Ah, gospa, trudil sem se, pa ni šlo...

Vnuk carja Aleksandra III. in danska vaška lepotica

V starodavni ruski cerkvi v Kjevenhavnu, prestolnici Danske, je bila pred dnevi nenavadna poroka. Vnuk carja Aleksandra III., 21-letni poročnik danske garde, Jurij Kulinovski, se je poročil z mlado vaško lepotico Rut Charcovo.

Car Aleksander III., oče zadnjega ruskega carja Nikolaja II., je bil oženjen z dansko princeso Dagmar, ki je dobila v Rusiji ime Marija Feodorovna. Po svetovni vojni se je Mariji s hčerjo Olgo Aleksandrovno, sestro Nikolaja II. posre-čilo pobegniti iz Rusije. Bivali sta ves

čas v Kjevenhavnu, kjer se je Olga tu-di poročila z bivšim carskim polkovnikom, Nikolajem Kulinovskim.

V srečnem zakonu je postala velika kneginja Olga slikarica. Počasi si je za-konski par nabral nekaj premoženja in kupil posestvo Knutsminde pri Ballerup-u. Po smrti Feodorovne je dobila Ol-ga na dom mnoge carske predmete, ki so Rusom sveti.

Sin Kulinovskih, Jurij še ni bil polno-leten, ko se je seznanil z vaško lepotico

Rut, hčerjo malega posestnika v Knardrupu. Med njima se je vpela ljubezen na prvi pogled. Dekle je imelo tedaj 16 let. Zda, ko je Jurij dosegel polnoletnost, sta se srečna zaljubljenca poročila.

Svatba je bila v Knudsminden v naj-ožjem krogu družine. Ruski visoki po-tomci carjev so sedeli v najboljšem raz-položenju pri isti mizi z danskim malim kmetom, njegovo ženo in petero dece. Najsrečnejša sta pa seveda bila mlado-poročenca, vnuk carja Aleksandra III. ter hči preprostega danskega kmeta.

Nad 80 milijard din so deponirale v Ameriki Francija, Anglija, Belgija in Hol-landska.

Kanal Bukarešta-Donava, ki bo vezal romunsko prestolnico z veletokom, je odobrila vlada. Po njem bodo lahko plu-le tovorne ladje do 1000 reg. ton.

Danska trgovinska delegacija je do-spela v Moskvo. Pogajala se bo o novi ureditvi trgovinskega prometa.

Strelna mu je vzela dar govora. Kme-ta Adolfa Pöchlingerja je v Arnsdorfu ob Donavi presenetila nevihta. Blizu je udarila strela in ga onesvestila. Ko se je spet zdrnil ni mogel več govoriti.

Čebele so pokvarile ženitovanjsko po-vedino na kmetiji blizu Milana. Za dolgo mizo je sedelo 40 svatov. Medene sla-ščice na mizi so zvabile cel roj čebel, ki je planil nanje skozi odprta okna. Gostje so pobegnili, nekaj od njih je bilo tako opikanih, da so morali iskati zdravniške pomoči.

18 metrov dolge nohte bi imel človek v svojem 50. letu, če bi jih ne strigel.

Največji požeruh vseh časov naj bi bil neki Nikola Svud, ki je leta 1630. pojedel na dan 30 golobov. Ob drugi priliki je pospravil 84 prepeljc, nekoč pa je sne-del 30 kg češeni.

Solun je 14-krat pogorel v zadnjih 400 letih.

Francoski veleparnik »Normandie« so zaplenile ameriške oblasti v njujorški luki.

Velikost Sredozemskega morja: dol-žina znaša 3850, širina blizu 600 km. Po-vršina objema blizu tri milijone kvadrat-nih kilometrov, površina vseh sredozem-skih otokov pa znaša 105.040 kvadratnih kilometrov. Voda je bolj slana od one v Atlantiku.

Edini ameriški dolžnik, ki v redu pla-čuje svoje dolgove, je Finska. Pravkar je plačala nadaljnji obrok 150.000 dolar-jev.

Konjunktura oboroževalne industrije v Angliji je na višku. Tako so se divi-dende »Metal Box Co« družbe dvignile od 480.000 funtov lani na 606.642 funtov v istem času letos.

Aparat za štetje ljudi, ki vstopajo v kak lokal, so izumili s pomočjo fotoelek-trične celice v Ameriki.

Sy, Fa, Bu, Re, Hy, Py, Ur, Gu, Us, Oo... imena krajev so to, toda ne na Kitajskem, kakor bi kdo mislil, nego v Franciji. Francozi so mojstri v kratkih nazivih, saj imajo celo kraj, ki se imenu-je samo — Y...

Sonce je povzročilo požar v neki tr-govini z optičnimi predmeti v Buenos Airesu, glavnem mestu Argentine. Sonč-ni žarki so slučajno prehajali skozi več-lež razstavljenih predmetov, tako da je v žarišču nastala toplota vžgala okoli-co.

Američane iz Hongkonga bo vzel na krov ameriški parnik »Prezident Coolid-gee«.

Ljubljana

Ljubljančani gredo na počitnice

Lahko bi se tudi govorilo — v sodobnem izrazoslovju — o evakuaciji Ljubljane, prostovoljni seveda in mirni in takorekoč avtomatični. Počitnice so pač tu in čas dopustov in sploh čas letovanja. Pa četudi je letos vse narobe in občutimo tudi mi težko ozračje živčne vojne, eno nam je le še dano: ljubi mir v deželi (celo volitev smo ostali obvarovani), ki nam dovoljuje, da lahko več ali manj uživamo blagodatni poletja. Vsak v miru preživljeni dan pa je največja dobrot življenja, za katero človek Bogu ne more biti nikoli zadosti hvaležen — tako je zapisal stari Tolstoj.

Poletje je tu in Ljubljana se izpraznjuje. To se z vsakim dnem bolj pozna v pouličnem prometu, zlasti pa na večernih promenadah Aleksandrova—Tivolj. Za množicami v Ljubljani se šolajoče mladine, ki je odšla na počitnice, je ubralo pot na deželo tudi veliko ljubljanske mlade tovarišije. Po vseh lepih kotičkih slovenske dežele se zdaj pojavljajo ljubljanski letoviščarji, vznikajo počitniške kolonije, skavtski in raznovrstni drugi tabori, — mesto in dežela se zbližujeta na vseh koncih in krajih. Odpravljajo se v svoja stalna poletna bivališča ali celo lastne prijetne bungalowe ljubljanske meščanske rodbine, in na glavnem kolodvoru so ginljivi prizori zdaj vsakdanji: slo-

vo mile mamice in ljubih otročičev od dobrega ateka, ki se bo (siromak) moral še potiti v svojem uradu ali obratu, dokler ne napoči tudi zanj dan oddiha. (Ki pa je v mnogih primerih že tu, dan oddiha za ubogega ateka, v trenutku, ko je ljuba žena s pripadki srečno ekspedirana...)

Morda bo v letošnjem poletju odšlo dosti manj Ljubljančanov na deželo kot druga leta — časi so pač taki, nemirni, negotovi, draginja je, denarja ni — vendar se Ljubljana že zdaj dozdeva na videz veliko bolj prazna kot sicer v poletjih. Zakaj? To je razumljivo spričo današnjega položaja. Kar je v drugih, normalnih poletjih odtekalo iz Ljubljane domaćinov, je pa zato dotevalo tujcev. Teh letos ni. Ni ogromnih, polno zasedenih avtobusov iz Nemčije, Italije, Češke, ki so bili na ljubljanskih ulicah tako pogosta prikazen, ni avtomobilov in turističnih skupin iz vseh evropskih dežel, ni ameriških rojakov, ni pestrih čet čeških, poljskih, francoskih, angleških skavtov, ni jih ne enih ne drugih, ki so tako radi obiskovali našo lepo in gostoljubno deželo. To je naredila vojna...

In tako smo letos sami. In vendar srečni, da smo lahko sami za svojimi varnimi mejami.

a **Zrtev električnega toka.** V Dobrunjah pri Ljubljani je strela udarila v električni vod in ga pokvarila. Pri popraviljanju napeljav je 25 letni elektromonter Josip Golar po nesreči prišel v stik z električnim tokom, ki ga je tako hudo ožgal, da je kmalu nato izdihnil.

a **Nedeljski promet na Zale** ob priliki slovesne blagoslovitve bo, kakor smo že opozorili, za vsa vozila enosmeren in sicer iz mesta na Zale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Za cestni red bo poleg mestnih rediteljev skrbela tudi policija. Kolesarjem vstop v park pred Zalami in na Zale ni dovoljen ter naj svoja kolesa shranijo pri za to pripravljenih paznikih kakor o vseh svetih. Zaradi prenosa po radiu se slovesnosti proučno ločno ob 11. uri. Po končani blagoslovitvi bo ogledovanje vseh prostorov okrašenih Zal, ki bodo zvečer razsvetljene od 25 zaprenosa po radiu se slovesnosti proučno tudi zvečer veljajo na električni cestni

železnici za obisk Zal z vseh strani Ljubljane povratni listki po 2 din za tja in nazaj.

a **Posestni trg** na področju Ljubljane in bližnje okolice je kar naprej zelo živahen. V juniju je bil še večji kot v maju in je bilo sklenjenih 214 kupnih pogodb za skupno vrednost nad 15 milijonov dinarjev. Se vedno je opažati zanimivi pojav, da kupujejo v Ljubljani hiše in parcele ljudje s podeželja, dočim si bogati Ljubljančani pridobivajo posestva doli na jugu.

Darujte za sokolski dom!

a **Iz sodne službe.** Iz Laškega je premeščena v Radeče sodna kancelistka Ana Gradišar. Pri okrožnem sodišču v Murski Soboti sta imenovana za sodna pripravnik 8. skup. Bogomir Kostanjevec in Jurij Picek.

Kultura

Jubilejni koncert šole Glasbene Matice v Celju

Poseben umetniški poudarek pa je dobil letošnji zaključni nastop šole v drugi polovici koncerta, kjer je izvajal komorno-simfonični orkester s solisti troje strogo klasičnih del iz velikega koncertnega repertoarja. Že letošnji simfonični koncert Glasbene Matice in vojaške godbe je pomenil srečen pričetek pomlajenega koncertnega življenja v krogu celjskih orkestralnih moči, tokrat pa postavljajo vse tri komorne točke še posebno izdaten korak naprej. K takemu uspehu čestita prave koncertne glasbe željno občinstvo v Celju predvsem vztrajni energiji in sposobnosti ravnatelja Karla Sancina, ki se je z vsem potrebnim umevanjem lotil v orkestru pravcatega stilnega študija glasbe. Na sporedu je bila najkvalitetnejša koncertna glasba v relativno najboljši izvedbi, koncert, ki je uspel v tako odlični meri, da bi si ga zaželeli ponovno na samostojnem večeru muzike 18. stoletja. Do potankosti poslušen orkester je precizno sledil naravnosti mojstrsko nastrojeni taktilski; res je, da v tako izglajeni in pretehtani formi Karla Sancina kot dirigenta morda še nismo videli. Čisti nastavki, polni zvoki izvečine uravnoteženih instrumentalnih partov in pravilni tempi so le glavne osnove že dokaj lepo izenačenega korpusa. Vivaldijev Concerto grosso v g-molu (I. Allegro — II. Adagio — III. Allegro) zahteva izredne finise v medsebojnem korespondiranju in v vezavi partiture. Solist Demetrij Brodar se je intuitivno in skrbno prilagodil celoti, saj gre za nič več kot še za staro klasično melodično priredbo (concinitas). Tartinijeva orkestrska sonata v d-molu (I. Allegro — II. Grave — III. Presto) že izpostavlja solistovijolino v samostojnejšega koncertanta s pomočjo vloženih vijolinskih kadenc, dejstvo, ki ima za posledico živahnejši in slikovitejši nastroj kompozicije, večjo razgibanost, daš še vedno v strogi klasični tipiki tonske aliteracije. Valter Jęgrišnik je že v prvem delu reprodukcije

dokazal prav znatne čustveno muzikalne in tehnične odlike svoje igre (Beethovenova romanca v f-duru in Fiorillova etuda št. 28), pa tudi v solopartu Tartinijeve sonate je mogel uveljaviti delež svojega talentiranega znanja. Po celokupnem učinku je bil najefektnjši Beethovenov klavirski koncert v c-duru, op. 15 (I. Allegro con brio — II. Largo — III. Allegro - Rondo -), delo najplemenitejše muzikalnosti tovrstnih mojstrovih skladb, ki je bilo na našem komornem koncertu časovno najbližje in širokemu občinstvu tudi najrazumljivejše. Orkestralna predigra I. in II. stavka poda ekspozicijo glavnih tem, ki ju nato samostojno oblikuje klavirski solo. Uvodno dispozicijo III. stavka zaigra klavir solo, razplet, zaključek teme in variacijo pa prevzame nato orkester (Rondo). Klavirski del Brede Rajhove je zvenel večinoma zelo markantno, pa tudi v stilnem pogledu je moral poznavalca klasične forme le razveseliti. Soigra ansambla je bila prav tako razveseljiva in zadovoljliva in je naravno rezultat skupnih stremiljenj in vzajemnih ambicij po sistematični pripravi, izraz veselja in zupanja do smisla glasbenokulturne poglobitve, ki jo je ob svoji jubilejni priležitvi tako sijajno predložila naša Glasbena Matica v Celju. Kljub obilnemu priznanju občinstva bi pa vsekakor bili na mestu tudi zunanji izrazi posebne zahvale s strani naših javnih in oficijlnih predstavnikov, ki bi tako dokazali svojo podporo in razumevanje za visoke naloge, ki jih vrše celjske kulturne institucije v najtežjih prilikah. Naj danes ponovno apeliramo na dolžnost odločujočih krogov, da priskrbe celjski Glasbeni Matici in njeni šoli čim preje primerno nastanitev v prostorih, ki bi njeno delovanje še nadalje omogočali in njen napredek v zaželjeni meri pospeševali. V to svrhu naj se skliče jeseni anketno zborovanje vseh celjskih kulturnih društev. Dr. F. Š.

KONEC

CIRIL-METODOVO KRESOVANJE

V četrtek zvečer so ob meji na ljutomerskih, kapelskih in drugih vrhovih zagoreli kresovi na čast našina blagovestnikoma, sv. Cirilu in Metodu ter v opomin na našo slovansko skupnost. Posebno letos so bili kresovi jako številni in so se pojavili tudi na Murskem polju in v Prekmurju.

Posebno lep običaj Ciril-Metodov, kresovanja imajo v Ljutomeru, kjer je precej moč, ki nosijo ime naših slovanskih blagovestnikov. Zvečer, ko se zmrzači, se zberejo ljudje na prostornem sokolskem telovadišču, kjer je postavljen velik dvojni križ. Na križu je toliko malih žar, kolikor je Cirilov in Metodov. Žare zagorijo, godba zaigra slovansko himno in vsi navzoči pejejo. Predsednik CMD, g. dr. Ciril Porekar ima krasen spomin-ski govor, nakar zbrani zaplešejo kolo okrog križa.

Ta lepa slovesnost je že dolga leta v navadi pri nas v Ljutomeru in je postala tradicionalna prireditve. Čisti dobitek te prireditve se nakaže CMD v šolske namene. Tudi letos, kljub izrednim prilikam, je bila proslava nadvse častna in lepa ter v okviru možnosti.

SV. BARBARA V HALOZAH

V četrtek zvečer smo se zbrali vsi zavedni Barbarčani na haloškem hribu Humu, okoli kresa, katerega so pripravili naši vrli Sokoli ter počastili spomin velikih bratov Cirila in Metoda. Brat Vlado Bračič nam je v kratkih a jedrnatih besedah orisal življenje in delo slovanskih apostolov. Med spuščanjem raket smo prepevali narodne pesmi ter tako po kazali, da smo Haložani vedno pripravljani braniti svojo lepo domovino.

Ma' položi dar domu na oltar

Sport

Gostovanje slovenskega ligaša

Ker tekmi med ISSK Mariborom in SK Železničarjem še nista izluščili nogometnega prvaka in bo potrebna še ena tekma, ki bo predvidoma prihodnje nedeljo, ostane ta nedelja prosta. To priliko je izrabil ISSK Maribor in povabil ligino moštvo SK Ljubljane. Kakor znano, je ta klub sodeloval v zadnjih letih v državni in hrvatsko-slovenski ligi. Brez dvoma je

n Trgovinska pogajanja med našo državo in Svico se bodo v kratkem pričela v Brnu. Naša delegacija bo prihodnje dni odpotovala iz Beograda.

n **Svinjski pastir** slušatelj univerze. Pred dnevi je privatno maturiral svinjski pastir Stevan Bepac iz Strmena pri Sisku. Sedaj se je vpisal na univerzo.

Križanka št. 80

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I									
II									
III									
IV									
V									
VI									
VII									
VIII									
IX									
X									
XI									
XII									
XIII									

Besede pomenijo:

Vodovarstvo: I. kmetovo orodje, vodopad; II. zločin; III. madež, bog ljubezni; IV. moško ime, predplačilo; V. usmiljen človek; VI. narobe predlog, japonski denar, romanski spolnik; VII.—VIII. ploskovna mera, otok v Jadranu, staro božanstvo; IX. snov za izdelovanje; X. žuželka, dvojica; XI. potem, koroška gora; XII. tuja ptica; XIII. leza zavoja, moško ime.

Navpično: 1. del pozorišča, kamenina; 2. moško ime, pleme; 3. riba, zločinec; 4. predplačilo ali papiga, kvarta, tuj naslov za vladarja, zaimek; 5. goljufija; 6. belgijsko mesto, veznik, pogojnik, del voza; 7. šahovski izraz, svetopisemski trpin; 8. ploskovna mera, učenik (po hebrejsko); 9. reka v Ameriki, vladar iz časa preseljevanja narodov.

JUTRI TENISKI TURNIR

Ob 8. bo na igriščih ISSK Maribora drugi turnir za prvenstvo igre v dvoje. Nastopili bodo pari po prosti izbiri, ki bodo tekmovali za darilo g. Masteka. Do sedaj je že prijavljenih 12 parov, število, ki presega celo letošnji turnir za drž. prvenstvo.

s. **S palico 4.60 m!** Nov svetovni rekord je dosegel ameriški atlet Cornelius Warmerdam. Na neki prireditvi v Kaliforniji je skočil s palico 4.60 m in tako popravil lastni rekord za 3 cm, ki ga je postavil aprila.

s. **Italijansko teniško prvenstvo** končano.

Osvojil si ga je 19-letni Del Bello, ki je zmagal v finalu nad Romanonijem 7 : 9, 7 : 5, 6 : 4, 6 : 3.

s. **Dva češkomoravska rekorda** sta bila dosežena v Brnu: 100 m prosto Miškovsky 1:04 in 500 m prsno Pavlova 9:19.2.

s. **Nemec Rudolf Harbig** je rabil za 50 m 6.0 sek., za 100 m 10.9 sek. in za 200 m 22 sek.

s. **Atletski dvoboj Jugoslavija—Nemčija** bo predvidoma 27. in 28. t. m.

s. **Svicaarsko nogometno prvenstvo** si je osvojil Servet iz Zeneve, ki je že devetkrat zaporedoma državni prvak.

s. **Walter Neusel** je postal prvak Nemčije v težki kategoriji, ker je v boksarskem srečanju s Keblinom zmagal po točkah.

Kopalni kostimi: A. Hedžet

Preselitveno naznanilo!

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem se preselil iz Slovenske ul. 16 v nasprotno hišo Ljubljanske kreditne banke, Slovenska ul. 13.

Priporočam se v nadalje cenjenemu občinstvu in svojim stalnim odjemalcem.

Josip Tichy in dr.

elektrotehnično podjetje, Slovenska ul. 13

Trgovska pomočnica

modne stroke vodilna samostojna moč se sprejme. Prednost ima specialistka za volno in ročna dela. Ponudbe na upr. lista Maribor pod „Samostojna moč“

Čas vkuhavanja...

kozarci za vkuhavanje „SIEMENS“ lonci za vkuhavanje, kompletno din 145.—. Zelo ugodne cene.

PINTER & LENARD, MARIBOR

Aleksandrova cesta 34

KAM, KJE?

HALO!
Vsi, kateri hočete dobre prleške gibanice ter klobase iz kible jesti, in dober vinček piti, morate vsako nedeljo v novo gostilno na Pobrežju, v »Priški dom« priti. Se priporoča Matilda Zamuda, gostilničarka. 3438-1

SILO! (OTOK KRK) GO-STIONA »PEČINE«

vis-a-vis Crikvenice. Mirno, zdravo, ceneno bivanje, tik plaže, kristalna voda. 14 novih sob. Kompletne penzije din 45.—. Informacije iz prijaznosti: K. Kraus, Vetrinjska 11, tel. 27-30. 4943-1

LETOVIŠČARJI!

Ugodno se boste odpučili in počutili na deželi Lepa izletna točka. 10 minut od avto-busne postaje. Koropec, Zg. Poljskava. 5026-1

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem z današnjim dnem odprla novo **renovirano GOSTILNO**

na Koroški cesti 39. Jamčim za prvovrstna štajerska in dalmatinska vina. Na razpolago ob vsakem času topla in mrzla jedila. Za cenjen obilen obisk se priporoča Soršak Darinka. 4988-1

VINA ZA DOM

po izbiri dobite najceneje pri Senici, Ulica kneza Koclja 5. 5068-1

VINOTOČ A. TKALEC

za Kalvarijo odprt. 5087-1

PRLEČKE GIBANCE

nudi gostilna Kren-Klemen-šak, Pobrežje, vsako nedeljo. 5113-1

GOSTILNA SEVER, TEZNO
Vas vsako nedeljo vlnudno Vabi na pristne prleške gibanice in izborni ljutomersko vino. Pivo iz sodčka. Koncert! Se priporoča gostilna Sever. 5134-1

SLUŽBO DOBI

SPETNA SIVILJA
za perilo, ki zna tudi nekoliko nemško se sprejme za izdelovanje stenzikov in modrčkov. J. Kocmut, Meljska 3. 4900-2

KMEČKO DEKLE

za vse sprejmem takoj. Glebov, Krčevina 7, za Kalvarijo. 5036-2

POSTAVLJAC

kateri bi tudi vzdrževal dobro kegljišče, se takoj sprejme pri »Framski kapljici«. Mlinska 15. 5031-2

PRODAJALKA

čedna, poštena in pridna, ki zna šivati in prime za vsako delo, se sprejme. Obširne ponudbe pod »V Mariboru« na ogl. odd. »Večernika«. 5024-2

POŠTENO DEKLE

iščem, ki zna dobro kuhati in za vsa hišna dela. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5020-2

MLADI KLJUČAVNIČARSKI POMOČNIK

za stavljenja dela se sprejme. Vojakšniška ul. 14. 5018-2

V TRGOVINO

z mešanimi blagom se sprejme pisarniška, zmožna knjigovodstva, slovenske in nemške korespondence. Prednost imajo take moči, moški ali ženske, ki so večje tudi v trgovski postrežbi (kar pa ni pogoj) in samo taki, ki imajo že več let prakse. Ponudbe pošlati na ogl. odd. pod »Do-slati na ogl. odd. pod »Večernika«. 5007-2

BOLJŠA SOBARICA

katera ima rada otroke in obvlada angleški jezik, se sprejme k 3 osebam v Beogradu. Ponudbe na ogl. odd. pod »Angleško«. 4937-2

Zanesljivo starejšo, samsko

POSTREŽNICO
iščem. Resne ponudbe pod »Tržaška cesta« na ogl. odd. »Večernika«. 5094-2

BRIVSKI POMOČNIK

dobi takoj službo. Denk, Tezno-Maribor. 5083-2

KROJAŠKI POMOČNIK

za velike komade se sprejme. Močno krojaštvo Babič in Lešnik, Vetrinjska ul. 7. 5077-2

MIZAR

za strojna dela in za poliranje se za takoj išče. Stalna služba. E. Zelenka-Pohišivo, Ulica 10, oktobra 5. 5071-2

Za hitro okrobovanje našega iskanega in nad vse aktualnega artikla, kateri se prodaja v masah, **otvarjamo** v vseh večjih sreskih in bano-vinskih mestih prodajna skla dišča.

IŠČEMO VODJE

za ta skladišča. Artikl se plasira v masah, a zahteva ga vsaka industrija, obrt, trgovina kakor tudi privatniki, vsa poljedelska podjetja in kočno državne in privatne ustanove ter institucije. Skoraj vsak je kupec. Dnevni zaslužek je velik. Bodočnost stalna in dolgoletna. Znanje stroke ni potrebno. Interesenti morajo, radi skladišča položiti v gotovini od din 5000.— do 20.000.—, po velikosti rajona. Ponudbe z obrazložitvijo, točnimi podatki zainteresiranega rajona, kakor razpoložljivim kapitalom, čitljivo adresno z označbo točnega zemljepisnega in političnega položaja, poslati na »Publicitas«, Zagreb, Ilica 9, pod šifro »Rentabilno skladišče«. 5006-2

IŠČEM TRGOVSKEGA POMOČNIKA-co-POSLOVOODJO
za trgovino na deželi z dobrimi spričevali. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5049-2

Tkalka

za revolver in šaht stroje išče tekstilna tovarna Brača Bureš, Zagreb, Branimirova 43. 622

ZA 10 DIN

Vam pošlem seznam 25 praktičnih predmetov, ki jih boste lahko izdelovali doma. Stalen zaslužek, tudi v teh kritičnih časih! Lindič, Ljubljana, predal 245-V. 5135-2

SLUŽBO IŠČE

TRGOVSKI POMOČNIK
mlad, zmožen v manufakturni, galanterijski in specerijski trgovini, išče takoj namestitve. Cenj. ponudbe pod »Zmožen« na ogl. odd. »Večernika«. 5032-3

ABSOLVENT KMETIJSKE SOLE

z dobrimi spričevali, vojaščinami, išče službo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5019-3

KUJARICA

poštena, starejša, išče službo za malo plačo. Sodna ul. 2, pri hišnici. 5013-3

TRGOVSKA POMOČNICA
poštena, z večletno prakso, išče službo, najraje v Mariboru. Naslov v ogl. odd. lista 4921-3

Iščem mesto

SOBARICE
za privatno hišo ali k dvema osebama za 15. julij. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Sobarica«. 5062-3

IZVEŽBANA PLAČILNA NATAKARICA

z večletno prakso išče primerno zaposlitve v boljšem podjetju v Mariboru ali okolici. Ponudbe na ogl. odd. pod »aNtakarica«. 5063-3

GOSPODIČNA

18 let stara, z 2 letno gospodniško šolo, išče službo pri boljši družini. Ponudbe pod »Pridna« na ogl. odd. »Večernika«. 4944-3

URADNIK

srednjih let, slov., nemški korespondent, išče primerno službo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Sposoben«. 5130-3

Posteno in popolnoma zanesljivo

KMETSKO DEKLE

srednje starosti, želi dobre službe najraje na deželi. Naslov v ogl. odd. 4145-3

KAVARSKA

UCENEC
s šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z železnino A. Meuz, Maribor. 5038-4

UČENKA

se sprejme. Roth Alojzija, damski modni salon. Ob jarku 6-I. 5027-4

UCENEC

z dovršeno meščansko šolo se sprejme. Železnina Povh, Glavni trg 21. 5023-4

PEKOVSKEGA VAJENCA

iz dežele in mladega pomočnika, ki se je v kratkem izučil na deželi, sprejme takoj pekarna Sedovšek Jože, Braslovce. Zglasiti osebno. 5117-4

UCENCA

inteligentna, za brivsko obrt sprejme takoj brivnica Fr. Novak. 5139-4

STANOVANJE ODDA

STANOVANJE
popolnoma renovirano s 4 sobami, kuhinjo, kopalnico, kabinetom in vsemi pritliklinami, elektriko in plinom se odda za din 1200. Vprašati Miloš Oset, Glavni trg 22.

TRISOBNO STANOVANJE
v parterju Maistrova 18, prečiščeno in preslikano, se s 1. ali 15. avgustom odda mirni stranki. Ogled posreduje hišnica. Pismene ponudbe sprejema Jak. Zdravec, Središče ob Dravi. 4999-5

STANOVANJE
enosobno, s kabinetom in so-porabo kopalnice, oddam takoj boljši družini. Tomšičev drevored, Dr. Ipavčeva 3. 5044-5

STANOVANJE
se odda s 1. avgustom. Lovce, Studenci, Aleksandrova c. 27. 50725

Elegantno, sončno **TRISOBNO STANOVANJE**
z vsem modernim komfortom se odda s 1. avgustom. Naslov v ogl. odd. lista, 5051-5

PODSTREŠNO SOBO
in kuhinjo, sončno, oddam. Ciril-Metodova 14, Studenci. 5060-5

TRISOBNO STANOVANJE
sončno, s pritliklinami, v 1. nadstr., oddam stalni, mirni stranki 1. avgusta. Koroška cesta 102. 5059-5

SOBA IN KUHINJA
se odda 1. avgusta. Mesečno 200 din. Denk, Maistrova 1. Tezno-Maribor. 5084-5

DVOSOBNO STANOVANJE
moderno, se odda s 1. avgustom t. l. v najem v Prešernovi ul. 30 a. 5089-5

ENOSOBNO STANOVANJE
s pritliklinami in lepo opremljeno sobico oddam. Srma ulica 15. 5090-5

SOBA IN KUHINJA
se odda, Pobreška cesta 38. 5099-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Nova vas, Bolfenkova 3. 5046-5

Dve osebi iščeta v Studencih takoj

DVOSOBNO STANOVANJE
Naslov pustiti v trgovini Rantaša, Studenci. 5042-5

TRISOBNO STANOVANJE
lepo, sončno, s kopalnico, v bližini parka se odda. Možna takojšnja vselitev. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5039-5

SOBA IN KUHINJA
se odda, Pobrežje, Stanko Vrazova 6. 5033-5

STANOVANJE
soba in kuhinjo, oddam takoj ali s 1. avgustom. Koseskega ulica 15, Maribor. 5029-5

TRISOBNO STANOVANJE
krasno, tik ob železnici, v bližini Celja, pripravno za boljše situiranega vpokojenca, se odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5047-5

STANOVANJE
trisočno, lepo, v centru mesta se odda za 1. avgust t. l. Vprašati: Združene trgovce, Vetrinjska ulica 11-I. 5009-5

STANOVANJE
2 sobi in veranda se odda s 1. avgustom. Vprašati Parmova 10. 5001-5

Oddam lepo **ENOSOBNO STANOVANJE**
od glavni cesti. Istotam otroška postelja na prodaj, Vprašati v trgovini Stojan, Počehova. 5000-5

SOBA IN KUHINJA
z vsemi pritliklinami in vrtom se odda. Sokolska ul. 4, Pobrežje. 4931-5

SOBA IN KUHINJA
se odda dvema osebama v najem takoj za 200 din. Tezno, Maistrova 1, pri postajališču. 4983-5

TRISOBNO STANOVANJE
se odda, Koroška c. 99. 4986-5

LEPO STANOVANJE
v centru se odda. Posredovalnica »Rapid«, Gospodskul. 28. 5097-5

OPREMLJENA KUHINJA
se odda. Splavarski prehod 3-I. 5096-5

STANOVANJE
soba, predsoba, velika kuhinja, jedilna shramba, vse sončno in suho, se odda mirni stranki 1. avg. Brezner, Jerovškova 34 (Magdalen-ska). 5095-5

SOBA IN KUHINJA
se odda s 1. avgustom. Meljska 59, pritičje. 5093-5

SOBA IN KUHINJA
se odda, Pobrežje, Aleksandrova c. 16. 5109-5

Lepo, sončno **TRISOBNO STANOVANJE**
s kopalnico se takoj odda. Aljaževa ul. 4. 5106-5

STANOVANJE
trisočno, sončno, s kopalnico in verando ter z vsemi pritliklinami se odda Dalmatinska ul. 26. 5112-5

Lepo, sončno **DVOSOBNO STANOVANJE**
s kopalnico oddam s 1. avgust. Betnavska c. 59. 5128-5

SOBA IN KUHINJA
se odda v Ljubljanski ul. 42. 5126-5

Lepo, sončno **TRISOBNO STANOVANJE**
v novi hiši Slovenska 37 se takoj odda. Vprašati Gospojna 13. 5125-5

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam. Aleksandrova c. 83, točilnica. 5121-5

Sončno kletno **ENOSOBNO STANOVANJE**
se odda 1. avgusta. Betnavska c. 29. 5120-5

STANOVANJE
se odda takoj 2 veliki sobi in kuhinjo Pohorska 13. 5141-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda s 1. avgustom v Stritarjevi 7. 5148-5

ŠTIRISOBNO STANOVANJE
ob parku takoj oddam. Nasl. v ogl. odd. »Večernika«. 5143-5

TRISOBNO STANOVANJE
kuhinja, kopalnica in pritliklinje s 1. avgustom v centru mesta, sončna stran, na razpolago. Naslov v ogl. odd. lista. 5043-5

STANOVANJE IŠČE

STAREJŠA ZAKONCA
iščeta lepo stanovanje, sobo in kuhinjo v Ptuj. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Železničar«. 4929-6

ENO- ALI DVOSOBNO STANOVANJE

Iščem za 1. avgust od Melja do Glavnega trga. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Miren in točen plačnik«. 5074-6

Iščem 3-4-sobno, sončno **STANOVANJE**
s kopalnico v bližini Glavnega kolodvora. Cenj. ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »1. avgust«. 5080-6

Boljša **MIRNA STRANKA**
brez otrok išče lepo enosobno stanovanje s pritliklinami v Studencih v bližini avto-busne postaje. Ponudbe poslati na ogl. odd. pod »Točen plačnik«. 4901-6

PREHRANA
NA STANOVANJE
IN HRANO
se sprejmeta dva gospoda ali gospodični. Vprašati: Tržaška 1, bife. 5070-7

Na dobro **DOMAČO HRANO**
sprejemem 1 ali 2 gospoda, event. gospodični. Gajeva 7, pritič. desno. 5127-7

Sprejemem takoj na **VSO OSKRBO**
gospoda ali gospodično. Strazunska 17, Pobrežje. 5111-7

Sprejemem gospoda ali gospodično na **HRANO IN STANOVANJE**
Meljska c. 59-I, vrata 7. 5124-7

SOBO ODDA
Veliko, lepo **OPREMLJENO SOBO**
s kopalnico v villi, lepa lega, elektrika, prvonadstropje, se odda. Vprašati od 11. do 12. in 15. do 17. ure. Popovičeva ul. 7, pri vojašnici Kralja Petra. 4960-8

DVA GOSPODA
se sprejmeta na stanovanje in hrano. Frančiškanska ulica 21-I. 5037-8

Lepa prazna ali opremljena **SONČNA SOBA**
s posebnim vvhodom se odda. Praprotnikova 20, Krčevina. 4996-8

OPREMLJENA SOBA
se odda gospodu ali gospodični. Betnavska 29. 5069-8

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vvhodom se odda. Ob železnici 4-II. 5082-8

NA STANOVANJE
sprejemem mirnega gospoda. Mesarski prehod 5-I. 5079-8

OPREMLJENA SOBA
se odda. Dr. Krekova ul. 25, I. nadstr., Studenci. 5066-8

Oddam se takoj boljši osebi lepo opremljena, zračna, **SEPARIRANA SOBA**
z uporabo kopalnice, v bližini avto-busne postaje. Radvanjska cesta 45-I, lev. 5073-8

OPREMLJENO SOBO
lepo čisto, oddam takoj ali pozneje (eventuelno s hranom). Maistrova 18-II. 5055-8

Lepo **OPREMLJENO SOBO**
in kabinet s posebnim vvhodom oddam. Koseskega 35. 5119-8

SOBA
sep. vvhod, snažna, se odda s 1. avg. t. l. Vrazova ul. 6, pritič. levo. 5142-8

Veliko, sončno **OPREMLJENO SOBO**
z uporabo kopalnice ali dve prazni sobi se tak oddata Ob železnici 8-I. Ogled v nedeljo od 7. do 15. ure. 5144-8

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vvhodom se odda 1 ali 2 osebama z uporabo kopalnice. Cvetlična 27-II, vrata 7. 5133-8

PRAZNA SOBA
se odda mirni, čisti stranki. Pobrežje, Nasl. na 88. 5115-8

SOBO IŠČE

IŠČEM PRAZNO SOBO
s številnikom ali malo sobo in kuhinjo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Sončno«. 5102-9

LOKAL

POZOR!
lep lokal ter soba in kuhinja se odda. Vprašati Glavni trg 19, Golob. 4987-10

LOKAL
se odda, potreben kapital din 16.000. Dopise pod »Centrum« na ogl. odd. »Večernika«. 5005-10

POSEST
»REALITETA«
posredovalnica neprimitivna (za hiše, vile, parcele, gozdove, posestva itd.) je samo v Ljubljani Prešernova ul. 54-I, nasproti glavne pošte. — Telef. 44-20. Posluje hitro in solidno. Vse informacije so brezplačne. Prepričajte se! 4998-11

Na prodaj je v **CENTRU BANJALUKE VILA**
— razen tega o na prodaj: hiše, posestva, gradbene parcele, gozdovi, itd. v Banjalci in okolici. Marinko Biljak, realitetna pisarna. 5053-1

MALO POSESTVO
na ban. cesti v Slov. gozdu, 5 minut od avto-busne zveze, sestoječe iz lepega sadonosička, vinograda, njiv, zidanega stanovanjskega poslopja in hleva se prodaja. Ugodna priložnost za penzioniste ali letoviščarje. Vprašati pri Liewald, Sv. An-ton v Slov. gor. 5101-11

KUPIM TRAFIKO, VINOTOČ
ali vzamem na račun, v najem ali oskrbo. Zmožna večje kavcije. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Starejša vdova«. 5005-11

HISO
z nekoliko zemlje kupim na Štajerskem. Ne na samoti Gorjanc, Ljubljana, Herbersteinova 27. 5002-11

ENONADSTROPNO HISO
z vrtom v centru prodam. — Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5040-11

KUPIM HISO V RUŠAH
v centru. Ponudbe pod »Plačam takoj« na ogl. odd. »Večernika«. 5025-11

INDUSTRIJE, TRGOVINE, TRAFIKE, HOTELE,
restavracije, gostilne, bifeje, kavarne, mlekarne, parfumerije, mline, žage, mesnice, pekarnice, prodajamo in posredujemo nakup: Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144. 5014-11

TRAFIKO S PAPIRNICO
na najprometnejši zagrebški točki v centru, dobrotoča, prodajamo z zagisurano nizko najemnino, skupno z vsem blagom, opremo in monopolom za 38.000 din. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144. 5015-11

ZAGREBSKO MLEKARNO
v bližini tržnice, dobrotoča, prodajamo z zagisurano nizko najemnino, s skupno opremo, velikim hladilnikom in sigurnimi stalnimi strankami za 4.500 dinarjev. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144. 5016-11

Prvovrstne fotografije dobite v foto-studiju

„Pelikan“

Maribor — Gosposka ulica št. 23

ENODRUŽINSKA HIŠA
3 sobe, kuhinja, pritlikline, z vrtom, 10 minut od Glavnega kolovora, cena 110.000 din. Parcela, 4500 m², polovica zasajena z vinogradom, 15 minut od Glavnega kolodvo- ra, cena 25.000 din. Pojasni- la daje Kos Ivan, Meljski hrib 4. 5057-11

DIN 30.000 DO 40.000
GOTOVINE
se išče proti vknjižbi na prvo mesto in visokim obrestim. Dotičnemu je tudi brezplačno stanovanje na razpolago. Po- pudbe na ogl. odd. »Večer- nika« pod »Prvo mesto«. 9489-11

KUPIM TRGOVSKO ALI PRIVATNO HIŠO
tudi posestvo, do 100.000 din. Ponudbe na ogl. odd. »Večer- nika« pod »Posestvo«. 5088-11

ČEDNA HIŠA
z vrtom ugodno in poceni naprodati. Direktni kupci naj vprašajo: Maribor, Stritarje- va ulica 7. Dolajš. 5076-11

STAVBIŠČE
okoli 400 m², lepa lega, levi breg, prodam. Ponudbe pod »Stavbišče« na ogl. odd. lista 5091-11

MALI HOTEL
z gostilno v letoviščarskem kraju se prodaja. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Ho- tel«. 51367-11

DVODRUŽINSKO HIŠO
z velikim vrtom, tik mesta, zamenjam za najemniško hi- šico, event. prodam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5107-11

HIŠO ALI PARCELO
v okolici Maribora, cena din 60.000 din, kupim takoj. Na- slov v ogl. odd. »Večernika«. 5114-11

DVODRUŽINSKA HIŠA
ob glavni cesti se prodaja, ce- na 17.500 din. Vprašati gostil- no Barič, Jurčičeva ul., Tez- no. 5132-11

DRUŽINSKA HIŠA
pri glavni cesti se prodaja, ce- na 18.000 din. Vprašati go- stilna Sever, Tezno. 5131-11

PRODAM PARCELO
na lepem sončnem in promet- nem kraju v Magdalenskem okraju v mestu, pripravno za pekarno ali mesarski lokal. Naslov v ogl. odd. »Večerni- ka«. 5022-11

PARCELA
z dograjenim, betonsko kletjo, 10x12 m, ter nekaj gradbe- nega materiala v mestu se prodaja. Vprašati Dalmatinska ul. 8. 5129-11

PRODAM PARCELO
1300 kv. m, cena din 12 kv. m. Sp. Radvanje 50, Lorbek. 5123-11

HIŠA
z lokalom se prodaja, Sp. Rad- vanje, Radvanjska c. 3. Nova vas. 5136-11

PRODAM lepo vinogradno in sadno

POSESTVO
Vprašati Franko Ludvik, Aleksandrova 17. 4952-11

DENAR

Hranilne knjižice
vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12

AKO RABITE POSOJILO
ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova ul. 8. 11778-16

IŠČEM DRUŽABNIKA-CO
za stalno avtoprevoz, potre- ben kapital 10.000 din, dnev- ni zaslužek 2000 din. Ponud- be na ogl. odd. lista pod »Auto i trgovina L. L.« 5011-12

PRODAM HRANILNO KNJIŽICO
Ljubljanske kreditne banke, podružnice v Mariboru, z vlogo 210.890 din. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večer- nika« pod »1.400«. 4990-12

IŠČEM POSOJILO 17.000 din
vknjižba na prvo mesto, obresti po dogovoru. Ponud- be na ogl. odd. lista pod »Po- sojilo 17.000«. 5058-12

OBRT - TRGOVINA

Če iščete kupca za Vašo in- dustrijo, trgovino, obrt ali ude- ležbo kapitala, se obrnite zaupno

na mojo oblastveno dovoljeno pisarno. Strogo solidno poslo- vanje. Sijajni uspehi.
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12
Priložite znamke.

MALA ŽELEZNA SCHELL- BLAGAJNA
števil. 1 na prodaj v Smeta- novi ul. 20. 5034-13

TRGOVINA
dobrodoča, na prometni toč- ki, naprodati. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5086-13

ORIGINALNE PERZIJSKE PREPROGE
nekoliko komadov na prodaj na razstavi Sarajevske tkal- nice preprog v hotelu »Zamor- ce« od 5. VII. do vključno 10. VII. t. l. 4762-17

DELAVNICA
se da takoj v najem. Vpra- šati slaščičarna Ilich, Slo- venska 6. 5100-13

IŠČEM GOSTILNO
na račun. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5075-13

KROJAŠKI SALON AVBERŠEK
Rotovski trg, izdeluje po naj- novejšem kroju damske ko- stume, plašče, kakor tudi za gospode obleke, plašče itd. Prevzame v popravilo in li- kanje obleke. Se priporoča Avbersek. 5021-13

Pedisa
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTRUJEN- STI IN BOLEČEMU VNUTJO NOG, TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM IN OZEBLINAM
DIN 3.-, 6.- IN 12.-
DROGERIJA Kanc

Odda se v najem znana **GOSTILNA »BRANIBOR«** v Celju na Kralja Petra cesti. Vsa pojasnila daje Kmetijska družba, r. z. z. o. z. v Ljub- ljani, Novi trg 3. 5122-13

SLIKARSKA IN PLESKAR- SKA DELA
prevzame po najnižjih cenah Jurij Juteršnik, Sodna ul. 15. 4598-13

STROJI

Kupi se dobro ohranjen **LEVOROČNI STROJ** Vilko Blatnik. 4991-14

POHIŠTVO-OPREMA

SPALNICE, JEDILNICE, KU- HINJE
vseh vrst v najmodnejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva Aleksandro- va c. 48. 4311-1

POHIŠTVO!
Zanemarejno stanovanje vo- di do ločitve zakona, zato na- ročajte stanovanjske opreme pri »Eika«, mizarstvo v Fran- čiskanska 12, ker pač ni vse- eno, kje kupujete pohištvo. 5064-17

KUPIM STARO POHIŠTVO
iz mehkega lesa, omaro, po- steljo, mizo kuhinjsko kre- denco, šivalni stroj, Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoja«. 5101-17

RAZSTAVA PREPROG
Banovinska tkalnica preprog iz Sarajeva razstavlja svoje preproge in perzijance v Ma- riboru v dvorani hotela »Za- morec«. Razstava bo odprta od 5. VII. do vključno 10. VII. t. l. Prevzemamo naro- čila tudi na dolgoročno od- plačila. Razstava je odprta tudi v nedeljo ves dan. 4769-17

KUPIM KLUB GARNITURO
iz usnja, biti mora dobro ohr- njena. Ponudbe je poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Dobro plačnik«. 5138-17

ŽENSKI KOTIČEK

PERILO NA DOM
sprejem in perem tudi po hišah. Naslov v ogl. odd. lista 5030-18

Za potovanje

kovčke, kopalne torbi- ce, nahrbtnike itd. pri- poroča

Ivan Kravos

Maribor, Aleksandrova cesta 13. 5164-18

Dobra mati kara ga:
»Sinček, sinček mili,
slabo smo te, slabo, ah,
do sedaj vzgojili.
Kjer je igra, žogobrc,
tja zahajaš vedno:
kaj v »Večerniku« stoji,
ni ti brati vredno.
Vendar vedi za vselej:
Kdor »Večernik« bere,
male v njem oglase še,
nikdar se ne dere,
ker mu tega treba ni,
vse mu gre po sreči,
in če v njem oglasa še,
mora vse doseči!«

2 veliki lepi **PREPROGI**
poceni prodam. Gregorčičeva ul. 14, vrata 6. 5198-18

ŽENITBE - DOPISI

VDOVA
50 let stara, s pokojnino in parcelo želi znanja s starejšim, dobrim gospodom s po- kojnino ali službo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Maribor«. 5054-19

SPREJMEM SAMOSTOJNO GOSPODINJO

k eni osebi, katera se tudi razume nekaj v trgovini, sta- rost od 40 let naprej, pred- nost imajo z nekaj premože- njem, katerega lahko vložijo kot družabnica v trgovino ter se zasigura na prvo me- sto. Pod šifro »Zasigurana eksistenca« na ogl. odd. »Ve- černika«. 5004-19

ŽELIM ZNANJA
z osamljeno gospodnjo ali vdovo, staro 35-45 let, zdr- vo in zmožno čednega go- spodinjstva. Slika zaželjena. Več osebno. Ponudbe na »Večernik«, Ptul. 5003-19

Renomirana gostilna
v glavni ulici, sredi mesta Celja s stanova- njem se odda 1. avgusta. Naslov v upravi »Večernika«, Celje.

ŽENITVE IN MOZITVE
boljših krogov posredujemo, vestno in diskretno. Prvoraz- redne obiteljske zveze. Odlič- na izbira. Informativne pro- spekte pošiljamo s predpla- čilom 10 dinarjev v znam- kah, diskretno: »Rezor«, Za- greb, pošta 3. 5017-19

Vdova

po železničarju, srednjih let, brez otrok, se želi spoznati z železničarjem v namen skupnega gospodinjstva. Pis- mene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Vdova« do 11. julija t. l. 756

GLASBILA

Proda se nova **KLAVIRSKA HARMONIKA** 41 tipk, 120 basov, 1. register. Aleksandrova c. 79. 5061-20

GLASOVIR
v dobrem stanju na prodaj. Krušec, Ruše. 4995-20

ŽENSKO KOLO
se prodaja Ogleđa se Vetrini- ska 5. 5104-22

OSEBNI AVTO
odprt štirisedežen, starejša tipa, pripravljen za vožnjo, zelo dobro ohranjen, 4500 di- narjev. Ogleđa se: Klobučar- na Leyrer, Gosposka ulica. 5079-22

ŽENSKO KOLO
kupim, Jerovškova ulica 83. 5056-22

PRODAM DAMSKO KOLO
ali vzamem v račun dobro ohranjen športni voziček. Na- slov v ogl. odd. »Večernika«. 5067-22

OTROŠKI LEŽALNI VOZIČEK

zelo dobro ohranjen, se po- ceni odda. Vprašati od 8-12 Puškinova 7-11, magdalenski park. 5048-22

TOVORNI AVTO
dobro ohranjen, prodam, — Marinc, Ruše. 5045-22

KRASNE GLASOVIR
radi seditve na prodaj. Cena 5000 din. »Jugospedite«, Alek- sandrova 51. 5041-22

ŽENSKO KOLO
novo, zelo poceni naprodati. Tyrševa 18, vrata 2. 5035-22

KOLO
moško in žensko, kupim, To- ne Grošl, Orlova vas, p. Slivnica pri Mariboru. 4984-22

PRIDELKI

RIBEZ
zrel, sveže trgan, kupim vsa- ko količino. Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova c. 39. 4992-23

Prodajam **JABOLČNIK**
prvovrsten vsako količino od 50 l naprej, liter po din 2.—. Fran Senčar, Mala Nedelja. Kupujemo in zamenjujemo rips za olje. 4010-23
Kupujem sveže

ČREŠNJE IN VIŠNJE
po najvišjih cenah. Josipina Bole, Koroška c. 20. 5116-23
Prodamo globok

RAZNO

PONIKLANJE
pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ru- da«. Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

KAJENJE ŠKODUJE VAŠEMU ZDRAVJU
»NIKOTINOL« neškodljivo za- nesljivo sredstvo odvadi v 2-3 tednih kajenja tudi nal- strastnejše kadilce. Cena ve- lika steklenica din 70.—, mala din 60.— Po povzetju razpo- šilja Jugopaten, Ljubljana, Dvořakova 8. Sprejemmo oredprodajalce. 13542-1

STROJEPISNA DELA
razmnoževanja, kopije načr- tov, prevode najcenejše pri Kovač-u, Maribor, Tyrševa ul. 14. 4974-28

Kupujem **BUKOVA DRVA**
gorljive cepanice, v vsaki ko- ličini za promptno dobavo. Ponudbe poslati na R. Buko- vac, p. Brezno ob Dravi. 5140-28

DVIGNITE SLEDEČE PO- NUDBE V OGL. ODD. »VE- ČERNIKA«:

4. Agilen, Blagajna, Cen- trum, Cista, Gostilna, Go- spodinja, Hiša, Hišnik, Hi- ša ali posestvo, Ima hipote- ko, Izvoz, Kuhanje, Kavcija 15.000, Kava, Lastni dom, Le- pa eksistenca, Lep kraj, Ma- ribor, Najdena sreča, Nem- ska konverzacija, Oboj, Po- strežnica, Posestvo, Poštena postrežnica, Profesor, Po- gozno jermenje, Posestvo 37.000, Prometna 20.000, Po- ceni, Rentabilno, Rečno, Ra- di odpotovanja, Rentabilna posest, Radio, Sobarica, Služ- kinja, Slaščičarna, Skladiš- ni delavec, Stalen zaslužek, Sposobna, Skrbna, Stanovan- ska hiša, Sreča te čaka, Sta- ro, Samostojna gostilničarka, Soba išče, Strojnik, Stalno, Sivilja, Trgovina, Takoj, Ta- kojšen nastop, Ugodni plačil- ni pogoji, Značajnost, Večje gozdno posestvo, Vdovec- obrtnik, Vztrajnost, Zaintere- sirani, Zanesljiv, Zanesljiva, Zdravo podjetje, Zaupno me- sto, Zdravje.

Raspis učiteljskih mest

na zasebni dvorazredni trgovski šoli s pravico javnosti v Murski Soboti. Šolski odbor podpisanega združenja razpisuje

dve kontraktualni učiteljski mesti

na svoji dvorazredni trgovski šoli in sicer
1.) mesto učitelja-komercijalista, diplomiranega absolventa komer- cijalne visoke šole, in
2.) mesto učitelja-slavista, diplomiranega filozofa.
Nekolekovani prošnji za mesto, je priložiti rojstni (krstni list, domov- nico, dokazilo o zahtevani strokovni kvalifikaciji (diplomsko izpričevalo) ter kratek curriculum vitae.
Prejemki se odmerjajo po zakonu o državnih uradnikih; po njem je urejeno tudi napredovanje.
Prošnje je dostaviti na spodnji naslov do 31. julija t. l.
Murska Sobotica, dne 6. julija 1940.

Združba trgovcev za srez
Murska Sobotica v Murski Soboti.

ona

kupuje kopalne
obleke najboljših
kvalitet: 'FORMA',
'HEINZELMANN',
'SELFIX', 'BENGER'
kakor tudi hlače
za plažo samo pri

»konfekciji

greta

maribor
grajski trg

Tudi za močnejše
dame velika izbira

Moderna
izdelava
fotografij,
fotoamaterska
dela v
fotoateljehu

Japeli**Grič**

Bonboni znamke

Vaš trgovec naj Vam nudi marmelado . . .

Zastopnik za Slovenijo: tt. Bon-Bon, Florjanc Josip, Ljubljana, Miklošičeva c. 30, tel. 44-42

... čokolada za užitek in kuhinjo

Grič

pomenijo višek

Grič

Citajte, »Večernik«

Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da
sem prevzel od g. H. Omelka, Cankarjeva
ulica 30

trgovino z mešanim blagom

Skrbel bom za dobro postrežbo. Za obilen
obisk se priporoča

CURMAN RUDOLF.

Gramofonske plošče

niso več luksuz, ker dobite že
za **din 35** najnovejšo šlagerje,
plesne, narodne s petjem s har-
moniko. Stalno na zalogi razne
igle, električni radio gramofoni
in ves osti pribor za gramofone.

elektroton
LJUBLJANA
PASAZA NEBOTIČNIKA

Glavno zastopstvo za Maribor: Meinel & Herold
Zahtevajte brezplačne sezname!

Etikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČISKANSKA UL. 3

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

HOHNER

harmonike
so od vseh
najboljše

Najnovejši modeli Najnižje cene Ceníki franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, šivalnih strojev, pre-
voznih tricikeljev, pnevmatike pri

„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR

Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovška c. 4

Velika razprodaja

manufakturnega blaga 20-30% ceneje od znano
nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v . . .

Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin**Zakaj bi bili prav vi manj lepi?**

IMATE LI VELIKE ZAHTEVE?
AKO DA... UPORABLJAJTE SAMO

Salva

kozmetične izdelke, ki bodo zadovoljili v vsem Vaše velike zahteve!

- »SALVA« Creme za dan in noč, sestavljene iz vitaminov in hormonov, dajejo Vaši polti vso dražest in lepoto.
- »SALVA« Vegetabilna parna kopel za obraz, Vas bo uveljavila o svojem čudodelnem učinku.
- »SALVA« Shampoo, garantirano čist, brez alkalij, daje Vašim lasem poseben blesk.
- »SALVA« Eks-Odor zanesljivo, Vas vedno ščiti neugodnega duha po potu.
- »SALVA« Protiprhljajna sestavina vitaminov C Vas reši že po kratki uporabi neprijetnega škodljivega prhlaja.
- »SALVA« Regenerator zoper sive lase Vam omogoča z redno uporabo, da se Vam vrne naravna barva las.
- »SALVA« Crema za britje brez ščetke in vode za vsako brado Vas bo navdušila s svojo kvaliteto.

»SALVA« LABORATORIJ

glavni DEPOT: ZAGREB, Varšavska 3.

DOBIVA SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH

Kopalni kostumi

najnovejši modeli v stalnih
barvah po meri najhitreje.
Modrički, prvovrstni in pri-
legajoči v velikiki izbiri po
ceni pri

„Luna“

Maribor, sam Glavni trg 24

Stavbena zadruga »Naš Dom«

ima večjo količino

zidne opeke

v preostanku iz lasne ope-
karne po konkurenčni ceni
na prodaj. Vse informacije
pri Kacu, krojač v Vetrinjski
ulici 9, dokler traja zaloga.

Halo**trajne kodre**

z najnovejšim garantiranim
preparatom, samo

45 din

Salon Rosem, Meljska 63

Pralne banje

v vseh velikostih, sodi za
ribizlovo vino, impregnirani,
po najnižjih cenah pri

sodarstvu Sulcer

Vojašniška 7. 727

Steznik

ki Vam bo dobro pri-
stojal samo iz specialne
prvovrstne delavnice

Kocmut, Meljska c. 3

Ob smrti našega očeta, soproga, brata,
strica, gospoda

Antona Šauperla

banovinskega cestarja

smo prejeli toliko izrazov sočutja, da se ne
morem vsakemu posebej zahvaliti.

Zlasti smo dolžni zahvalo č. duhovščini
magdalenske župnije za spremstvo, cestnemu
odboru za spremstvo in podporo, kolesarske-
mu društvu Pobrežje za krasen venec, vsem
cestarjem-tovarišem, ki so ga nosili na zadnji
poti, vsem, ki so darovali toliko krasnega
cvetja in vsem mnogoštevilnim, ki so ga
spremljali v njegov zadnji dom.

Vsem Bog plačaj!

Pobrežje, dne 5. julija 1940.

ŽENA IN OTROCI.

Sklebi?...

Obrnite se na
grafologa

F.T. Karmaha

ki se odlikuje posebno z ana-
lizno človeškega značaja, dela
na strogo znanstveni bazi gra-
fologije in daje vsakemu za
nastopaloča dogodka pismene
nasvete, ki Vam bodo koristili
vse bodoče življenje. Kupec
knjige dobi brezplačno življenjsko analizo. Knjiga
je velike važnosti in koristi za spoznavanje sa-
me sebe in bližnjih. Pri brezplačni analizi
lahko stavite grafologu 3 od teh 10 navedenih
vprašanj, katera Vam razjasni:

1. Vaš karakter, njegove kvalitete, njegove na-
pake;
2. Vaše izgledne v ljubezni;
3. Vaše izgledne v kupčijah;
4. Vaše izgledne v podedovanju;
5. Vašo življenjsko dolžnost;
6. Vaše prijatelje in protikolone;
7. Vašo sovražnike, zahrbtnost, krive obdolžitve
itd.;
8. Potovanja, spremembe bivališča;
9. Zadeve v rodbini;
10. Vse, kar želite vedeti o loterijskih zadevah.

F. T. KARMAH, svetovno znani eksperimentalni psihografolog — pisec epohalne knjige »NAS ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Grandiozno delo ima preko 200 slik v luksuzni izdaji, katero lahko kupite pri discu. Natančen naslov: **F. T. KARMAH, ZALEC, dravska banovina**. Knjiga stane din 30.—, donar se pošlje na ček, račun št. 17.455. V roku 48 ur boste dobili v zaprtim ovoju svojo življenjsko analizo, ki Vas bo prepričala, da boste izkoristili sleherni možni in da boste srečno obrnili kolo svojega življenja. Ni Vam treba storiti ničesar drugega kakor poslati zori označene podatke. Ne odbijajte teza uspeha v današnjih mračnih časih!

ABOZA OBLEKE

moško perilo,
kravate, nogavice,
svilene srajce,
kopalne hlače,

največja izbira
najnižje cene

M. KOTNIK

MARIBOR - GRAJSKI TRG 1

Večernikovi*mali oglasi imajo največji uspeh***prepričajte se**

Autorizirano zastopstvo

FORDAmerican, Import, Company
Maribor - Telefon št. 23-92se preseli s 1. julijem 1940 v novi
lokal v hišo g. M. Oset-a na**Glavni trg 22****FORD**OSEBNI AVTOMOBILI
TOVORNI AVTOMOBILI
NADOMESTNI DELIAvtopribor - Pneumatika
Olja za avtomobile**= VARTA =**

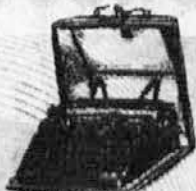
akumulatorji za vse znamke

„Seta“
vložki**Za vroče dneve...****pri potenju varujejo**
noge, čevlje in nogavice**MODERNI VOZIKI**

po vseh cenah

BO GOMIR DIVJAK
Ulica kneza Kocila**Zbirajte odpadke**Staro železo, baker,
medenino, svinec,
cink, star papir, cu-
nje, krojaške odrez-
ke, tekstilne odpad-
ke, glaževino, ovčjo
volno, govejo dlako
kupuje vedno po naj-
višjih cenah Arbeiter,
Dravska ul. 15. Te-
26-23.**Kopalne
obleke,**najnovejši modeli, nudi ugo-
dno **Lama**, Jurčičeva ul. 4**Zlato in srebro,**briljante, zastavljane listke
išče ujnino za nakup**M. Ilgerjev sin,**

Maribor, Gosposka ulica 15

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGATMaribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44Tudi dobri vojak **SVEJK** je uporabljal pri vojaki vseh 12 komadov
prepotrebni predmetov**Foto turista Lojzeta Šmuc**in sicer: 1. zložljiv brivski aparat v etuiju, 2. čopič za britje, 3. brivsko
milo, 4. 10 komadov britvic, 5. stekl. kolonske vode, 6. kos toaletnega mila,
7. zobno ščetko, 8. zobno pasto, 9. ogledalce, 10. glavnik, 11. šivalni pribor,
12. strelsko zabavno igro, katere dobiš za 34 din, po pošti 39 din. —
Vpošljite na naš ček, račun št. 13.285 39 din nakar Vam takoj odpošljemo
navedeno kot paket. Vrednost predmetov kupljenih posamezno je dvoj-
na. Prepričajte se osebno v trgovini, kjer Vam brezobvezno pokažemo ko-
lekcije. — Priporoča se**Foto Tourist — Lojze Šmuc**

Ljubljana, Aleksandrova c. 8 in Prešernova 9.

Dijaki! Dijakinje!**Za šolske počitnice Vam priporočamo sledeče knjige:**

Za I.-II. razred srednjih šol:

Milčinski: Praljice.
Milčinski: Tolovaj Mataj.
Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka.
Langer-Holenče: Pes druge čete.
Zmaj-Gradnik, Kalamandrija.
Zmaj-Gradnik: Pisani oblaki.
Levstik: Deček brez imena.
Waschtetova: Pravljice.
Dr. Šorli: V deželi Čirumurcev.
Dr. Šorli: Bob in Tedi.
Dom, Filip: Kako so se vrati ženili.
Kač: Pisane zgodbe.
Crompton: Branov najmlajši.
Bevk: Lukec in jegov škorec.
Finžgar: Študent naj bo.
Mukerž: Knjiga o džungli.
Karl May: Zbrani spisi.
Karl May: Old Surehand, I.-II. del.
Za III.-IV. razred srednjih šol:
Breznik Pavel: Junaki prekocean-
skih poletov.

Jurčič: Deseti brat.

Stritar: Sodnikovi.
Hedin Sven: V azijskih puščavah.
Sienkiewicz-Mole: Z ognjem in
mečem.
Cigler: Sreča v nesreči.
Beecker Stowe: Koča strica Toma.
Th. Seton: Rolj Ozodovnik.

Za vse ostale razrede:

Jurčič Josip: Zbrani spisi II., III., IV.,
V. zvezek.
Tavčar Ivan: Zbrani spisi I., II., III.,
IV., V., in VI. zvezek.
Cankar Ivan: Zbrani spisi (dvalet
zvezkov).
Kidrič: Prešern I. in II. del.
Waschtetova Roman o Prešernu.
Dela Otona Zupančiča I., II., III., in
IV. del.

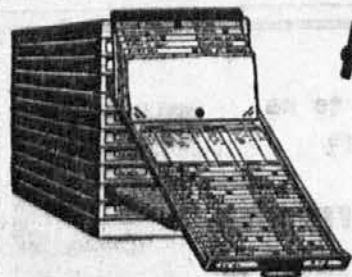
Nadalje imamo na zalogi vse romane, ki so primerni za mladino.

Knjigarna Tiskovne zadruge

Aleksandrova c. 13

Maribor

Telefon 25-45

Moški! Pri spolni slabosti
(spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule**HORMO-SEKS**Dobivajo se v vseh lekarnah, 30 pilul din 84,
100 pilul din 217, 300 pilul din 500. — Zahte-
vajte samo prave in originalne Hormo-Seks pi-
lule. Po pošti diskretno razpošilja: KR, DV,
LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glav-
no skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-
VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Ugl. reg. S. št. 5846-39.**Kartoteka:**preglednost
točnost
enostavnost
zanesljivost
in cenovnost**> Sofca <****MARIBOR**

Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

V Mariboru ima največji uspeh »Večernikov« oglas!

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000